

Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2003**

ΟΜΑΔΑ: ΜΟΥΡΟΥΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΤΖΑΜΙΧΑ ΜΑΡΙΑ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΑΛΕΞΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Θ.
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΠΑΤΡΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

5912

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή.	
1.1 Γενικά για τη φορολογία.....	6
1.2 Έννοια της φορολογίας.....	7
1.3 Έννοια του φόρου.....	7
1.4 Διάκριση των φόρων.....	7
1.5 Ελληνικό φορολογικό σύστημα.....	8
1.6 Η εξέλιξη του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα.....	8
1.7 Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη.....	10
1.7.1 Κανόνας.....	10
1.7.2 Εξαίρεση.....	10
1.8 Τεκμήριο.....	10
1.8.1 Είδη τεκμηρίων.....	11
1.8.2 Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης.(τρόπου ζωής).....	11
1.8.3 Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	11
Κεφάλαιο 2 Τεκμήρια δαπάνης κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας.	
2.1 Ιδιοκατοίκηση πρώτης και δευτερεύουσας κατοικίας.....	14
2.2 Προσδιορισμός τεκμαρτού εισοδήματος.....	15
2.2.1 Παραδείγματα.....	16
2.3 Ειδικές περιπτώσεις δευτερεύουσων κατοικιών.....	19
2.3.1 Δευτερεύουσα κατοικία μικρότερη ή μεγαλύτερη από 100 τ.μ.....	19
2.3.2 Περιπτώσεις χρησιμοποίησης περισσότερων από μία δευτερεύουσων κατοικιών.....	20
2.3.3 Δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τ.μ. που νοικιάσθηκε για μερικούς μήνες.....	21
2.3.4 Εξοχική δευτερεύουσα κατοικία.....	22
2.3.5 Περίπτωση συνιδιοκτησίας δευτερεύουσας κατοικίας.....	23
2.3.6 Δευτερεύουσα που χρησιμοποιείται και για επαγγελ- ματική στέγη.....	25
2.3.7 Κατοικία που χρησιμοποιείται από φοιτητές ή σπουδαστές.....	26
2.3.8 Δευτερεύουσα κατοικία σε πόλη ή χωριό κάτω των πέντε χιλιάδων κατοίκων.....	27
Κεφάλαιο 3 Τεκμήριο δαπανών αγοράς - ανέγερσης ακινήτων. (πόθεν έσχες).	
3.1 Αγορά ακινήτων.....	28
3.1.1 Απώλυση αγοράς πρώτης κατοικίας.....	29
3.1.2 Πότε δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής.....	31
3.1.3 Αγορά κατοικίας που η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 120 τ.μ. και δεν είναι διηρημένη σε αυτοτελείς ιδιοκτησίες.....	33
3.1.4 Αγορά ακινήτων με πίστωση (δόσεις).....	35
3.1.5 Συνιδιοκτησία αγοράς ακινήτου από ψιλό και κύριο επικαρπωτή.....	36

3.1.5.1	Αγορά της ψιλής κυριότητας ακινήτου από ένα πρόσωπο και της ισόβιας επικαρπίας από άλλο.....	37
3.1.5.2	Αγορά της ψιλής κυριότητας ακινήτου από ένα πρόσωπο και σύσταση της επικαρπίας, για ορισμένο χρόνο, από άλλο.....	38
3.1.6	Αγορά ακινήτου από ανήλικο τέκνο.....	39
3.1.7	Απόκτηση ακινήτου με αναγκαστικό πλειστηριασμό.....	39
3.2	Ανέγερση πρώτης κατοικίας – οικοδομών.....	40
3.2.1	Τεκμήριο αγοράς οικοπέδου για ανέγερση πρώτης κατοικίας.....	42
3.2.2	Ανέγερση οικοδομής από ανήλικο.....	44
3.2.3	Ανέγερση οικοδομής σε ξένο έδαφος.....	44

Κεφάλαιο 4 Τεκμήρια συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων (τεκμήριο δαπάνης).

4.1	Υπολογισμός τεκμηρίου συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτου.....	47
4.1.1	Παλαιότητα αυτοκινήτου.....	49
4.2	Ειδικές περιπτώσεις.....	50
4.2.1	Αυτοκίνητα μικτής χρήσης.....	50
4.2.2	Αυτοκίνητα με ξένες πινακίδες.....	50
4.2.3	Περίπτωση καταστροφής ή ακινησίας αυτοκινήτου.....	51
4.2.4	Αυτοκίνητο που ανήκει σε ανήλικο.....	52
4.2.5	Αυτοκίνητο που ανήκει σε προστατευόμενα μέλη (φοιτητές, σπουδαστές).....	53
4.2.6	Αυτοκίνητο που ανήκει σε φαντάρο.....	53
4.2.7	Συγκυριότητα αυτοκινήτου.....	53
4.2.8	Αυτοκίνητο που ανήκει σε κάτοικο του εξωτερικού.....	54
4.2.9	Αυτοκίνητο που κυκλοφορεί και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.....	55
4.2.10	Αυτοκίνητα μετοικούντων από το εξωτερικό.....	55
4.3	Κατοχή περισσοτέρων του ενός αυτοκινήτων.....	56
4.4	Αυτοκίνητα τύπου Jeep.....	57
4.5	Μη εφαρμογή του τεκμηρίου.....	60

Κεφάλαιο 5 Τεκμήριο αγοράς αυτοκινήτων (πόθεν έσχες).

5.1	Αγορά αυτοκινήτου με μετρητά.....	61
5.2	Αγορά αυτοκινήτου με δόσεις.....	62
5.3	Αγοραπωλησία αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών.....	63

Κεφάλαιο 6 Τεκμήρια συντήρησης και κυκλοφορίας – αγοράς μοτοσικλέτας.

6.1	Συντήρηση και κυκλοφορίας μοτοσικλέτας.....	65
6.1.1	Παλαιότητα μοτοσικλέτας.....	65
6.2	Αγορά δίτροχων-τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων.....	67
6.2.1	Αγορά μοτοσικλέτας με μετρητά.....	67
6.2.2	Αγορά μοτοσικλέτας με δόσεις.....	67
6.2.3	Αγοραπωλησία μοτοσικλέτας μεταξύ ιδιωτών.....	68

Κεφάλαιο 7	Τεκμήρια συντήρησης και κυκλοφορίας-αγοράς σκαφών αναψυχής.	
7.1	Κατηγορίες σκαφών αναψυχής.....	69
7.1.1	Ιδιωτικά μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα ή μη.....	69
7.1.2	Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης.....	70
7.1.3	Παλαιότητα σκαφών αναψυχής.....	71
7.1.4	Μείωση 25% τεκμηρίου πλοίων αναψυχής που είναι από ξύλο.....	71
7.2	JET – SKI.....	72
7.3	Ιστιοφόρα ναυαθλητικά σκάφη.....	72
7.4	Περίπτωση ακινησίας σκάφους.....	73
7.5	Τεκμήριο σε αγορά και κατοχή βάρκας με κουπιά.....	74
7.6	Τεκμήριο για τις αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής.....	75

Κεφάλαιο 8	Τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα.	
8.1	Τεκμήριο αεροσκαφών.....	77
8.1.1	Παλαιότητα αεροσκαφών και ελικοπτερών.....	77
8.1.2	Τεκμήριο αεροσκαφών JET.....	78
8.2	Τεκμήριο ελικοπτερών.....	78
8.3	Τεκμήριο ανεμοπτερών.....	79
8.4	Τεκμήριο αγοράς αεροσκαφών, ελικοπτερών και ανεμοπτερών.....	79
8.4.1	Αγορά αεροσκαφους με μετρητά.....	80
8.4.1.1	Αγορά αεροσκαφους με δόσεις.....	81
8.4.2	Αγορά ελικοπτερου με μετρητά.....	81
8.4.2.1	Αγορά ελικοπτερου με δόσεις.....	82
8.4.3	Αγορά ανεμοπτερου με μετρητά.....	82
8.4.3.1	Αγορά ανεμοπτερου με δόσεις.....	82

Κεφάλαιο 9	Τεκμήριο αποδοκών βοηθητικού προσωπικού και τεκμήριο πισίνας. (τεκμήριο δαπανών).	
9.1	Βοηθητικό προσωπικό.....	84
9.1.1	Εξαιρέσεις βοηθητικού προσωπικού.....	84
9.2	Τεκμήριο δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας).....	86

Κεφάλαιο 10	Προσαύξηση τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.	
10.1	Υπολογισμός προσαύξησης.....	88
10.2	Αριθμός στοιχείων προσδιορισμού της δαπάνης.....	89
10.2.1	Αυτοκίνητα.....	89
10.2.2	Βοηθητικό προσωπικό.....	90

Κεφάλαιο 11	Τεκμήριο από αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.	
11.1	Ορισμός- παραδείγματα.....	92

11.2	Εξαιρέσεις.....	93
Κεφάλαιο 12 Τεκμήριο από αγορά ομολόγων, έντοκων γραμματίων, μετοχών (πόθεν έσκες).		
12.1	Εξαιρέσεις.....	94
12.1.1	Περίπτωση αγοράς μεριδίων αλλοδαπού αμοιβαίου κεφαλαίου.....	94
12.2	Αγορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο.....	94
12.3	Αγορά μετοχών οι οποίες δίνονται ως δωρεά ή γονική παροχή ή κληρονομιά.....	94
Κεφάλαιο 13 Α) Δάνεια προς οποιονδήποτε, προσωρινές διευκολύνσεις, ή καταθέσεις. Β) Δωρεές, γονικές παροχές, χορηγίες. Γ) Τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων.		
13.1	Δάνεια προς οποιονδήποτε, προσωρινές διευκολύνσεις, ή καταθέσεις.....	96
13.2	Δωρεές, γονικές παροχές, χορηγίες.....	96
13.3	Τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων.....	97
Κεφάλαιο 14 Α) Αμφισβήτηση των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης. Β) Μη εφαρμογή τεκμηρίων.		
14.1	Αμφισβήτηση των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.....	100
14.2	Μη εφαρμογή (εξαίρεση) τεκμηρίων.....	101
14.2.1	Πολύτεκνοι.....	101
14.2.2	Ανάπηροι.....	102
14.2.3	Προσωπικό επιχειρήσεων ειδικών νόμων.....	103
14.2.4	Αυτοκίνητο που εκτελωνίστηκε με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας.....	103
14.2.5	Αγορά ομολόγων, έντοκων γραμματίων, μετοχών κλπ.....	104
14.2.6	Μη εφαρμογή τεκμηρίων όταν η διαφορά είναι μικρότερη από το 20%.....	104
Κεφάλαιο 15 Αλλαγές στα τεκμήρια το έτος 2004.		
15.1	Ποια τεκμήρια καταργούνται και ποια αλλάζουν.....	106
15.2	Τεκμήριο δαπάνης κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας.....	108
15.2.1	Ιδιοκατοίκηση ή μίσθωση κύριας κατοικίας πάνω από 200 τ.μ.....	108
15.2.2	Δευτερεύουσα εξοχική κατοικία πάνω από 150 τ.μ.....	109
15.3	Τεκμήριο αγοράς ακινήτου.....	111
15.4	Τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων.....	113
15.4.1	Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν μέχρι 31-12-1992.....	114
15.4.2	Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003.....	115
15.4.3	Η νέα κλίμακα μείωσης της αξίας των	

	αυτοκινήτων λόγω παλαιότητας.....	116
15.5	Τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας μοτοσυκλέτας.....	117
15.6	Τεκμήριο συντήρησης σκαφών αναψυχής.....	117
15.6.1	Ιδιωτικά μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου ταχύπλοα ή μη.....	117
15.6.2	Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης.....	118
15.6.3	JET- SKI.....	119
15.6.4	Μείωση τεκμηρίου 62,5% πλοίων αναψυχής που είναι από ξύλο.....	120
15.6.5	Ιστιοφόρα ναυαθλητικά σκάφη.....	121
15.6.6	Τεκμαρτή δαπάνη σκαφούς που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα.....	122
15.7	Τεκμήριο συντήρησης αεροσκαφών ελικόπτρων και ανεμόπτρων.....	123
15.7.1	Τεκμήριο αεροσκαφών.....	123
15.7.1.1	Τεκμήριο αεροσκαφών jet.....	123
15.7.2	Τεκμήριο ελικοπτέρων.....	124
15.7.3	Τεκμήριο ανεμοπτέρων.....	124
15.8	Τεκμήριο αποδοχών βοηθητικού προσωπικού.....	124
15.9	Τεκμήριο πισίνας.....	125
15.10	Τεκμήριο από αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.....	126
15.11	Αγορά επιχειρήσεων, εταιρικών μεριδίων, χρεογράφων γενικώς, δανείων ή προσωρινών καταθέσεων σε επιχειρήσεις.....	127
15.12	Δάνεια προς οποιονδήποτε, προσωρινές διευκολύν- σεις, ή καταθέσεις.....	127
15.13	Μη εφαρμογή τεκμηρίων.....	128
15.13.1	Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν μέχρι 31-12-1992.....	128
15.13.2	Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003.....	128
15.13.3	Αυτοκίνητα αναπήρων.....	128
15.13.4	Προσωπικό επιχειρήσεων ειδικών νόμων.....	128
15.13.5	Αυτοκίνητο που εκτελωνίσθηκε με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας.....	128
	Βιβλιογραφία.....	130

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά για τη φορολογία.

Θα ξεκινήσουμε με τα λόγια μιας σμιλίας Αμερικανού, πολιτικού, φυσικού και φιλοσόφου Βενιαμίν Φραγκλίνου. Ο πολιτικός αυτός έλεγε <<...Σ' αυτό τον κόσμο τίποτα δεν είναι τόσο βέβαιο όσο ο θάνατος και ο φόρος...>>. Και τα δύο είναι αναπόφευκτα και δυσάρεστα. Και για μεν το θάνατο θα ήταν δύσκολο να βρεθεί συνήγορος. Για το φόρο όμως πολλοί.

Πιστεύουμε ότι η φορολογία, ο φόρος, αποτελεί τη βάση στην οποία στηρίζεται παγκόσμια η σύγχρονη κοινωνία. Κατά συνέπεια όσοι αρνούνται να πληρώσουν τους φόρους που τους αναλογούν αδικοπραγούν όχι μόνο κατά του Δημοσίου, αλλά και κατά του κοινωνικού συνόλου.

Για να καταλάβουμε αυτό θα πρέπει να αναλογιστούμε πως θα ήταν η ζωή μας αν δεν υπήρχαν οι φόροι, πως θα λειτουργούσε η κοινωνία, αν το κράτος δεν είχε τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα για την οργάνωση της έννομης τάξης, προς το σκοπό της προστασίας της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, της εξασφάλισης της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών, της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατασκευής δρόμων, αεροδρομίων, λιμένων κλπ.

Μπορούμε να φανταστούμε πως θα ήταν η ζωή των ανθρώπων αν η φορολογία δεν παρείχε στο Κράτος τα οικονομικά μέσα για την εξασφάλιση αυτών των αγαθών;

Στις δημοκρατικές χώρες η φορολογία ανακατανέμει για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης τα εισοδήματα προς το σκοπό της ενίσχυσης των οικονομικά ασθενέστερων τάξεων.

Κατά συνέπεια η φορολογία δεν είναι κάτι κακό, όπως πιστεύουν οι περισσότεροι. Αντιθέτως είναι στοιχείο προόδου, γιατί υποβοηθεί την οικονομική εξέλιξη της κοινωνίας.

Το να στερήσουμε τον εαυτό μας από τα αγαθά που θα μπορούσαμε να έχουμε με το ποσό του φόρου που καταβάλλουμε, είναι δυσάρεστο. Δεν πρέπει όμως να λησμονήσουμε, ότι στη ζωή τίποτα δεν είναι δωρεάν, όλα τ' αγαθά έχουν κάποιο κόστος. Το κόστος αυτό πρέπει να το αποδεχθούμε και να το πληρώσουμε.

Το κόστος των υπηρεσιών που μας παρέχει το Κράτος αντιμετωπίζεται με τη φορολογία. Κατά συνέπεια, το κόστος αυτό πρέπει να επιβαρύνει, υπό μορφή φόρων, όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 4 του Συντάγματος, ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις.

Για το λόγο αυτό η μη πλήρωμή των φόρων, αποτελεί σοβαρότατο αντικοινωνικό αδίκημα, το οποίο πρέπει να τιμωρείται αυστηρά, γιατί υποδηλώνει τη λογικά, νομικά και ηθικά, απαράδεκτη νοοτροπία των φοροφυγάδων, που θέλουν να απολαμβάνουν τους καρπούς της φορολογίας, χωρίς να μετέχουν στα βάρη της.

Απ' όλα τα παραπάνω προκύπτει, ότι η φορολογία δεν είναι κακή, γίνεται όμως κακή όταν δεν εφαρμόζεται σωστά και όταν οι υπηρεσίες

που μας παρέχει το Κράτος δεν είναι ανάλογες των θυσιών στις οποίες υποβαλλόμεθα. Αυτό όμως δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη μη εκπλήρωση των φορολογικών μας υποχρεώσεων, αλλά μας επιβάλλει το κοινωνικό καθήκον να αγωνιστούμε για τη βελτίωσή της οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Κράτους, ούτως ώστε να υλοποιηθεί η βασική συνταγματική αρχή ότι <<οι Έλληνες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις>>.

Σε όλα τα ευνομούμενα κράτη ο κάθε είδους φόρος δεν επιβάλλεται στην τύχη, ανάλογα με τη διάθεση εκείνων που κάθε φορά έχουν τη διακυβέρνηση της χώρας. Η φορολογία επιβάλλεται με κανόνες οι οποίοι αναγνωρίζονται διεθνώς. Οι κανόνες που πρέπει να διέπουν τη φορολογική πολιτική κάθε ανεπτυγμένου και πολιτισμένου Κράτους, είναι κανόνες δικαιοσύνης, κανόνες ταμιευτικοί, διοικητικοί και οικονομικοί.

1.2 Έννοια της φορολογίας.

Η φορολογία δεν είναι τίποτα άλλο παρά η καταβολή χρημάτων που επιβάλλεται με νόμο στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για όφελος του κράτους και άλλων νομικών προσώπων και οργανισμών.

1.3 Έννοια του φόρου.

Τα έσοδα του Δημοσίου και γενικότερα του Δημοσίου τομέα προέρχονται από διάφορες πηγές. Οι πηγές αυτές είναι οι φόροι (κυρίως), διάφορα έσοδα και τέλη, ο δανεισμός, έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, έσοδα από την εκμετάλλευση της δημόσιας περιουσίας κλπ.

Φόρος είναι η αναγκαστική εισφορά που καταβάλλεται από τον πολίτη, χωρίς ειδική αντιπαροχή και την εισπράττει το Κράτος για να αντιμετωπίσει τις δημόσιες ανάγκες του. Με άλλα λόγια φόρος είναι το ποσοστό που παίρνει το κράτος από την ιδιωτική περιουσία. Το ποσοστό αυτό το παίρνει χωρίς ορισμένη αντιπαροχή από μέρος του, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δαπάνες του.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι φόροι έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

- α. Αποτελούν αναγκαστικό μέσο μετάθεσης πόρων από τους ιδιωτικούς φορείς προς τους δημόσιους και
- β. Αποτελούν μόνο παροχή από τους ιδιωτικούς, χωρίς ειδική και άμεση αντιπαροχή από τους τελευταίους (δημόσιους) προς τους πρώτους (ιδιωτικούς).

1.4 Διάκριση των φόρων.

Στη σύγχρονη εποχή επικρατεί πολλαπλότητα και πολυμορφία στη φορολογική επιβολή, ώστε το κράτος να έχει ευχέρεια επιβολής, προς εξεύρεση των μέσων κάλυψης των δημοσίων δαπανών. Για λόγους αποδοτικότητας και φορολογικής δικαιοσύνης το φορολογικό σύστημα μιας χώρας πρέπει, να περιλαμβάνει ποικιλία φόρων με διάφορες βάσεις και αντικείμενα. Η παρακάτω διάκριση φόρων είναι αυτή που και θα μας απασχολήσει στην εργασία μας.

Με βάση το κριτήριο της φορολογικής βάσης του φόρου, οι φόροι διακρίνονται σε:

A. Φόρους εισοδήματος.

B. Φόρους περιουσίας και

Γ. Φόρους δαπάνης.

Οι Φόροι Εισοδήματος υπολογίζονται με βάση το εισόδημα του προσώπου (φυσικό ή νομικό). **Ο Φόρος Περιουσίας** επιβάλλεται επί της καθαρής αξίας της περιουσίας, ως και σε περιπτώσεις μεταβίβασης περιουσίας λόγω κληρονομιάς, δωρεάς, γονικής παροχής κλπ. **Οι φόροι Δαπάνης** είναι χρηματικά ποσά που καταβάλλει ο αγοραστής, όταν αγοράζει ένα προϊόν ή μία υπηρεσία. Φόροι δαπάνης είναι ο Φόρος Προσπιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), δασμοί κλπ.

1.5 Ελληνικό φορολογικό σύστημα.

Το ελληνικό φορολογικό σύστημα περιλαμβάνει πολλούς φόρους μερικοί από τους οποίους έχουν ως βάση το εισόδημα, άλλοι την περιουσία ενώ άλλοι τις δαπάνες. Οι πιο πολλοί φόροι επιβάλλονται υπέρ του Κράτους και οι λιγότεροι υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης. Από άποψη εσόδων ο σημαντικότερος φόρος είναι ο Φ.Π.Α. και ακολουθεί ο φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.

Ειδικότερα για το φόρο εισοδήματος αναφέρουμε ιστορικά τα εξής: Από την αρχαιότητα ο φόρος εισοδήματος είναι γνωστός, με διάφορες μορφές. Η αρχαία Ελλάδα, η Κίνα, η Αίγυπτος και άλλες χώρες που είχαν αναπτύξει πολιτισμό είχαν θεσπίσει μια μορφή φόρου εισοδήματος, ο οποίος επιβαλλόταν επί της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, δεδομένου ότι την εποχή εκείνη αυτά τα αγαθά (γεωργικά, κτηνοτροφικά) ήταν οι κυριότερες πηγές εισοδήματος.

Φόρος εισοδήματος απαντάται και κατά το μεσαίωνα, Οι χώρες εκείνης της εποχής επέβαλλαν φόρο επί του εισοδήματος που προερχόταν από το εμπόριο και τη βιοτεχνία γιατί οι δύο αυτοί κλάδοι (εμπόριο, βιοτεχνία) ήταν ανεπτυγμένοι.

1.6 Η εξέλιξη του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα.

Ο φόρος εισοδήματος για να φτάσει στη σημερινή του μορφή πέρασε από διάφορα στάδια.

Στη χώρα μας κατ' αρχήν ο φόρος επιβλήθηκε με τη μορφή του φόρου επιτηδεύματος το έτος 1830 με ψήφισμα της 4 Φεβρουαρίου, ο οποίος στηριζόταν σε ενδείξεις.

Το έτος 1877 με το νόμο ΧΚ' (620) επιβλήθηκε ο φόρος στο καθαρό εισόδημα των ανωνύμων εταιριών. Αυτός ο φόρος θεωρείται ως ο πρώτος εισοδήματος που επιβλήθηκε στην πατρίδα μας. Επιβαλλόταν στο μέρισμα που διένειμαν οι Α.Ε. στους μετόχους.

Το έτος 1909 καθιερώθηκε γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος, των φυσικών προσώπων και των Α.Ε. του οποίου (φόρου) όμως αρχικά είχε ανασταλεί η εφαρμογή και ύστερα το έτος 1911 καταργήθηκε με το νόμο ΓΩΛ' (3830). Ο τελευταίος αυτός νόμος

εισήγαγε στη φορολογική νομοθεσία τις ενδείξεις για τον προσδιορισμό του εισοδήματος που φορολογείται.

Κατόπιν το έτος 1917 ψηφίστηκε ο νόμος 1043, με τον οποίο επιβαλλόταν φόρος στα έκτακτα κέρδη που είχαν προκύψει κατά την περίοδο των πολέμων.

Στην ελληνική δημοσιονομική ιστορία αποτελεί σταθμό η μεταρρύθμιση της άμεσης φορολογίας που πραγματοποιήθηκε το έτος 1919.

Εισήχθη επί κυβέρνησης Ελευθερίου Βενιζέλου με το νόμο 1640 <<περί φορολογίας καθαρών προσόδων>>. Με το νόμο αυτό εισήχθη στην Ελλάδα το μικτό σύστημα φορολογίας το οποίο εφαρμοζόταν στη Γαλλία. Με το σύστημα αυτό ο φόρος διακρινόταν σε αναλυτικό και συνθετικό. Με τον αναλυτικό φόρο, φορολογούνταν οι επί μέρους πρόσοδοι ανάλογα ε την πηγή από την οποία προέρχονταν. Επίσης με το συνθετικό φόρο επιβαλλόταν φόρος και στο άθροισμα των επί μέρους προσόδων (πηγών) με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή.

Ο ανωτέρω νόμος (1640/1919) ίσχυσε επί τριάντα πέντε χρόνια. Καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, για τα μεν φυσικά πρόσωπα με το Ν.Δ. 3323/55 για δε τα νομικά πρόσωπα με το Ν.Δ. 3843/58. Με το Ν.Δ. 3323/55 εισήχθη και καθιερώθηκε στην πατρίδα μας ο **προοδευτικός προσωπικός φόρος**, ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα των Φυσικών Προσώπων (γενιαίος φόρος). Υστερα από τρία χρόνια με το Ν.Δ. 3843/58 καθιερώθηκε ο **αναλογικός φόρος εισοδήματος των Νομικών Προσώπων**, ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα των προσώπων.

Τα δύο αυτά Νομοθετικά Διατάγματα αποτελούν τον κορμό, τη βάση της Φορολογίας Εισοδήματος. Στα 40 έτη εφαρμογής της συμπληρώθηκαν, τροποποιήθηκαν, επαναδιατυπώθηκαν και αναμορφώθηκαν πολλές φορές.

Σήμερα τα δύο αυτά Νομοθετικά Διατάγματα αποτελούν τον ισχύοντα κωδικοποιημένο Νόμο 2238/94. (ΦΕΚ 151 Α'/16.9.1994)

Ο νόμος αυτός αποτελείται:

- Από το τμήμα πρώτο – άρθρα 1 έως και 85-, το οποίο αναφέρεται στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και
- Από το τμήμα δεύτερο – άρθρα 98 έως 118-, το οποίο αναφέρεται στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.

Στην εργασία μας θα αναλύσουμε τις διατάξεις του πρώτου τμήματος, δηλαδή τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 85, το οποίο αναφέρεται στη φορολογία εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.

Οι διατάξεις των άρθρων 86 έως και 97 καταργήθηκαν με την παρ.1 του άρθρου 25 του ν. 2523/97 και αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 4, 10 έως 15, 17, 20 και 21 του ίδιου νόμου (2523/97), περί διοικητικών και ποινικών κυρώσεων στη φορολογική νομοθεσία.

Σημειώνεται ότι με τον Ν. 3091/2002 και τον Ν. 3220/2004 έγιναν σημαντικές μεταβολές στα τεκμήρια τόσο των δαπανών διαβίωσης όσο και της κτήσης περιουσιακών στοιχείων. Με τις μεταβολές αυτές θα ασχοληθούμε αναλυτικά στο κεφάλαιο 15.

1.7 Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη.

Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται, κατ' εξαίρεση, με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογούμενου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών που προσδιορίζεται κατά τα επόμενα άρθρα είναι ανώτερο από συνολικό καθαρό εισόδημα των κατηγοριών Α' έως Ζ'. Το εισόδημα που υπόκειται σε φόρο στην περίπτωση αυτή προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19.

1.7.1 Κανόνας.

“Αντικείμενο του φόρου”, ο κανόνας στη φορολογία εισοδήματος είναι ότι ο φόρος επιβάλλεται επί του συνολικού καθαρού εισοδήματος που προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο για το οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του ίδιου παραπάνω νόμου. Δηλαδή ο φόρος εισοδήματος, κατά κανόνα επιβάλλεται επί των πραγματικών εισοδημάτων.

1.7.2 Εξαιρέση.

Από το 1994, **κατ' εξαίρεση**, καθιερώνεται ο θεσμός των τεκμηρίων, όπου ο προσδιορισμός του εισοδήματος, και κατ' ακολουθία ο υπολογισμός του φόρου, γίνεται όχι με βάση τα πραγματικά δηλωθέντα ή οριστικώς προσδιορισθέντα εισοδήματα, αλλά με τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

1.8 Τεκμήριο.

Τεκμήριο είναι το βέβαιο πόρισμα από το οποίο προκύπτει ότι το εισόδημα που δηλώνει ο φορολογούμενος είναι μικρότερο από αυτό που πραγματικά απέκτησε. Το πόρισμα αυτό (τεκμήριο) προκύπτει από διάφορα στοιχεία που αναγράφονται στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Η καθιέρωση των τεκμηρίων υπήρξε αναγκαία, προκειμένου να υλοποιηθεί ο συνταγματικός κανόνας, κατά τον οποίο, **οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και οι πολίτες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις**. Σε ένα ευνομούμενο κράτος είναι εντελώς ανεπίτρεπτο να υπάρχουν πολίτες των οποίων η απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων και οι δαπάνες διαβίωσης δε δικαιολογούνται από τα εισοδήματα που δηλώνουν, με αποτέλεσμα να μην καταβάλλουν φόρους, λόγω μη εμφανών πηγών εισοδήματος, προκαλώντας συγχρόνως τους ελκρινείς φορολογούμενους.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους η πολιτεία, **αντιστάθηκε**, θεσμοθετώντας **τα τεκμήρια**.

1.8.1 Είδη τεκμηρίων.

A. Το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης (του τρόπου ζωής).

Σημείωση: Για την εφαρμογή του τεκμηρίου δαπανών διαβίωσης, δεν αποτελεί προϋπόθεση η δυνατότητα πραγματοποίησής από το φορολογούμενο ορισμένου εισοδήματος.

B. Το τεκμήριο δαπάνης απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες).

Όπως προαναφέραμε, ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος, δηλαδή ο προσδιορισμός με βάση τα τεκμήρια, εφαρμόζεται όταν το συνολικό καθαρό εισόδημα των πηγών Α' έως και Ζ' που δηλώνεται από το φορολογούμενο και τα μέλη της οικογένειάς του που τον βαρύνουν, είναι μικρότερο από το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τις δαπάνες διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Οι δαπάνες διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων προσδιορίζονται κατά τα επόμενα άρθρα 16 και 17 του ίδιου νόμου.

Στην περίπτωση που εφαρμόζονται τα τεκμήρια (δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων μεγαλύτερα του δηλουμένου εισοδήματος), τότε το εισόδημα που υπόκειται σε φόρο, προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2238/94 που θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

1.8.2 Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης (τρόπου ζωής).

Η φορολογική αρχή ανάλογα με τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διαβίωση όπως αυτοκίνητα, σκάφη κλπ. προσδιορίζει ένα ορισμένο ύψος εισοδήματος (τεκμαρτό εισόδημα) το οποίο πρέπει να δηλωθεί. Αν δεν δηλωθεί το θεωρεί σαν δεδομένο και επιβάλλει φόρο γι' αυτό το εισόδημα.

Τεκμήρια δαπ

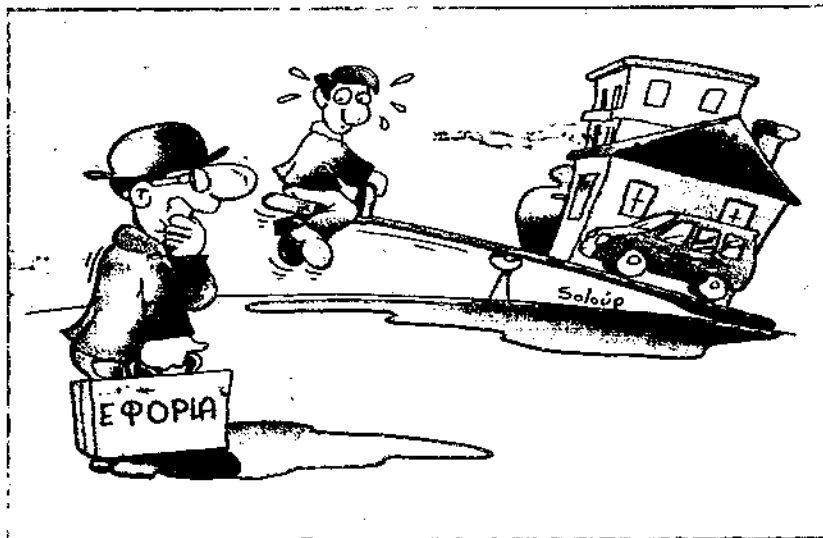
- Το αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, μικτής χρήσης ή τύπου JEEP.
- Η δίτροχη ή τρίτροχη μοτοσυκλέτα πάνω από 500 κυβικά εκατοστά.
- Το βοηθητικό προσωπικό.
- Τα σκάφη ή τα πλοία αναψυχής ιδιωτικής χρήσης (μη επαγγελματικά).
- Οι αμοιβές των πληρωμάτων των σκαφών αναψυχής.
- Τα αεροσκάφη, ελικόπτερα ή ανεμόπτερα.
- Η δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τετραγωνικά μέτρα.
- Οι πισίνες κολύμβησης (δεξαμενές).

1.8.3 Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες).

Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες) αποτελούν τα χρηματικά ποσά που κατέβαλε (πλήρως) ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα προστατευόμενα από αυτούς μέλη όπως ανήλικα, παιδιά, κλπ. για να αγοράσουν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

Τα περιουσιακά στοιχεία που αν αποκτηθούν αποτελούν τεκμήριο είναι τα εξής:

- Αγορά ακινήτων (εκτός της 1^{ης} κατοικίας μέχρι 120 τ.μ.).
- Ανέγερση οικοδομών (εκτός της 1^{ης} κατοικίας μέχρι 120 τ.μ.).
- Κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης (πισίνες).
- Χρονομεριστική μίσθωση ακινήτων.
- Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων.
- Αγορά αυτοκινήτων.
- Αγορά μοτοσικλετών ανεξάρτητα από κυβισμό.
- Αγορά πλοίων και σκαφών αναψυχής.
- Αγορά αεροσκαφών.
- Αγορά κινητών πραγμάτων αξίας άνω 3.000 ευρώ.
- Αγορά χρεογράφων (πλην τίτλων δημοσίου, μετοχών χρηματιστηρίου, μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων).
- Χορήγηση δανείων ή διευκολύνσεων προς οποιονδήποτε.
- Δωρές, γονικές παροχές, ή χορηγίες χρηματικών ποσών άνω των 3.000 ευρώ (με εξαίρεση αυτές προς το δημόσιο, δήμους, κοινότητες κλπ.)
- Εξόφληση δανείων ή πιστώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥ- ΟΥΣΑΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Στην πηγή εισοδήματος από ακίνητα λογίζονται τα εισοδήματα που προέρχονται:

- Από εκμίσθωση, επίταξη οικοδομής ή οικοδομών από τον ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή ή δικαιούχο επικαρπίας ή χρήσης οίκησης.
- Από ιδιόχρηση ή δωρεάν παραχώρηση, ιδιοκατοίκηση μίας ή περισσότερων οικοδομών.
- Από υπεκμίσθωση οικοδομής ή οικοδομών
- Από εκμίσθωση ή επίταξη μίας ή περισσότερων γαιών που αποκτιέται από τον ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή ή δικαιούχο επικαρπίας.

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση των τεκμηρίων, κρίνουμε σκόπιμο να δώσουμε τον ορισμό-ερμηνεία ορισμένων εννοιών των οποίων η γνώση, κατά τη γνώμη μας, είναι απαραίτητη για την καλύτερη κατανόηση.

α) Ακίνητα-κινητά πράγματα, είναι το έδαφος και τα συστατικά του μέρη. Κινητά είναι όσα δεν είναι ακίνητα. Συγκεκριμένα **ακίνητα** είναι τα οικόπεδα, αγροκτήματα, τα οικοδομήματα που είναι συνεχόμενα του εδάφους και γενικά η ακίνητη περιουσία (οικόπεδα, αγροί, σπίτια κλπ). **Κινητά** είναι η κινητή περιουσία (χρήματα, ζώα, κλπ).

β) Οικοδομή. Ο φορολογικός νόμος δεν δίνει την έννοια της οικοδομής. Για να ορίσουμε την έννοια αυτής θα ανατρέξουμε στα διδάγματα της εμπειρίας, της πείρας και στα εγκυκλοπαιδικά λεξικά. Οικοδομή θεωρείται γενικά κάθε κτίσμα ή τεχνικό έργο που βρίσκεται επάνω στο έδαφος και εξυπηρετεί τις στεγαστικές ανάγκες των πολιτών. Στην έννοια των οικοδομών περιλαμβάνονται όχι μόνο τα πέτρινα έργα, αλλά και τα έργα από ξύλο, όπως είναι ξύλινες οικοδομές, τα παραπήγματα, τα περίπτερα κλπ., με την προϋπόθεση ότι έχουν χαρακτήρα μόνιμης εγκατάστασης.

γ) Οικονομικό έτος κατά κανόνα, είναι το χρονικό διάστημα από 1^η Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Το οικονομικό έτος επεται της λήξης του διαχειριστικού έτους.

δ) Σύμβαση, είναι η συμφωνία μεταξύ δύο τουλάχιστον προσώπων, η οποία έχει σκοπό τη δημιουργία, τη ρύθμιση ή τη διάλυση μιας σχέσης που προβλέπεται από το Αστικό Δίκαιο

ε) Μίσθωση, είναι γενικά η αμφοτεροβαρής σύμβαση, με την οποία το ένα μέρος (συμβαλλόμενος) υποχρεώνεται να παραχωρήσει στο άλλο μέρος (συμβαλλόμενος) τη χρήση πράγματος ή τη χρήση και κάρπωση αυτού, ή εργασία κλπ. και το άλλο μέρος (συμβαλλόμενος) να δώσει σε αντάλλαγμα χρήματα.

στ) Μίσθιο είναι το αντικείμενο της μίσθωσης (π.χ. το ακίνητο). Είναι δυνατόν να είναι κινητό ή ακίνητο κατά κανόνα μη αναλίσκόμενο δια της χρήσεως για την οποία δίνεται.

ζ) Μίσθωμα, είναι το τίμημα που καταβάλλεται, το οποίο μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε άλλα πράγματα.

η) Μισθωτής είναι αυτός που παραλαμβάνει τη χρήση του μισθίου (ένοικος) από τον εκμισθωτή και είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει το μίσθωμα.

θ) Εκμισθωτής είναι ο κύριος ή επικαρπωτής του πράγματος (ενοικιαστής) ο οποίος υποχρεούται να παραδώσει στο μισθωτή το μίσθιο κατάλληλο για τη συμφωνηθείσα χρήση και να το διατηρεί κατάλληλο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

ι) Υπεκμίσθωση είναι η σύμβαση της μίσθωσης πράγματος σε άλλον ενοικιαστή. Δηλαδή είναι η εκμίσθωση ή ενοικιασμός ακινήτου σε άλλον (υπενοικίαση).

ια) Κυριότητα είναι η καθολική, έννομη, άμεση και κατά παντός εξουσία επί του πράγματος.

ιβ) Επικαρπία είναι η προσωπική δουλεία που δίνει στον δικαιούχο (επικαρπωτή) το εμπράγματο δικαίωμα να χρησιμοποιεί και να καρπώνεται πράγμα που ανήκει στην κυριότητα άλλου, ενώ μένει ακέραιη η ουσία του πράγματος. Η επικαρπία δηλαδή συνίσταται στην χρήση και στην κάρπωση του πράγματος, της οποίας αφαιρεί από την κυριότητα και την περιορίζει μόνο στη διάθεση, γι' αυτό και ονομάζεται **ψιλή κυριότητα**.

2.1 Ιδιοκατοίκηση πρώτης και δευτερεύουσας κατοικίας.

Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της σύζυγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

Ο νόμος απαλλάσσει τον φορολογούμενο από 150 τ.μ. σε περιπτώσεις ιδιοκατοίκησης πρώτης ή δευτερεύουσας (εξοχικής) κατοικίας και εφόσον υπάρχουν τέκνα που τον βαρύνουν προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και 30 τ.μ. για κάθε τέκνο από το τρίτο και μετά. Για φορολογούμενο με πέντε τέκνα που τον βαρύνουν η επιφάνεια αυτή διαμορφώνεται στα 280 τ.μ.

Το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία γενικώς, εφόσον η επιφάνειά της υπερβαίνει τα εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν μ' αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στη κατοχή ή στην κυριότητά τους περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια άνω των εκατό (100) τετραγωνικών μέτρων, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή του τεκμαρτού μισθώματός τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθωμένες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους. Κατ' εξαίρεση δεν λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία με επιφάνεια μέχρι εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα, που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους και η οποία περιήλθε στον φορολογούμενο ή τη σύζυγό του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή, εκτός από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές, οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι.

2.2 Προσδιορισμός τεκμαρτού εισοδήματος.

Όταν ο φορολογούμενος έχει περισσότερες από μία ιδιοκατοικούμενες ή μισθωμένες οικίες, ποια από αυτές είναι η κύρια και ποιες οι δευτερεύουσες είναι θέμα πραγματικό το οποίο ελέγχεται κάθε φορά από τον αρμόδιο προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, και σε περίπτωση που υπάρχει αμφισβήτηση κρίνεται από τα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια.

Σύμφωνα με το νόμο 2238/94 ορίζεται ότι το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αξίας της ιδιοκατοικούμενης οικοδομής.

Η δευτερεύουσα κατοικία μπορεί να ανήκει στο φορολογούμενο ή να την νοικιάζει από τρίτο. Αν ανήκει στον ίδιο για να προσδιοριστεί το ύψος της τεκμαρτής δαπάνης **λαμβάνεται υπόψη το τεκμαρτό ενοίκιο (υποθετικό)** ενώ αν τη νοικιάζει, το ενοίκιο που πληρώνει. Για να βρεθεί το ύψος του τεκμηρίου και στις δύο περιπτώσεις πολλαπλασιάζεται επί τον συντελεστή **δύο**.

Στην περίπτωση της ιδιοκατοίκησης, κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας, και ακριβώς επειδή το ακίνητο κατοικείται από τους ιδιοκτήτες του και δεν υφίσταται ενοίκιο, για τον υπολογισμό της **αξίας** της ιδιοκατοικούμενης οικίας, λαμβάνεται υπ' όψιν **το γινόμενο** των εξής παραγόντων:

Α) **Της κύριας επιφάνειας της οικοδομής**, στην οποία προστίθεται και ποσοστό 20% της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων και των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων που ενδεχόμενα υπάρχουν στην οικοδομή-κατοικία.

Β) **Της τιμής ζώνης**, για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ή της τιμής εκκίνησης για ακίνητα που βρίσκονται σε περιοχές εκτός αντικειμενικού συστήματος, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις της φορολογίας κεφαλαίου και ισχύουν κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.

Γ) **Του διορθωτικού συντελεστή**, ο οποίος ανάλογα με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης του ακινήτου ορίζεται ως ακολούθως :

**ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ Ή ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΚΑΘΕ Τ.Μ.**

**ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ**

Μέχρι 440 ευρώ	1,10
Πάνω από 440 έως 734 ευρώ	1,20
Πάνω από 734 έως 1.174 ευρώ	1,30
Πάνω από 1.174 ευρώ	1,40

Δ) **Του συντελεστή παλαιότητας**, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά στη φορολογία κεφαλαίου για τον προσδιορισμό της αξίας των κτιρίων με βάση την τιμή ζώνης.

Οι συντελεστές παλαιότητας που ισχύουν είναι οι ακόλουθοι:

1 έως 5 χρόνια	0,90	16 έως 20 χρόνια	0,70
6 έως 10 χρόνια	0,80	21 έως 25 χρόνια	0,65
11 έως 15 χρόνια	0,75	26 και πάνω χρόνια	0,60

Ο προσδιορισμός της αξίας της ιδιοκατοικούμενης οικοδομής γίνεται κάθε χρόνο.

Ο πιο πάνω προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση γίνεται για οποιαδήποτε ιδιοκατοικούμενη οικοδομή του φορολογούμενου και αφορά την κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία, είτε αυτή είναι αστική ή εξοχική, είτε πρόκειται για την πρώτη ή για τις λοιπές δευτερεύουσες κατοικίες του.

Η παλαιότητα αρχίζει να υπολογίζεται μετά πάροδο διετίας από την ημερομηνία έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας. Ο χρόνος έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας υπολογίζεται ολόκληρος στην παλαιότητα, αν η έκδοση ή αναθεώρηση γίνει μέσα στο πρώτο εξάμηνο. Αντίθετα, ο χρόνος έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας δεν υπολογίζεται καθόλου στην παλαιότητα, αν η έκδοση ή αναθεώρηση γίνει μέσα στο δεύτερο εξάμηνο.

Επίσης, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας μέχρι τη συμπλήρωση της διετίας υπολογίζεται συντελεστής 1,00.

Ο ίδιος συντελεστής παλαιότητας εφαρμόζεται είτε το ακίνητο βρίσκεται εντός είτε εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων.

Σε περίπτωση που η ιδιοκατοικούμενη οικοδομή αποτελείται από περισσότερους του ενός ορόφους, με διαφορετική παλαιότητα ο καθένας, για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος λαμβάνεται ο ίδιος συντελεστής παλαιότητας για όλο το κτήριο, ο παλαιότερος.

Σημείωση: Αν ένα σπίτι πάνω από 100 τ.μ. έχει κατοικηθεί από τον ιδιοκτήτη του σαν δευτερεύουσα κατοικία το τεκμαρτό ενοίκιο που θα λάβουμε υπόψη μας για να υπολογισθεί το ύψος του τεκμηρίου θα είναι το 3,5 % της αξίας του.

Σε περίπτωση που δηλωθεί μεγαλύτερο ενοίκιο από το τεκμαρτό θα ληφθεί υπόψη αυτό που δηλώθηκε και όχι αυτό που προκύπτει τεκμαρτά.

2.2.1 Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο

Από 1/1/2002 - 31/12/2002 ιδιοκατοικείται ως κύρια κατοικία, διαμέρισμα επιφάνειας 220 τ.μ. στον τέταρτο όροφο πολυκατοικίας. Χρόνος έκδοσης οικοδομικής άδειας 1990. Τιμή ζώνης 490 ευρώ.

Αξία κύριας κατοικίας = Εμβαδόν X Τιμή Ζώνης X Διορθωτικός Συντελεστής X Συντελεστής Παλαιότητας

$220 \cdot 490 \cdot 1,20 \cdot 0,75 = 97.020$ ευρώ.

Τεκμαρτό ενοίκιο = $97.020 \cdot 3,5\% = 3.395,7$ ευρώ.

Τεκμήριο = $3.395,7 \cdot 2 = 6.791,40$ ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

Από 1/1/02 έως 31/12/02 ιδιοκατοικείται ως κύρια κατοικία μονοκατοικία στη Φιλοθέη με πρόσοψη επί της οδού Λούκη Ακρίτα. Πρόκειται για διώροφη μονοκατοικία συνολικής επιφάνειας 300 τ.μ. με ενιαία λειτουργική ενότητα. Αποτελείται από υπόγειο χώρο επιφάνειας 80 τ.μ. που

επικοινωνεί με το ισόγειο και τον πρώτο όροφο και χρησιμοποιείται ως αποθήκη και γκαράζ, από ισόγειο 120 τ.μ. και 1^ο όροφο 100 τ.μ. η άδεια ανέγερσης της μονοκατοικίας εκδόθηκε το έτος 1968. Τιμή ζώνης 2.000 ευρώ.

Υπολογισμός ετήσιου ακαθάριστου τεκμαρτού μισθώματος :

Επιφάνεια κύριας κατοικίας

Υπόγειο (αποθήκη και γκαράζ) 80 τ.μ. X20% 16 τ.μ.

Ισόγειο 120 τ.μ.

1^{ος} όροφος 100 τ.μ.

Συνολική επιφάνεια για τον υπολογισμό της αξίας του ακινήτου **236 τ.μ.**

Αντικειμενική αξία κύριας κατοικίας :

$236 * 2.000 * 1,40 * 0,60 = 396.480$ ευρώ

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα: $396.480 * 3,5\% = 13.876,8$ ευρώ.

Τεκμήριο = $13.867,8 * 2 = 27.735,6$ ευρώ.

Παράδειγμα 3^ο

Από 1/1/-31/12/99 ιδιοκατοικείται ως κύρια κατοικία διαμέρισμα 3^{ου} ορόφου επιφάνειας 100 τ.μ. με υπόγειο γκαράζ 15 τ.μ. , της πολυκατοικίας επί της οδού Πραξιτέλους στον Πειραιά. Έτος έκδοσης άδειας της πολυκατοικίας 1995. Η οικογένεια που ιδιοκατοικεί το διαμέρισμα δεν έχει τέκνα που τη βαρύνει. Τ. Ζώνης 900 ευρώ.

Ο ίδιος φορολογούμενος έχει κατά πλήρη κυριότητα και πρώτη δευτερεύουσα κατοικία. Πρόκειται για διαμέρισμα 1^{ου} ορόφου πολυκατοικίας στη Ζάκυνθο επί της οδού Ψαρών επιφάνειας 70 τ.μ. που την ιδιοκατοικεί. Έτος έκδοσης οικοδομικής άδειας 1985. Τιμή ζώνης 780 ευρώ.

Υπολογισμός ετήσιου ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση.

Α) Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, γιατί η συνολική επιφάνεια της κύριας κατοικίας (115 τ.μ.) υπολείπεται των 150 τ.μ. που απαλλάσσονται από το φόρο.

Β) Υπολογισμός ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος πρώτης δευτερεύουσας κατοικίας. Επειδή η κύρια κατοικία δεν κάλυψε όλα τα απαλλασσόμενα τ.μ, ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα απαλλαγής για 35 τ.μ. της δευτερεύουσας κατοικίας.

Αντικειμενική αξία πρώτης δευτερεύουσας κατοικίας :

$(70-35) * 780 * 1,30 * 0,70 = 24.843$ ευρώ

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα : $24.843 * 3,5\% = 869,50$ ευρώ.

Τεκμήριο = $869,50 * 2 = 1.739$ ευρώ.

Παράδειγμα 4^ο

Έστω ιδιοκατοικούμενη για όλο το έτος δευτερεύουσα κατοικία 125 τ.μ. αξίας 100.000 ευρώ σύμφωνα με το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού των αξιών.

Η παραπάνω δευτερεύουσα κατοικία είναι επιφάνειας πάνω από 100 τ.μ. οπότε αποτελεί τεκμήριο. Επειδή αυτή ιδιοκατοικείται θα υπολογίσουμε τεκμαρτό ενοίκιο.

Το τεκμαρτό ενοίκιο γι' αυτήν την περίπτωση θα είναι:

$$100.000 * 3,5 \% = 3.500 \text{ ευρώ}$$

Το τεκμήριο θα είναι $3.500 * 2 = 7.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 5°

Δευτερεύουσα κατοικία 147 τ.μ. και αντικειμενικής αξίας 175.000 ευρώ, ιδιοκατοικήθηκε για όλο το έτος. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Πρόκειται για δευτερεύουσα κατοικία άνω των 100 τ.μ. οπότε θα αποτελέσει τεκμήριο δαπανών διαβίωσης. Επειδή η κατοικία ιδιοκατοικήθηκε για ολόκληρο το χρόνο για να υπολογίσουμε το τεκμήριο θα λάβουμε υπόψη μας το τεκμαρτό ενοίκιο.

Το τεκμαρτό ενοίκιο ισούται με: $175.000 * 3,5\% = 5.600$.

Αυτό πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή δύο και αποτελεί το τεκμήριο $5.600 * 2 = 11.200$ ευρώ.

Παράδειγμα 6°

Από 1/1/97 έως 31/12/97 ιδιοκατοικείται, ως κύρια κατοικία, ισόγεια μονοκατοικία επιφάνειας 90 τ.μ. με πρόσοψη επί των οδών Φλέμινγκ και Κρυστάλλη στη Νέα Ελβετία του Δήμου Βύρωνα. Χρόνος έκδοσης οικοδομικής άδειας είναι το 1950. Επίσης, ο ίδιος φορολογούμενος έχει, μαζί με τη σύζυγό του κατά πλήρη κυριότητα από 50% εξ αδιαιρέτου ο καθένας, μια εξοχική δευτερεύουσα κατοικία. Πρόκειται για ισόγεια μονοκατοικία που την ιδιοκατοικεί τους θερινούς μήνες. Έχει επιφάνεια 85 τ.μ. και βρίσκεται στη Λούτσα. Η οικοδομική άδεια εκδόθηκε το 1967. Τιμή Ζώνης 300 ευρώ. Το φορολογούμενο βαρύνει ένα ανήλικο τέκνο.

Ο φορολογούμενος επειδή έχει ένα ανήλικο προστατευόμενο τέκνο απαλλάσσεται από το νόμο για ιδιοκατοίκηση κύριας οικίας μέχρι επιφάνειας 150 τ.μ. Συνεπώς, το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, γιατί η συνολική επιφάνεια της κύριας κατοικίας (90 τ.μ.) υπολείπεται των 150 τ.μ. που απαλλάσσονται.

Η αξία της εξοχικής δευτερεύουσας κατοικίας θα είναι:

$$\text{Εμβαδόν} * \text{Τιμή Ζώνης} * \text{Διορθωτικό Συντελεστή} * \text{Συντελεστή Παλαιότητας} = 85 * 300 * 1,10 * 0,60 = 16.830 \text{ ευρώ}$$

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα:

$$16.830 * 3,5\% * 3/12 = 589,05 * 3/12 = 147,26 \text{ ευρώ}$$

Επειδή τα 150 τ.μ. που απαλλάσσονται δεν καλύπτονται από την επιφάνεια της κύριας κατοικίας, η απαλλασσόμενη επιφάνεια που υπολείπεται (150-90=60 τ.μ.) καλύπτεται με τμήμα της εξοχικής δευτερεύουσας κατοικίας. Συνεπώς από την εξοχική δευτερεύουσα κατοικία θα φορολογηθούν τα 85-60=25 τ.μ.

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα πρώτης δευτερεύουσας κατοικίας : $147,26 * 25/85 = 3.681,5/85 = 43,31$ ευρώ.

Κάθε σύζυγος κατέχει το 50% της εξοχικής δευτερεύουσας κατοικίας και επομένως κάθε σύζυγος θα φορολογηθεί για ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα: $43,31/2=21,655$ ευρώ.

2.3 Ειδικές περιπτώσεις δευτερεύουσων κατοικιών.

2.3.1 Δευτερεύουσα κατοικία μικρότερη ή μεγαλύτερη από 100 τ.μ.

Αν η δευτερεύουσα κατοικία είναι μέχρι 100 τ.μ. ή μικρότερη, για παράδειγμα 80 τ.μ. τότε **δεν** υπολογίζεται τεκμήριο. Αν όμως είναι μεγαλύτερη, για παράδειγμα 115 τ.μ. τότε υπολογίζεται τεκμήριο **για το σύνολο**, δηλαδή και για τα 115 τ.μ. και όχι μόνο για τα 15 τ.μ. (115-100)

Παράδειγμα

1^η Περίπτωση

Φορολογούμενος εκτός από την κύρια κατοικία του στην οποία διαμένει, έχει και ένα ακόμη διαμέρισμα 120 τ.μ. αντικειμενικής αξίας 85.000 ευρώ στο οποίο ιδιοκατοικεί.

Επειδή το διαμέρισμα που αποτελεί δευτερεύουσα κατοικία είναι μεγαλύτερο από 100 τ.μ., θα υπολογιστεί τεκμήριο για την κατοικία αυτή. Επειδή αυτό ιδιοκατοικείται θα υπολογιστεί τεκμαρτό ενοίκιο το οποίο ισούται με: $85.000 \cdot 3,5\% = 2.975$ ευρώ.

Οπότε τεκμήριο θα αποτελέσει πόσο αξίας $2.975 \cdot 2 = 5.950$ ευρώ.

2^η Περίπτωση

Η παραπάνω δευτερεύουσα κατοικία είναι συνολικής επιφάνειας 90 τ.μ. και αντικειμενικής αξίας 60.000 ευρώ.

Στην περίπτωση αυτή δεν θα υπολογίσουμε τεκμήριο για τη δευτερεύουσα κατοικία γιατί αυτή είναι μικρότερη από τα 100 τ.μ. για τα οποία υπολογίζεται τεκμήριο.

2.3.2 Περιπτώσεις χρησιμοποίησης περισσότερων από μια δευτερεύουσων κατοικιών.

Αν χρησιμοποιούνται περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες από το φορολογούμενο, τη γυναίκα του ή τα προστατευόμενα μέλη και η συνολική επιφάνειά τους είναι πάνω από 100 τ.μ. τότε το τεκμήριο λαμβάνεται υπόψη **για όλες τις δευτερεύουσες κατοικίες.**

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατά το οικονομικό έτος 2000 έχει μισθωμένες δύο δευτερεύουσες κατοικίες μια 65 τ.μ. και άλλη 45 τ.μ. για τις οποίες πλήρωνε ενοίκιο 210 ευρώ και 150 ευρώ αντίστοιχα.

Η συνολική επιφάνεια των δευτερεύουσων κατοικιών είναι πάνω από 100 τ.μ. (65+45=110 τ.μ.) άρα θα υπολογιστεί τεκμήριο για το σύνολο.

Το τεκμήριο θα είναι:

$$(210+150)*12=4.320 \text{ ευρώ}$$

$$4.320*2=8.640 \text{ ευρώ.}$$

Άρα ο φορολογούμενος αυτός θα έχει από τις δευτερεύουσες κατοικίες τεκμήριο 8.640 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατά το οικονομικό έτος 2000 έχει μισθωμένες δύο δευτερεύουσες κατοικίες 110 τ.μ. και 45 τ. μ. αντίστοιχα για τις οποίες πληρώνει ενοίκιο για τη μεν πρώτη 400 ευρώ και για τη δεύτερη 150 ευρώ.

Η συνολική επιφάνεια των δευτερεύουσων κατοικιών είναι πάνω από 100 τ.μ. (110+45=155 τ.μ.) άρα θα υπολογιστεί τεκμήριο για το σύνολο.

Το τεκμήριο θα είναι:

$$(400+150)*12=6.600 \text{ ευρώ}$$

$$6.600*2=13.200 \text{ ευρώ}$$

Άρα ο φορολογούμενος αυτός θα έχει από τις δευτερεύουσες κατοικίες τεκμήριο 13.200 ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος το μήνα Ιανουάριο του έτους 2002 έχει ενοικιάσει δευτερεύουσα κατοικία 80 τ.μ. Την 1η Φεβρουαρίου του ίδιου έτους αγόρασε δευτερεύουσα κατοικία 110 τ.μ. και αντικειμενικής αξίας 76.000 ευρώ και ιδιοκατοίκησε σε αυτή μέχρι 31/12/02 αφού προηγουμένως (31/01/02) έλυσε τη σύμβαση μίσθωσης της παραπάνω κατοικίας των 80 τ.μ.

Ο φορολογούμενος κατά τη διάρκεια του έτους 2002 κατοίκησε σε δύο δευτερεύουσες κατοικίες. Για τη μεν πρώτη (80 τ.μ.) δεν θα υπολογιστεί τεκ-

μαρτή δαπάνη, είναι δευτερεύουσα κατοικία κάτω των 100 τ.μ., άρα απαλλάσσεται.

Για τη δε δεύτερη, επειδή η συνολική επιφάνεια της οικίας αυτής είναι άνω των 100 τ.μ. θα υπολογιστεί τεκμήριο για το διάστημα που ιδιοκατοίκησε σε αυτή.

Τεκμαριό ενοίκιο= $76.000 \cdot 3,5\% \cdot (11/12) = 2.660 \cdot (11/12) = 2.438,3$ ευρώ.

Επομένως τεκμήριο θα αποτελέσουν τα: $2.438,3 \cdot 2 = 4.876,6$ ευρώ.

2.3.3 Δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τ.μ. που νοικιάσθηκε για μερικούς μήνες.

Αν η δευτερεύουσα κατοικία είναι πάνω από 100 τ.μ. που χρησιμοποιήθηκε για μερικούς μήνες και όχι για όλο το χρόνο τότε λαμβάνεται υπόψη **μόνο** για αυτούς τους μήνες το τεκμαριό (υποθετικό) ενοίκιο αν είναι ιδιόκτητη, ή το ενοίκιο που καταβλήθηκε, αν είναι νοικιασμένη.

Παράδειγμα 1°

Ιδιόκτητη δευτερεύουσα κατοικία 110 τ.μ. νοικιάσθηκε από 01/06/2002 έως το τέλος του χρόνου αντί 360 ευρώ το μήνα. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Επειδή η δευτερεύουσα κατοικία είναι ενοικιασμένη θα υπολογιστεί τεκμαριό ενοίκιο. Το ενοίκιο που καταβάλλεται είναι 360 ευρώ το μήνα.

Συνεπώς για ενοίκιο σε αυτήν τη περίπτωση καταβλήθηκαν:

$360 \text{ ευρώ} \cdot 7 \text{ μήνες} = 2.520 \text{ ευρώ.}$

Και το τεκμήριο θα είναι $2.520 \cdot 2 = 5.040 \text{ ευρώ.}$

Παράδειγμα 2°

Δευτερεύουσα κατοικία 137 τ.μ. , νοικιάσθηκε και κατοικήθηκε από το φορολογούμενο και τα προστατευόμενα μέλη του για 7 μήνες. Το μίσθωμα συμφωνήθηκε στα 540 ευρώ το μήνα. Να υπολογιστεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης.

Στην περίπτωση αυτή ο φορολογούμενος κατοίκησε στην δευτερεύουσα κατοικία μόνο για τους 5 από τους 12 μήνες του έτους. Συνεπώς, για ενοίκιο καταβλήθηκαν:

$5 \text{ μήνες} \cdot 540 \text{ ευρώ} = 2.700 \text{ ευρώ.}$

Το τεκμήριο θα είναι: $2.700 \cdot 2 = 5.400 \text{ ευρώ.}$

Παράδειγμα 3°

Δευτερεύουσα κατοικία 120 τ.μ. νοικιάσθηκε από 18/7/02 έως το τέλος του έτους αντί 400 ευρώ μηνιαίως. Ποιο ποσό αποτελεί τεκμήριο για την παραπάνω δευτερεύουσα κατοικία;

Η δευτερεύουσα κατοικία που νοικιάσθηκε από το φορολογούμενο είναι συνολικής επιφάνειας άνω των 100 τ.μ. , οπότε θα αποτελέσει τεκμήριο.

Το ενοίκιο που καταβλήθηκε κατά το έτος 2002 είναι:

$6 \text{ μήνες} \cdot 400 = 2.400 \text{ ευρώ}$ και το τεκμήριο θα είναι: $2.400 \cdot 2 = 4.800 \text{ ευρώ}$

2.3.4 Εξοχική δευτερεύουσα κατοικία.

Αν ο φορολογούμενος είναι κύριος, νομέας, επικαρπωτής κ.λπ. μιας ή περισσότερων δευτερεύουσων κατοικιών που χρησιμοποιούνται ως εξοχικές κατοικίες, ανεξάρτητα από των εξοπλισμό τους (έπιπλα, σκευή κ.λπ.), τη δυνατότητα χρήσης αυτών λόγω της αποστάσεως στην οποία βρίσκονται αυτές από την κύρια κατοικία του και από το πόσο συχνά χρησιμοποιούνται (χρονικό διάστημα μεγαλύτερο ή μικρότερο του τριμήνου), θα υπολογίζεται για καθεμιά απ' αυτές τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες το έτος.

Ως εξοχική κατοικία θεωρείται η δευτερεύουσα κατοικία του φορολογούμενου που βρίσκεται σε περιοχή εκτός πόλεως στο ύπαιθρο, κοντά σε βουνό ή θάλασσα που χρησιμοποιείται για ψυχαγωγία ή διακοπές. Διευκρινίζεται ότι στην έννοια της εξοχικής κατοικίας, δεν περιλαμβάνονται δευτερεύουσες κατοικίες (μία ή περισσότερες) που βρίσκονται στην ίδια πόλη με την κύρια κατοικία του φορολογούμενου.

Αν η δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τετραγωνικά μέτρα είναι **εξοχική** θα υπολογιστεί σαν τεκμήριο **το τεκμαρτό ενοίκιο για τρεις μήνες** και όχι για ολόκληρο το χρόνο. Στην περίπτωση που δηλωθεί χρονικό διάστημα μικρότερο του τριμήνου θα διευρύνεται μέχρι 3 μήνες. Για να **βρεθεί το ύψος του τεκμηρίου** θα πρέπει το τεκμαρτό ενοίκιο των τριών μηνών να πολλαπλασιαστεί με το συντελεστή **δύο**.

Παράδειγμα 1°

Ο ενήλικος φορολογούμενος Ψ που διαμένει στην πόλη της Πάτρας, κατέχει δευτερεύουσα κατοικία 110 τ.μ. στην περιοχή του Ξυλοκάστρου Κορινθίας. Κατά τη διάρκεια του παρόντος φορολογικού έτους διέμεινε σε αυτή στις περιόδους των διακοπών των Χριστουγέννων, του Πάσχα και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

*Η δευτερεύουσα κατοικία του φορολογούμενου θεωρείται εξοχική, αφού βρίσκεται σε περιοχή εκτός της πόλεως που διαμένει ο φορολογούμενος, κοντά σε θάλασσα και χρησιμοποιήθηκε ως επί το πλείστον για διακοπές. Έστω ότι το τεκμαρτό ενοίκιο κατοικίας που βρίσκεται στην περιοχή του Ξυλοκάστρου είναι 380 ευρώ. Τότε, το τεκμαρτό ενοίκιο της κατοικίας αυτής θα είναι $380 \cdot 3 = 1.140$ ευρώ και το ετήσιο τεκμήριο θα είναι:
 $1.140 \cdot 2 = 2.280$ ευρώ.*

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος διαμένει στην εξοχική δευτερεύουσα κατοικία του 120 τ.μ. από 01/06/2001 έως 31/08/2001 για τις καλοκαιρινές του διακοπές. Να βρεθεί το τεκμήριο αν το τεκμαρτό ενοίκιο της δευτερεύουσας κατοικίας είναι 350 ευρώ μηνιαίως.

Επειδή πρόκειται για εξοχική δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τ.μ. τεκμήριο θα αποτελέσει το τεκμαρτό ενοίκιο των 3 μηνών. Το τεκμαρτό ενοίκιο θα είναι $350 \cdot 3 = 1.050$ ευρώ και το τεκμήριο θα είναι $1.050 \cdot 2 = 2.100$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Ο υπόχρεος Φ. Φώτου έχει δευτερεύουσα κατοικία 105 τ.μ. στα Καλάβρυτα Αχαΐας και διαμένει στην Αθήνα. Το ενοίκιο για ανάλογη κατοικία στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων ανέρχεται σε 440 ευρώ.

Ο Φ. Φώτου διαμένει στην Αθήνα. Η δευτερεύουσα κατοικία του είναι άνω των 100 τ.μ. και βρίσκεται σε ορεινή περιοχή εκτός της περιφέρειας της μόνιμης διαμονής του. Συνεπώς, αυτή θα θεωρηθεί εξοχική κατοικία και σαν δευτερεύουσα θα υπολογισθεί γι' αυτή τεκμήριο το τεκμαρτό ενοίκιο τριών μηνών και θα πολλαπλασιαστεί με το συντελεστή δύο (2). Δηλαδή,
Τεκμαρτό ενοίκιο: $440 \times 3 = 1.320$ ευρώ και
Τεκμήριο: $1.320 \times 2 = 2.640$ ευρώ.

2.3.5 Περίπτωση συνιδιοκτησίας δευτερεύουσας κατοικίας.

Εάν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν έχουν ποσοστό συνιδιοκτησίας σε μία (μοναδική και για τους δύο συζύγους και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν) δευτερεύουσα κατοικία με πρόσωπα που δεν βαρύνουν το φορολογούμενο ή τη σύζυγό του, τότε για να κριθεί εάν η κατοικία αυτή αποτελεί τεκμήριο, πολλαπλασιάζεται το άθροισμα των ποσοστών του συζύγου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν με το εμβαδόν της κατοικίας αυτής.

Εάν το γινόμενο υπολείπεται των 100 τ.μ., το τεκμαρτό μίσθωμά της δεν αποτελεί τεκμήριο για το φορολογούμενο ή τη σύζυγό του.

Εάν το γινόμενο αυτό υπερβαίνει τα 100 τ.μ., το τεκμαρτό μίσθωμά της αποτελεί τεκμήριο.

Για να βρεθεί το μέρος της τεκμαρτής δαπάνης που βαρύνει τον κάθε σύζυγο, η δαπάνη αυτή για κάθε δευτερεύουσα κατοικία επιμερίζεται μεταξύ των συζύγων, ανάλογα με το άθροισμα των ποσοστών συνιδιοκτησίας του καθενός συζύγου και των προσώπων που βαρύνουν αυτόν, σε αυτή τη κατοικία.

Παράδειγμα 1°

1^η περίπτωση

Ο φορολογούμενος Α' έχει με τον αδελφό του Β' (που δεν τον βαρύνει), συνιδιοκτησία με ποσοστό 50% ο καθένας σε μία (μοναδική γι' αυτούς) δευτερεύουσα κατοικία εμβαδού 150 τ.μ. με συνολικό ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα 3.000 ευρώ για το χρονικό διάστημα ιδιοκατοίκησης της μέσα στο έτος.

$150 \text{ τ.μ.} \times 50\% = 75 \text{ τ.μ.}$

Επειδή το γινόμενο αυτό δεν υπερβαίνει τα 100 τ.μ., για κανέναν από τους δύο αδελφούς δεν υπολογίζεται τεκμαρτή δαπάνη με βάση το τεκμαρτό μίσθωμα αυτής της κατοικίας. Άρα η κατοικία αυτή δεν αποτελεί τεκμήριο.

2^η περίπτωση

Ο αδερφός Α' έχει ποσοστό συνιδιοκτησίας 80% και ο Β' 20% σε μία (μοναδική γι' αυτούς) δευτερεύουσα κατοικία εμβαδού 150 τ.μ. με συνολικό ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα 3.000 ευρώ για το χρονικό διάστημα ιδιοκατοίκησης της μέσα στο έτος.

Στον αδερφό Α' αντιστοιχεί επιφάνεια $150 \text{ τ.μ.} * 80\% = 120 \text{ τ.μ.}$

Επομένως για τον αδερφό Α' θα υπολογιστεί τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης $80\% * 3.000 = 2.400 \text{ ευρώ}$

$2.400 * 2 = 4.800 \text{ ευρώ}$

Στον αδερφό Β' αντιστοιχεί επιφάνεια $150 \text{ τ.μ.} * 20\% = 30 \text{ τ.μ.}$ κάτω των 100 τ.μ. και δεν θα υπολογιστεί τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.

Σημείωση: Τεκμαρτή δαπάνη για τον αδερφό Β θα υπολογιστεί μόνο αν αυτός έχει και άλλες δευτερεύουσες κατοικίες των οποίων το συνολικό εμβαδόν υπερβαίνει τα $(100-30=70 \text{ τ.μ.})$

Παράδειγμα 2^ο

Φορολογούμενος έχει με τον αδερφό του, που δεν είναι προστατευόμενο μέλος του, συνιδιοκτησία με ποσοστό 70% ο ένας και 30% ο άλλος, σε δευτερεύουσα κατοικία συνολικού εμβαδού 180 τ.μ. και αντικειμενικής αξίας 190.000 ευρώ.

Το τεκμαρτό μίσθωμα της κατοικίας αυτής θα είναι: $190.000 * 3,5\% = 6.650 \text{ ευρώ}$. Από το σύνολο της οικίας στον αδερφό που έχει συνιδιοκτησία 70% αναλογούν $180 \text{ τ.μ.} * 70\% = 126 \text{ τ.μ.}$

Επειδή το γινόμενο αυτό υπερβαίνει τα 100 τ.μ. το τεκμαρτό μίσθωμα της κατοικίας θα αποτελέσει τεκμήριο.

Η τεκμαρτή δαπάνη θα είναι $6.650 * 70\% = 4.655 \text{ ευρώ}$

Και τεκμήριο θα αποτελέσουν $4.655 * 2 = 9.310 \text{ ευρώ}$

Στον άλλο αδερφό, με ποσοστό συνιδιοκτησίας 30%, αναλογεί επιφάνεια $180 \text{ τ.μ.} * 30\% = 54 \text{ τ.μ.}$

Επειδή το γινόμενο υπολείπεται των 100 τ.μ., το τεκμαρτό μίσθωμά της δεν θα αποτελέσει τεκμήριο για τον αδερφό αυτό.

Παράδειγμα 3^ο

1^η περίπτωση

Φορολογούμενος σύζυγος έχει μαζί με τον πατέρα του, που συνοικεί και τον βαρύνει, και την αδερφή του ποσοστό συνιδιοκτησίας επί δευτερεύουσας κατοικίας 160 τ.μ. Ο πατέρας έχει ποσοστό συνιδιοκτησίας 50% ενώ ο υιός και η κόρη έχουν ποσοστό 25% ο καθένας. Το συνολικό ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για το χρόνο ιδιοκατοίκησης μέσα στο έτος ανέρχεται σε 4.800 ευρώ.

Από τη συνολική επιφάνεια των 160 τ.μ. στον πατέρα αντιστοιχεί επιφάνεια $160 \text{ τ.μ.} * 50\% = 80 \text{ τ.μ.}$

Στον φορολογούμενο $160 \text{ τ.μ.} * 25\% = 40 \text{ τ.μ.}$

Στην αδερφή του $160 \text{ τ.μ.} * 25\% = 40 \text{ τ.μ.}$

Επειδή το φορολογούμενο βαρύνει και ο πατέρας του, το ποσοστό συνιδιοκτησίας επί της δευτερεύουσας κατοικίας είναι $50\% + 25\% = 75\%$ δηλαδή

80 τ.μ. + 40 τ.μ. = 120 τ.μ.

Επειδή η συνιδιοκτησία υπερβαίνει τα 100 τ.μ. θα υπολογιστεί τεκμαρτό μίσθωμα το οποίο θα είναι: $4.800 * 75\% = 3.600$ ευρώ

Ενώ τεκμήριο θα αποτελέσουν $3.600 * 2 = 7.200$ ευρώ

Η επιφάνεια που αντιστοιχεί στην κόρη είναι μικρότερη από 100 τ.μ. οπότε το τεκμαρτό μίσθωμα της αυτής κατοικίας δεν θα αποτελέσει τεκμήριο.

2^η περίπτωση

Η σύζυγος του φορολογούμενου έχει άλλη δευτερεύουσα κατοικία 50 τ.μ. με συνολικό ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα 2.160 ευρώ.

Στην περίπτωση αυτή επειδή έχουμε δύο δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια άνω των 100 τ.μ. ($135 + 50 = 185$ τ.μ.), η δαπάνη διαβίωσης με βάση τις δευτερεύουσες κατοικίες του φορολογούμενου και του προστατευόμενου πατέρα του, αλλά και της συζύγου του θα έχουν ως εξής:

Τ. μ. φορολογούμενου 160 τ.μ. * 25% = 40 τ.μ.

Τ. μ. του πατέρα του 160 τ.μ. * 50% = 80 τ.μ.

120 τ.μ. άνω των 100 τ.μ.

Επομένως, τεκμαρτό μίσθωμα = $4.800 * 75\% = 3.600$ ευρώ

Τεκμήριο = $3.600 * 2 = 7.200$ ευρώ

Τ. μ. της συζύγου 50 τ.μ.

Επειδή είναι δύο δευτερεύουσες κατοικίες άνω των 100 τ.μ. θα υπολογιστεί τεκμήριο: $2.160 * 2 = 4.320$ ευρώ.

Άρα το τεκμήριο του φορολογούμενου και των μελών που του βαρύνουν (η σύζυγος και ο πατέρας του) ισούται με: $7.200 + 4.320 = 11.520$ ευρώ.

2.3.6 Δευτερεύουσα κατοικία που χρησιμοποιείται και για επαγγελματική στέγη.

Όταν η δευτερεύουσα κατοικία χρησιμοποιείται και σαν επαγγελματική στέγη, από τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας θα αφαιρεθούν αυτά τα τετραγωνικά μέτρα που πραγματικά χρησιμοποιούνται για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας. Η διαφορά που μένει αποτελεί την επιφάνεια της δευτερεύουσας κατοικίας την οποία θα λάβουμε υπόψη μας όσον αφορά τον υπολογισμό ή όχι τεκμηρίου της δευτερεύουσας κατοικίας.

Παράδειγμα 1^ο

1^η περίπτωση

Έστω δευτερεύουσα κατοικία επιφάνειας 155 τ.μ. με ισόγειο 80 τ.μ. που χρησιμοποιείται για λογιστικό γραφείο και πρώτο όροφο 75 τ.μ. που χρησιμοποιείται για κατοικία.

Επειδή η δευτερεύουσα κατοικία χρησιμοποιείται και σαν επαγγελματική στέγη, για τον υπολογισμό του τεκμηρίου της θα λάβουμε υπόψη μας μόνο τη διαφορά της συνολικής επιφάνειας της δευτερεύουσας κατοικίας από τα τετραγωνικά μέτρα που πραγματικά χρησιμοποιούνται για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, δηλαδή $155 - 80 = 75$ τ.μ. και επειδή είναι κάτω από 100 τ.μ. δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο.

2^η περίπτωση

Έστω ότι η ίδια δευτερεύουσα κατοικία λειτουργεί μόνο τέσσερις μήνες σαν λογιστικό γραφείο και τον υπόλοιπο καιρό χρησιμοποιείται ολόκληρο σαν δευτερεύουσα κατοικία.

Η δευτερεύουσα κατοικία χρησιμοποιείται και σαν επαγγελματική στέγη για τέσσερις μήνες. Η επιφάνεια που απομένει αφού αφαιρεθούν τα τ.μ. που χρησιμοποιείται για το λογιστικό γραφείο είναι $155-80=75$ τ.μ. και επειδή είναι κάτω από 100 τ.μ. δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο.

Όμως στην περίπτωση αυτή θα υπολογιστεί τεκμήριο δευτερεύουσας κατοικίας μόνο για τους υπόλοιπους οκτώ μήνες που αυτή δεν χρησιμοποιείται σαν επαγγελματική στέγη για το σύνολο, δηλαδή και για τα 155 τ.μ.

Αν υποθέσουμε ότι το τεκμαρτό ενοίκιο για την κατοικία αυτή είναι 5.520 ευρώ για όλο το έτος το ενοίκιο ισούται με $5.520 \text{ ευρώ} / 12 \text{ μήνες} = 460 \text{ ευρώ}$ μηνιαίως.

Άρα το τεκμαρτό ενοίκιο που αντιστοιχεί στους 8 μήνες που η κατοικία χρησιμοποιείται σαν δευτερεύουσα είναι: $460 \text{ ευρώ} * 8 \text{ μήνες} = 3.680 \text{ ευρώ}$ και το τεκμήριο είναι: $3.680 * 2 = 7.360 \text{ ευρώ}$

Παράδειγμα 2^ο

Δικηγόρος έχει δευτερεύουσα κατοικία επιφάνειας 140 τ.μ. το ισόγειο αυτής και 110 τ.μ. ο πρώτος όροφος. Το ισόγειο της κατοικίας αποτελεί την μόνιμη επαγγελματική στέγη του φορολογούμενου ενώ ο πρώτος όροφος χρησιμοποιείται ως κατοικία. Να υπολογιστεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης της κατοικίας αυτής.

Η κατοικία αυτή έχει συνολική επιφάνεια $140+110=250$ τ.μ. (ισόγειο και πρώτος όροφος). Στην περίπτωση αυτή, το ισόγειο της δευτερεύουσας κατοικίας αποτελεί επαγγελματική στέγη για το φορολογούμενο. Για το λόγο αυτό από τη συνολική επιφάνεια της κατοικίας αυτής αφαιρούνται τα τετραγωνικά μετρά που πραγματικά χρησιμοποιούνται σαν επαγγελματική στέγη και η διαφορά που προκύπτει αποτελεί την επιφάνεια της δευτερεύουσας κατοικίας. Δηλαδή,
 $250-140=110$ τ.μ.

Άρα η επιφάνεια της δευτερεύουσας κατοικίας είναι 110 τ.μ. Επειδή αυτή είναι πάνω από 100 τ.μ. θα αποτελέσει τεκμήριο.

Έστω ότι το τεκμαρτό ενοίκιο για αυτή τη δευτερεύουσα κατοικία είναι 4.150 ευρώ. Οπότε το τεκμήριο θα είναι: $4.150 * 2 = 8.300 \text{ ευρώ}$.

2.3.7 Κατοικία που χρησιμοποιείται από φοιτητές ή σπουδαστές.

Δεν αποτελεί τεκμήριο το καταβαλλόμενο ενοίκιο ή το τεκμαρτό ενοίκιο (σε ιδιόκτητη κατοικία) από φοιτητές ή σπουδαστές που είναι προστατευόμενα μέλη του φορολογούμενου. Πρέπει όμως η κατοικία να βρίσκεται μέσα στη περιφέρεια της σχολής φοίτησης και να είναι εκτός της περιφέρειας κατοικίας του φορολογούμενου.

Παράδειγμα 1°

Φοιτητής, μόνιμος κάτοικος Άρτας, που είναι προστατευόμενο μέλος φορολογούμενου σπούδαζε κατά το έτος 2002 στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στην Ιατρική Σχολή. Για τις ανάγκες της παραμονής του στην πόλη της Πάτρας χρησιμοποιεί γκαρσονιέρα 60 τετραγωνικών μέτρων που είναι ιδιοκτησία της μητέρας του και βρίσκεται στην περιοχή του Ρίου. Το τεκμαρτό ενοίκιο που αναλογεί σε γκαρσονιέρα ίδιας επιφάνειας και βρίσκεται στην ίδια περιοχή είναι 200 ευρώ το μήνα.

*Το τεκμαρτό ενοίκιο που αναλογεί για το έτος 2002 για την ιδιόκτητη κατοικία που χρησιμοποιείται από το προστατευόμενο τέκνο του φορολογούμενου που είναι φοιτητής, ανέρχεται σε: 200 ευρώ *12 μήνες=2.400 ευρώ. Όμως, το ενοίκιο αυτό **δεν αποτελεί τεκμήριο** αφού το τέκνο του φορολογούμενου είναι φοιτητής και προστατευόμενο μέλος του και η κατοικία βρίσκεται μέσα στη περιφέρεια της σχολής φοίτησης ενώ βρίσκεται και εκτός της περιφέρειας κατοικίας του φορολογούμενου.*

2.3.8 Δευτερεύουσα κατοικία σε πόλη ή χωριό κάτω των πέντε χιλιάδων κατοίκων.

Δεν αποτελεί τεκμήριο η δευτερεύουσα κατοικία μέχρι 100 τετραγωνικά μέτρα που βρίσκεται σε πόλη ή χωριό κάτω των 5.000 κατοίκων και την απέκτησε ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή. Αν όμως η κατοικία βρίσκεται σε περιοχή που ο Ε.Ο.Τ. την έχει χαρακτηρίσει τουριστική τότε αποτελεί τεκμήριο.

Οι περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες από τον Ε.Ο.Τ. ως τουριστικές είναι συγκεκριμένες.

Παράδειγμα 1ο

Φορολογούμενος, μόνιμος κάτοικος Αθηνών, έχει στην ιδιοκτησία του μία δευτερεύουσα κατοικία στο Σιμόπουλο Ηλείας έκτασης 100 τετραγωνικών μέτρων την οποία έχει κληρονομήσει η σύζυγός του. Το τεκμαρτό ενοίκιο ορίζεται σε 300 ευρώ το μήνα.

Το συγκεκριμένο χωριό έχει 2.500 κατοίκους. Επομένως ο φορολογούμενος απαλλάσσεται από το τεκμήριο δευτερεύουσας κατοικίας επειδή αυτή βρίσκεται σε χωριό κάτω των 5.000 κατοίκων και αποκτήθηκε από κληρονομιά .

Παράδειγμα 2ο

Φορολογούμενος, μόνιμος κάτοικος Ιωαννίνων, κατέχει από γονική παροχή δευτερεύουσα κατοικία συνολικής έκτασης 85 τετραγωνικών μέτρων στο Μέτσοβο Ιωαννίνων. Το τεκμαρτό ενοίκιο ορίζεται σε 250 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο;

*Το Μέτσοβο Ιωαννίνων έχει χαρακτηριστεί από τον ΕΟΤ ως τουριστική περιοχή. Επομένως ο φορολογούμενος δεν απαλλάσσεται από το τεκμήριο. Άρα το τεκμήριο θα είναι: 250*12=3.000*2=6.000 ευρώ.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΓΟΡΑΣ - ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ **(Πόθεν έσχες)**

3.1 Αγορά ακινήτων.

Στην αγορά ακινήτων (διαμερισμάτων, καταστημάτων, γραφείων, οικοπέδων, αγροκτημάτων κτλ) σαν ποσό τεκμαρτής δαπάνης, προς αποφυγή αντιδικιών και αμφισβητήσεων μεταξύ φορολογουμένων και Δ.Ο.Υ., θα λαμβάνεται **η αντικειμενική αξία** του ακινήτου αν αυτό βρίσκεται σε περιοχή που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών. Η αξία αυτή **προσαυξάνεται** και με τα υπόλοιπα έξοδα τα οποία έγιναν για την αγορά του ακινήτου όπως είναι: ο φόρος για τη μεταβίβαση, τα συμβολαιογραφικά έξοδα, η αμοιβή του μεσίτη, η αμοιβή του δικηγόρου κλπ.

Αν αγοραστεί ακίνητο σε περιοχή που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας ακινήτων σαν τεκμήριο αγοράς θα ληφθεί υπόψη η αγοραία αξία του όπως αυτή προσδιορίζεται από τη φορολογική αρχή, εκτός αν δηλωθεί μεγαλύτερη αξία οπότε λαμβάνεται υπόψη η μεγαλύτερη.

Αν στο **συμβόλαιο μεταβίβασης αναγράφεται αξία αγοράς μεγαλύτερη από την αντικειμενική αξία** για τον προσδιορισμό του τεκμηρίου θα ληφθεί υπόψη, για ακίνητα σε περιοχές εντός και εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού, **η μεγαλύτερη** αυτή αξία του συμβολαίου στην οποία φυσικά θα προστεθούν και τα υπόλοιπα έξοδα.

Χρόνος δαπάνης σε αγορά ακινήτου.

Σε αγορά ακινήτου σαν κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο θα υπολογιστεί το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης είναι καταρχήν ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου. Αυτό με την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται ολόκληρο το τίμημα και παραδίδεται η χρήση και η κυριότητα του ακινήτου.

Αν στο συμβόλαιο μεταβίβασης αναγράφει ότι η εξόφληση του τιμήματος θα πραγματοποιηθεί σε δόσεις οι οποίες ανάγονται σε περισσότερα του ενός χρόνια, το ποσό της δαπάνης θα κατανεμηθεί στα περισσότερα αυτά χρόνια ανάλογα με το ποσό που εξοφλείται κάθε έτος. Αυτό ισχύει εφόσον στο συμβόλαιο μεταβίβασης θα αναφέρονται ρητά οι χρόνοι των δόσεων και θα καλύπτονται με ισόποσα γραμμάτια ή συναλλαγματικές που θα εισπράττονται μέσω Τραπέζης. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να διατηρούνται από τον αγοραστή μέχρι την ενέργεια ελέγχου των δηλώσεων του προς απόδειξη του αληθούς της συναλλαγής και προς διευκόλυνση του για την αποφυγή τυχόν αμφισβητήσεων από τα φοροτεχνικά όργανα ελέγχου, διαφορετικά ολόκληρη η αξία αγοράς θεωρείται σαν ποσό δαπάνης του έτους σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης.

Δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την αγορά ακινήτου.

Αν αγοραστεί ακίνητο θα πρέπει μαζί με τη δήλωση να υποβληθεί: επικυρωμένο αντίγραφο του συμβολαίου ή περίληψή του με πλήρη πε-

ριγραφή των στοιχείων του ακινήτου. Υποβάλλεται επίσης κατάσταση που θα περιέχει την επιφάνεια, την τοποθεσία, την αντικειμενική αξία και την αξία αγοράς, το φόρο μεταβίβασης, τον τρόπο πληρωμής, τα έξοδα αναλυτικά που έγιναν και τα στοιχεία του αγοραστή και του πωλητή.

3.1.1 Απαλλαγή αγοράς πρώτης κατοικίας.

Ο φορολογούμενος για να απαλλαγεί από το τεκμήριο απόκτησης, σε σχέση με τη δαπάνη, για αγορά πρώτης κατοικίας πρέπει η σχετική σύμβαση αγοράς να αναφέρεται σε δικαίωμα πλήρους κυριότητας (και όχι σε ψιλή ή μετακλητή κυριότητα), ανεξάρτητα αν η πλήρης κυριότητα είναι ακέραιη ή ποσοστό εξ αδιαιρέτου (συγκυριότητα).

Ψιλή κυριότητα υπάρχει όταν από την πλήρη κυριότητα έχει αποσπασθεί η επικαρπία.

Μετακλητή κυριότητα υπάρχει όταν αυτή τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία.

Από το τεκμήριο αγοράς ακινήτων απαλλάσσεται η αγορά **πρώτης** κατοικίας που αγοράζεται από ενήλικο και η επιφάνειά της είναι **μέχρι 120** τετραγωνικά μέτρα, εφόσον το ακίνητο αγοράζεται με δικαίωμα πλήρους κυριότητας ανεξάρτητα αν η πλήρης κυριότητα είναι ακέραιη ή ποσοστό εξ αδιαιρέτου (συγκυριότητα).

Αν η επιφάνεια είναι πάνω από 120 τετραγωνικά μέτρα το τεκμήριο αγοράς λαμβάνεται υπόψη **μόνο για τα επιπλέον μέτρα**. Για τον υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας δε θα ληφθεί υπόψη το εμβαδόν εξωστών ή μπαλκονιών ή το ποσοστό που ανήκει στην ιδιοκτησία αυτή σε κοινόχρηστους χώρους. Στην επιφάνεια των 120 τ.μ. συναθροίζεται η αποθήκη και οι άλλοι βοηθητικοί χώροι.

Παράδειγμα 1^ο

Ενήλικος φορολογούμενος αγόρασε πρώτη κατοικία 130 τ.μ. επί της οδού Παπαφλέσσα 105 και αντικειμενικής αξίας 150.000 ευρώ σύμφωνα με το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών. Κατά την μεταβίβαση του ακινήτου πλήρωσε 10.000 ευρώ για φόρο μεταβίβασης καθώς και 4.000 ευρώ για αμοιβές στο μεσίτη και στο συμβολαιογράφο. Ο φορολογούμενος απέκτησε την πλήρη κυριότητα του ακινήτου. Να υπολογιστεί το τεκμήριο αγοράς της κατοικίας.

Η αντικειμενική αξία του ακινήτου είναι 150.000 ευρώ και προσαυξάνεται με το φόρο για τη μεταβίβαση και από τις αμοιβές του μεσίτη και του συμβολαιογράφου (10.000+4.000)

Οπότε, η τεκμαρτή δαπάνη της κατοικίας αυτής θα είναι:

150.000+10.000+4.000=164.000 ευρώ

*Επειδή πρόκειται για αγορά πρώτης κατοικίας τα 120 τ.μ. δεν θα αποτελέσουν τεκμήριο ενώ για τα υπόλοιπα 10 τ.μ. (130-120) το τεκμήριο θα είναι: 164.000*10/130=12.615 ευρώ.*

Παράδειγμα 2^ο

Ο ενήλικος Α αγόρασε πρώτη κατοικία 150 τ.μ. στην παραλία του Μονοδendρίου αντί 90.000 ευρώ (αντικειμενική και αναγραφόμενη στο συμ-

βόλαιο αξία) και απέκτησε την πλήρη κυριότητα της παραπάνω οικίας. Ποιο το ποσό της δαπάνης που πρέπει να δικαιολογήσει ο ενήλικος Α;

Στην περίπτωση του παραδείγματος αυτού ο φορολογούμενος Α θα πρέπει να δικαιολογήσει τη δαπάνη που αναλογεί στα επιπλέον των 120 τ.μ. αφού η κατοικία που αγόρασε θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου και για αυτά υπάρχει απαλλαγή. Δηλαδή τη δαπάνη που αντιστοιχεί στα $150-120=30$ τ.μ. και έχουν αξία $90.000 \cdot 30 / 150 = 2.700.000 / 150 = 18.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Ενήλικος αγοράζει πρώτη κατοικία 110 τ.μ. σε περιοχή που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας ακινήτων και καταβάλλει 85.000 ευρώ, πλέον 6.000 ευρώ για έξοδα μεταβίβασης, συμβολαιογραφικά έξοδα και αμοιβή δικηγόρου. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Η δαπάνη για την αγορά της πρώτης κατοικίας είναι $:85.000+6.000 = 91.000$ ευρώ (αξία κτήσης της κατοικίας και επιπλέον έξοδα).

Επειδή όμως η κατοικία που αγοράζεται από τον ενήλικο είναι κάτω από 120 τετραγωνικά μέτρα δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της και άρα απαλλάσσεται η αγορά από το τεκμήριο αγοράς ακινήτων.

Παράδειγμα 4°

Ενήλικος αγοράζει πρώτη κατοικία επιφάνειας 180 τ.μ. και βρίσκεται επί των οδών Κορίνθου και Αγίου Νικολάου στο κέντρο της πόλης της Πάτρας. Η αντικειμενική αξία της οικίας είναι 100.000 ευρώ και η αξία συμβολαίου είναι 120.000 ευρώ. Έγιναν επιπλέον έξοδα 15.000 ευρώ για δικηγόρους, συμβολαιογράφους, μεσίτες κτλ. Στο συμβόλαιο αγοράς αναφέρεται ότι ο φορολογούμενος μετά την μεταβίβαση του ακινήτου αποκτά την πλήρη κυριότητα της κατοικίας αυτής.

Η αξία που αναγράφεται στο συμβόλαιο αγοράς της κατοικίας είναι μεγαλύτερη της αντικειμενικής αξίας που προσδιορίζεται σύμφωνα με το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών που ισχύει στην περιοχή όπου βρίσκεται το ακίνητο.

Συνεπώς, για τον προσδιορισμό του τεκμηρίου θα ληφθεί υπόψη η μεγαλύτερη αυτή αξία του συμβολαίου στην οποία φυσικά θα προστεθούν και τα υπόλοιπα έξοδα.

Οπότε η τεκμαρτή δαπάνη για την αγορά της κατοικίας θα είναι: $120.000+15.000=135.000$ ευρώ

Επειδή όμως πρόκειται για αγορά πρώτης κατοικίας υπάρχει απαλλαγή για τα 120 τ.μ. Επομένως το τεκμήριο θα ληφθεί υπόψη μόνο για τα υπόλοιπα $180-120=60$ τ.μ.

Άρα ποσό $135.000 \cdot 120 / 180 = 16.200.000 / 180 = 90.000$ απαλλάσσεται
Και το τεκμήριο θα είναι $135.000 \cdot 60 / 180 = 8.100.000 / 180 = 45.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 5°

Ο Ν. Νίκου αγοράζει κατοικία 100 τ.μ. σε συγκρότημα πολυτελών κατοικιών σε παραθαλάσσια περιοχή της Κρήτης. Στην κατοικία ανήκει και

κοινόχρηστη αυλή 40 τ.μ. καθώς και χώρος στάθμευσης 30 τ.μ. Ο κ. Νίκου κατέβαλλε 200.000 ευρώ για την αγορά της κατοικίας και απέκτησε την πλήρη κυριότητα της. Η κατοικία αποτέλεσε την πρώτη κατοικία της οικογένειάς του.

Για τον υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας δεν θα ληφθεί υπόψη το εμβαδόν των κοινόχρηστων χώρων, δηλαδή της αυλής, που ανήκουν στην κατοικία. Θα ληφθεί όμως υπόψη ο χώρος στάθμευσης που αναλογεί και θα χρησιμοποιηθεί από τον ιδιοκτήτη της κατοικίας.

Συνεπώς το εμβαδόν στο οποίο θα υπολογιστεί το τεκμήριο ισούται με:

$$100+30=130 \text{ τ.μ.}$$

Επειδή πρόκειται για αγορά πρώτης κατοικίας τα 120 τ.μ. απαλλάσσονται

και συνεπώς το τεκμήριο θα υπολογιστεί για τα υπόλοιπα $130-120=10$ τ.μ.

Άρα $200.000 \cdot 10 / 130 = 2.000.000 / 130 = 15.385$ ευρώ.

3.1.2 Πότε δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής.

Δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια **δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής** (για τα 120 τ.μ.) αν ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα παιδιά που είναι προστατευόμενα μέλη, έχουν δικαίωμα **σε άλλη οικία ή οικίες** πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου και το άθροισμα των τετραγωνικών που τους αντιστοιχεί **είναι πάνω** από τα εξής τετραγωνικά μέτρα για κάθε περίπτωση:

Άγαμος, διαζευγμένος ή χήρος.....πάνω από 35 τ.μ.

Έγγαμος.....πάνω από 70 τ.μ.

Έγγαμος με ένα παιδί.....πάνω από 90 τ.μ.

Έγγαμος με δύο παιδιά.....πάνω από 110 τ.μ.

Έγγαμος με τρία παιδιά.....πάνω από 130 τ.μ.

Τα τετραγωνικά μέτρα αυξάνονται κατά **20** για κάθε επιπλέον προστατευόμενο παιδί.

Παράδειγμα 1^ο

Ο ενήλικος έγγαμος φορολογούμενος Χ αγόρασε κατοικία 140 τ.μ. αντικειμενικής και αναγραφόμενης στο συμβόλαιο αξίας 85.000 ευρώ. Τον φορολογούμενο βαρύνει ένα παιδί το οποίο έχει δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας σε άλλη οικία 100 τ. μ. Να βρεθεί το ποσό που απαλλάσσεται από το τεκμήριο αγοράς του ακινήτου.

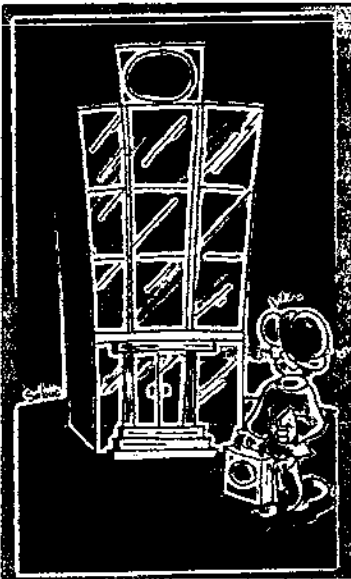
Επειδή το παιδί που είναι προστατευόμενο μέλος του φορολογούμενου έχει δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας σε άλλη οικία, θα πρέπει το άθροισμα των τ.μ. που αντιστοιχεί στον έγγαμο φορολογούμενο με ένα παιδί να **μη είναι πάνω από 90 τ.μ.** Όμως, η οικία στην οποία έχει δικαίωμα το παιδί είναι συνολικού εμβαδού 100 τ.μ. Επομένως στην περίπτωση αυτή δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια δεν υπάρχει το δικαίωμα απαλλαγής για τα 120 τ.μ. της οικίας που αγοράστηκε.

Παράδειγμα 2°

Ο ενήλικος υπόχρεος Α. Ανδρέου καταβάλλει 95.000 ευρώ για αγορά παραθαλάσσιας κατοικίας 100 τ.μ. που βρίσκεται σε περιοχή που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών. Για την αγορά του ακινήτου κατέβαλλε άλλα 5.000 ευρώ για συμβολαιογραφικά έξοδα και για το φόρο για τη μεταβίβαση του ακινήτου. Η σύζυγος του Α. Ανδρέου, έχει την πλήρη κυριότητα κατοικίας 75 τ.μ. που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και κληρονόμησε από τους γονείς της. Να βρεθεί το τεκμήριο αγοράς ακινήτων που απαλλάσσεται από την αγορά της παραθαλάσσιας κατοικίας.

Η αξία του ακινήτου προσαυξάνεται λόγω των υπολοίπων εξόδων που έγιναν για την αγορά του και είναι $95.000+5.000=100.000$ ευρώ

*Επειδή όμως η σύζυγος του Α. Ανδρέου έχει την πλήρη κυριότητα άλλης κατοικίας που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης θα πρέπει το άθροισμα των τετραγωνικών που αντιστοιχεί στον φορολογούμενο και τη σύζυγό του να είναι **μέχρι 70 τ.μ.** Όμως η κατοικία που έχει στην κυριότητά της η σύζυγος είναι 75 τ.μ. και άρα δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια δεν υπάρχει το δικαίωμα απαλλαγής για τα 100 τ.μ. της οικίας που αγοράστηκε.*

Παράδειγμα 3°

Ο έγγαμος ενήλικος Χ κατά το οικονομικό έτος 2001 αγόρασε κατοικία 90 τ.μ. και κατέβαλλε 59.000 ευρώ συν 1.500 ευρώ για συμβολαιογραφικά έξοδα και αμοιβή δικηγόρου. Ο Χ έχει δύο ανήλικα προστατευόμενα τέκνα τα οποία έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας με ποσοστό εξ' αδιαιρέτου σε ισόγειο κατοικία 120 τ.μ. που κληρονόμησαν από τον παππού τους. Να βρεθεί το τεκμήριο αγοράς ακινήτων που απαλλάσσεται από την αγορά της κατοικίας.

*Η αξία του ακινήτου προσαυξάνεται λόγω των συμβολαιογραφικών εξόδων και της αμοιβής του δικηγόρου και γίνεται $59.000+1.500=60.500$ ευρώ. Τα τέκνα του Χ έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας με ποσοστό εξ' αδιαιρέτου σε ισόγειο κατοικία συνολικής επιφάνειας 120 τ.μ.. Επειδή όμως το άθροισμα των τετραγωνικών μέτρων που αντιστοιχεί στον έγγαμο Χ με δύο παιδιά είναι **πάνω από 110 τ.μ.**, δηλαδή 120τ.μ., δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια δεν υπάρχει το δικαίωμα απαλλαγής για τα 90 τ.μ. της οικίας που αγόρασε ο φορολογούμενος Χ.*

Παράδειγμα 4°

Ο υπόχρεος Π. Πέτρου που διαμένει σε διαμέρισμα για το οποίο καταβάλλει ενοίκιο 380 ευρώ μηνιαίως, αγόρασε στις 15 Απριλίου 2001 διαμέρισμα 130 τ.μ. επί της οδού Αγίου Ανδρέου 30 για να εγκατασταθεί με

τη σύζυγό του και τα τρία ανήλικα παιδιά του. Για την αγορά του διαμερισματος κατέβαλλε 140.000 ευρώ σύμφωνα με το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών των ακινήτων. Ο Π. Πέτρου κατέχει επίσης, την πλήρη κυριότητα κατοικίας 80 τ.μ. στην πλατεία των Υψηλών Αλωνίων ενώ η σύζυγός του έχει δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας επί ισόγειας οικίας 70 τ.μ. με πρόσοψη επί της οδού Κύπρου 101 στην περιοχή του Μιντιλογλίου. Να βρεθεί το ποσό που απαλλάσσεται από την αγορά της πρώτης κατοικίας της οικογένειας.

*Ο υπόχρεος έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας επί άλλης οικίας 80 τ.μ. Δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας επί άλλης οικίας 70 τ.μ. έχει και η σύζυγος του Π. Πέτρου. Για να θεωρηθεί ότι αποκτάται πρώτη κατοικία από έγγαμο φορολογούμενο με τρία παιδιά θα πρέπει ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα παιδιά που είναι προστατευόμενα μέλη, να **μη** έχουν δικαίωμα **σε άλλη οικία ή οικίες** πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου και το άθροισμα των τετραγωνικών που τους αντιστοιχεί να **μη είναι πάνω** από 130 τετραγωνικά μέτρα. Επειδή όμως ο φορολογούμενος και η σύζυγός του έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας και ισόβιας επικαρπίας σε άλλες οικίες και το άθροισμα των τετραγωνικών που τους αντιστοιχεί είναι $80+70=150$ τ.μ. δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και συνεπώς δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής για τα 120 τ.μ.*

3.1.3 Αγορά κατοικίας που η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 120 τ.μ. και δεν είναι διηρημένη σε αυτοτελείς ιδιοκτησίες.

Όταν αγοράζεται ακίνητο του οποίου η επιφάνεια υπερβαίνει τα 120 τ.μ. και δεν είναι διηρημένο σε αυτοτελής ιδιοκτησίες, **εφόσον αυτό αποτελεί πρώτη κατοικία για περισσότερους του ενός ιδιοκτήτες**, (συγγενείς ή μη και ανεξάρτητα από το ποσοστό πλήρους κυριότητας που κατέχει ο καθένας) δεν απαιτείται να δικαιολογηθεί το ποσό που διατέθηκε απ' όλους συνολικά τους συνιδιοκτήτες για την αγορά των 120 τ.μ. εξ αδιαιρέτου του αυτού ακινήτου.

Η επιφάνεια που απομένει μετά την αφαίρεση των 120 τ.μ., επιμερίζεται στους συνιδιοκτήτες της ανάλογα με το εξ αδιαιρέτου ποσοστό πλήρους κυριότητας που κατέχει ο καθένας, προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό αγοράς που αντιστοιχεί στον καθένα και απαιτείται να δικαιολογηθεί από κάθε συνιδιοκτήτη για να καλύψει την τυχόν διαφορά της τεκμαρτής δαπάνης που του αναλογεί.

Παράδειγμα 1^ο

Η οικογένεια του Χ. Χρήστου προβαίνει στην αγορά κατοικίας 130 τετραγωνικών μέτρων στην περιοχή του Ωραιοκάστρου. Το αντίτιμο των 130.000 ευρώ καταβάλλεται ως εξής: 100.000 ευρώ από τον Χ. Χρήστου και το υπόλοιπο ποσό των 30.000 ευρώ από τον μικρότερο υιό του. Η κατοικία αποτελεί την πρώτη κατοικία της οικογένειας και είναι συνιδιοκτησία του πατέρα και του υιού του με ποσοστό 75% και 25% αντίστοιχα. Ποιο το τεκμήριο αγοράς του ακινήτου;

Η επιφάνεια του ακινήτου που αγοράστηκε υπερβαίνει τα 120 τ.μ. Εφόσον αποτελεί πρώτη κατοικία και για τους δύο ιδιοκτήτες, δεν απαιτείται να δικαιολογηθεί το ποσό που διατέθηκε από τους συνιδιοκτήτες για την αγορά των 120 τ.μ. του ακινήτου. Η επιφάνεια των $130-120=10$ τ.μ. που δεν απαλλάσσεται θα επιμεριστεί στους συνιδιοκτήτες και θα υπολογιστεί το ποσό αγοράς που αντιστοιχεί στον καθένα.

Το τεκμήριο που θα ληφθεί υπόψη για τα 10 τ.μ. που δεν απαλλάσσονται είναι: $130.000 \cdot 10 / 130 = 1.300.000 / 130 = 10.000$ ευρώ.

Επομένως, η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί στον Χ. Χρήστου είναι: $10.000 \cdot 75\% = 7.500$ ευρώ, ποσό που θα πρέπει να δικαιολογηθεί από αυτόν.

Η τεκμαρτή δαπάνη που του αναλογεί στον υιό του Χρήστου είναι: $10.000 \cdot 25\% = 2.500$ ευρώ, ποσό που θα πρέπει να δικαιολογηθεί από αυτόν.

Παράδειγμα 2°

Τρία αδέρφια αγοράζουν πρώτη κατοικία επιφάνειας 150 τ.μ. με πρόσψη επί της οδού Κανακάρη 98, αντικειμενικής αξίας 130.000 ευρώ και αξίας συμβολαίου 140.000 ευρώ και αποκτούν την πλήρη κυριότητα της αυτής κατοικίας εξ αδιαιρέτου. Έγιναν επιπλέον έξοδα 10.000 ευρώ για αμοιβές συμβολαιογράφου, δικηγόρου και μεσίτη. Ο αδελφός Α έχει ποσοστό 40% επί της οικίας, ο αδελφός Β 30% και η αδελφή Γ 30%. Να υπολογιστεί το τεκμήριο αγοράς του ακινήτου.

Η αξία αγοράς της κατοικίας προσαυξάνεται και με τα επιπλέον έξοδα που έγιναν για την αγορά της (αμοιβές συμβολαιογράφου, δικηγόρου και μεσίτη) και γίνεται $140.000 + 10.000 = 150.000$ ευρώ. Επειδή πρόκειται για αγορά πρώτης κατοικίας για τα 120 τ.μ. υπάρχει απαλλαγή από το τεκμήριο. Άρα το τεκμήριο αγοράς του ακινήτου θα υπολογιστεί για τα υπόλοιπα $150-120 = 30$ τ.μ.

Επειδή η κατοικία δεν είναι διηρημένη σε αυτοτελής ιδιοκτησίες δεν απαιτείται να δικαιολογηθεί το ποσό που διατέθηκε απ' όλους συνολικά τους συνιδιοκτήτες για την αγορά των 120 τ.μ. εξ αδιαιρέτου του αυτού ακινήτου.

Επομένως, η επιφάνεια της κατοικίας που απομένει μετά την αφαίρεση των 120 τ.μ., θα επιμεριστεί στους συνιδιοκτήτες της ανάλογα με το εξ αδιαιρέτου ποσοστό πλήρους κυριότητας που κατέχει ο καθένας, προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό αγοράς που αντιστοιχεί στον καθένα και απαιτείται να δικαιολογηθεί από αυτόν.

Το τεκμήριο θα ληφθεί υπόψη για τα 30 τ.μ. που δεν απαλλάσσονται και θα είναι: $150.000 \cdot 30 / 150 = 4.500.000 / 150 = 30.000$ ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί και πρέπει να δικαιολογηθεί από τον αδερφό Α είναι: $30.000 \cdot 40\% = 12.000$ ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί και πρέπει να δικαιολογηθεί από τον αδερφό Β είναι: $30.000 \cdot 30\% = 9.000$ ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί και πρέπει να δικαιολογηθεί από την αδελφή Γ είναι: $30.000 \cdot 30\% = 9.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Ο πατέρας Π αγοράζει στην κόρη του Κ διαμέρισμα 130τ.μ. και ευρίσκεται στον πρώτο όροφο πολυκατοικίας στο κέντρο της πόλης των Τρικάλων και επί της οδού Ερμού και καταβάλλει 100.000 ευρώ (αξία συμβολαίου). Στην κατοικία αυτή την πλήρη κυριότητα κατέχουν ο πατέρας και η κόρη του με ποσοστά 80% και 20% αντίστοιχα, με τη συμφωνία ο πατέρας να μένει στην αυτή κατοικία μαζί με την κόρη του και την οικογένειά της και η πλήρης κυριότητα της κατοικίας να περιέλθει στην κόρη του μόλις αυτός απεβιώσει. Η παραπάνω κατοικία θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία της οικογένειας. Να υπολογιστεί η τεκμαρτή δαπάνη.

Το παραπάνω ακίνητο αποτελεί πρώτη κατοικία και για δύο ιδιοκτήτες και δεν είναι διηρημένο σε αυτοτελείς ιδιοκτησίες. Ως πρώτη κατοικία απαλλάσσεται η τεκμαρτή δαπάνη για τα 120 τ.μ. Επομένως τεκμήριο θα αποτελέσουν τα υπόλοιπα $130-120=10$ τ.μ. και με βάση αυτά θα υπολογιστεί το ποσό αγοράς που αντιστοιχεί στον κάθε συνιδιοκτήτη και απαιτείται να δικαιολογηθεί από αυτόν με βάση το ποσοστό πλήρους κυριότητας που κατέχει ο καθένας.

Το τεκμήριο που θα ληφθεί υπόψη για τα 10 τ.μ. που δεν απαλλάσσονται θα είναι: $100.000 \cdot 10 / 130 = 1.000.000 / 130 = 7.692$ ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί στον πατέρα είναι:

$7.692 \cdot 80\% = 6.153,60$ ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί στην κόρη είναι:

$7.692 \cdot 20\% = 1.538,40$ ευρώ.

Τα ποσά αυτά θα πρέπει να δικαιολογηθούν από τον πατέρα και την κόρη του αντίστοιχα.

3.1.4 Αγορά ακινήτων με πίστωση (δόσεις).

Αν κάποιο ή κάποια ακίνητα αγοραστούν με δόσεις π.χ. αγρόκτημα, αποθήκη, κατάστημα κ.τ.λ. τεκμήριο αποτελούν οι δόσεις που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος καθώς και τα υπόλοιπα έξοδα που έγιναν για την αγορά του ακινήτου και πληρώθηκαν κατά το ίδιο έτος.

Αν το ακίνητο αγοράστηκε τα προηγούμενα χρόνια με δόσεις και κατά τη διάρκεια του έτους πληρώθηκε κάποιο ποσό για την εξόφληση μερικών δόσεων, το ποσό που πληρώθηκε μέσα στο έτος πρέπει να υπολογισθεί.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατά το οικονομικό έτος 2002 αγόρασε δευτερεύουσα κατοικία 140 τ.μ. στο Καλαμάκι Αχαΐας και αντικειμενικής αξίας 150.000 ευρώ και συμφώνησε με συμβολαιογραφική πράξη να την εξοφλήσει σε 10 ισόποσες ετήσιες δόσεις καταβάλλοντας στο τέλος κάθε χρόνου (31 Δεκεμβρίου) το αντίστοιχο τίμημα. Η εξόφληση θα γίνεται με συναλλαγματικές μέσω της τράπεζας Τ. Τι ποσό θα αποτελέσει τεκμήριο;

Εφόσον η εξόφληση του ακινήτου θα γίνει σε 10 ισόποσες δόσεις, σε κάθε έτος αναλογεί δόση $150.000 / 10 = 15.000$ ευρώ.

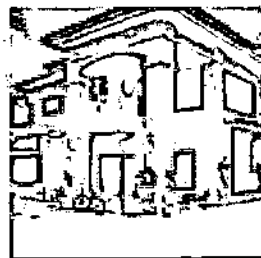
Άρα τεκμήριο θα αποτελέσει το ποσό των 15.000 ευρώ που θα καταβάλλει ο φορολογούμενος στο τέλος του οικονομικού έτους 2002.

Παράδειγμα 2°

Ο Π. Πάνου αγόρασε ισόγειο κατάστημα πώλησης υποδημάτων στις 10 Απριλίου 2002 στο κέντρο της πόλης της Πάτρας, επί των οδών Γούναρη και Κορίνθου, συνολικής επιφάνειας 60 τ.μ. και αξίας συμβολαίου 162.000 ευρώ. Συμφώνησε να εξοφλήσει το τίμημα σε 36 ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Σύμφωνα με το συμβόλαιο μεταβίβασης η καταβολή των δόσεων θα αρχίσει από τον επόμενο μήνα και θα γίνεται στις 15 κάθε μήνα με κάλυψη γραμματίου που θα εισπράττεται μέσω της τράπεζας Τ.

Η εξόφληση της αγοράς του ακινήτου θα γίνει σε 36 μηνιαίες δόσεις. Επομένως το ποσό της μηνιαίας δόσης είναι $162.000/36=4.500$ ευρώ.

Η καταβολή των δόσεων θα αρχίσει από τον επόμενο μήνα, δηλαδή από το μήνα Μάιο και επομένως μέσα στο έτος 2002 θα καταβάλλει 8 δόσεις που η αξία τους θα είναι: $4.500*8=36.000$ ευρώ. Άρα το ποσό που εξοφλήθηκε κατά το έτος 2002 που αποτελεί και τεκμήριο για την αγορά του καταστήματος θα είναι 36.000 ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Ο Β. Βασιλείου αγόρασε στις 5 Ιανουαρίου 2001 οικόπεδο 2 στρεμμάτων στην περιοχή του Πανοράματος Θεσσαλονίκης προκειμένου να οικοδομήσει ιδιόκτητη οικία. Σύμφωνα με το συμβόλαιο μεταβίβασης η εξόφληση του τιμήματος θα γίνει σε 4 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις οι οποίες θα καλύπτονται με γραμμάτια στις 30 Ιουνίου και στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Τα γραμμάτια θα εισπράττονται μέσω της Τράπεζας Τ. Η αξία μεταβίβασης του οικοπέδου καθορίστηκε στα 140.000 ευρώ ενώ έγιναν και επιπλέον έξοδα 12.500 ευρώ για αμοιβή του μεσίτη και συμβολαιογραφικά έξοδα. Να υπολογιστεί το τεκμήριο που αναλογεί για την αγορά του οικοπέδου.

Η εξόφληση του τιμήματος θα γίνει σε 4 δόσεις. Επομένως το ποσό της κάθε δόσης ισούται με $140.000/4=35.000$ ευρώ. Εφόσον οι δόσεις καταβάλλονται στις 30/6 και στις 31/12 η δαπάνη που έγινε για την αγορά του οικοπέδου κατά το έτος 2001 είναι: 35.000 ευρώ * 2 δόσεις = 70.000 ευρώ. Όμως κατά την αγορά του οικοπέδου και κατά το έτος 2001 έγιναν επιπλέον έξοδα 12.500 ευρώ.

Τεκμαρτή δαπάνη για το έτος 2001 είναι $70.000 + 12.500 = 82.500$ ευρώ τα οποία θα αποτελέσουν και το τεκμήριο για το έτος 2001.

3.1.5 Συνιδιοκτησία αγοράς ακινήτου από φιλό κύριο και επικαρπωτή.

Όταν αγοράζεται ακίνητο που ανήκει κατά την φιλή κυριότητα στον φιλό κύριο και κατά την επικαρπία στον επικαρπωτή, η δαπάνη

αγοράς **επιμερίζεται** και στους δύο κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από τη φορολογία κληρονομιών.

Τα ποσοστά αυτά είναι ανάλογα με τη διάρκεια της επικαρπίας και της ηλικίας του επικαρπωτή.

Σε περίπτωση σύστασης **ισόβιας ή αορίστου χρόνου επικαρπίας**, σαν αξία επικαρπίας λαμβάνεται ένα ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας ανάλογα με **την ηλικία του επικαρπωτή** ως εξής:

Τα 8/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής είναι μέχρι 20 χρόνων.

Τα 7/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 20 χρόνια.

Τα 6/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 30 χρόνια.

Τα 5/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 40 χρόνια.

Τα 4/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 50 χρόνια.

Τα 3/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 60 χρόνια.

Τα 2/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 70 χρόνια.

Το 1/10 της αξίας αν ο επικαρπωτής υπερβαίνει τα 80 χρόνια.

Σε περίπτωση σύστασης **επικαρπίας για ορισμένο χρόνο**, η αξία της επικαρπίας υπολογίζεται σε ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας, το οποίο ορίζεται ίσο με το 1/20 της αξίας αυτής για κάθε έτος διάρκειας, με τον περιορισμό ότι η αξία της επικαρπίας αυτής δεν μπορεί να υπερβεί τα 8/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας. Μέρος του έτους λογίζεται ως ολόκληρο έτος.

3.1.5.1 Αγορά της ψιλής κυριότητας ακινήτου από ένα πρόσωπο και της ισόβιας επικαρπίας από άλλο.

Παράδειγμα 1°

Ο Α και ο Β αγοράζουν ένα ακίνητο συνολικής αντικειμενικής αξίας 40.000 ευρώ. Στον Α 65 ετών παραχωρείται η ισόβια επικαρπία και ο Β αγοράζει την ψιλή κυριότητα. Να υπολογιστεί η δαπάνη αγοράς που αναλογεί στον Α και στον Β.

Στο παράδειγμα αυτό για τον Α στον οποίο παραχωρείται η επικαρπία, σαν αξία επικαρπίας θα ληφθεί ένα ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας ανάλογα με την ηλικία του επικαρπωτή. Ο Α είναι 65 χρόνων οπότε σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα η αξία της επικαρπίας είναι:

$40.000 * (3/10) = 120.000/10 = 12.000$ ευρώ.

Συνεπώς στον Α αναλογεί δαπάνη 12.000 ευρώ.

Ο Β που είναι ψιλός κύριος θα πρέπει να δηλώσει ως δαπάνη κτήσης μόνο την αξία της ψιλής κυριότητας που είναι:

Αξία πλήρους κυριότητας - Αξία επικαρπίας = $40.000 - 12.000 = 28.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Ο Π και ο αδερφός του Α αγοράζουν ακίνητο συνολικής αντικειμενικής αξίας 120.000 ευρώ. Ο Π αγοράζει την ψιλή κυριότητα του ακινήτου ενώ στον αδερφό του Α, που είναι 44 ετών, παραχωρείται αορίστου χρόνου επικαρπία. Να υπολογιστεί η δαπάνη κτήσης του ακινήτου που θα πρέπει να δηλώσουν οι Π και Α.

Στον Α έχει παραχωρηθεί η επικαρπία του ακινήτου. Επειδή έγινε σύσταση αορίστου χρόνου επικαρπίας, σαν αξία επικαρπίας θα ληφθούν, σύμφωνα με τον πίνακα, τα 5/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας αφού η ηλικία του επικαρπωτή είναι 44 χρονών. Δηλαδή η αξία της επικαρπίας είναι $120.000 * (5/10) = 600.000/10 = 60.000$ ευρώ.

Στον Β που είναι ψιλός κύριος αναλογεί δαπάνη $120.000 - 60.000 = 60.000$ ευρώ που είναι η δαπάνη κτήσης της ψιλής κυριότητας.

Επομένως οι Β και Α θα πρέπει να δηλώσουν δαπάνη 60.000 ευρώ έκαστος.

Παράδειγμα 3°

Ο πατέρας και η κόρη του αγοράζουν διαμέρισμα 140 τ.μ. και αντικειμενικής αξίας 150.000 ευρώ. Η ψιλή κυριότητα του διαμερίσματος ανήκει στον πατέρα ενώ η ισόβια επικαρπία παραχωρήθηκε στην 27χρονη κόρη του. Ποιο ποσό δαπάνης θα πρέπει να δηλωθεί από τον καθένα τους;

Η ισόβια επικαρπία του διαμερίσματος έχει παραχωρηθεί στην κόρη. Σαν αξία επικαρπίας θα υπολογιστεί ένα ποσοστό της αξίας της πλήρους κυριότητας ανάλογα με την ηλικία του επικαρπωτή (κόρη).

Η αξία της επικαρπίας, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα θα είναι:
 $150.000 * (7/10) = 1.050.000/10 = 105.000$ ευρώ.

Άρα, από την κόρη πρέπει να δηλωθεί δαπάνη κτήσης αξίας 105.000 ευρώ

Ο πατέρας (ψιλός κύριος), θα δηλώσει την αξία της ψιλής κυριότητας.

Αξία Ψιλής Κυριότητας = Αξία πλήρους κυριότητας – Αξία επικαρπίας

Αξία Ψιλής Κυριότητας = $150.000 - 105.000 = 45.000$ ευρώ.

3.1.5.2 Αγορά της ψιλής κυριότητας ακινήτου από ένα πρόσωπο και σύσταση της επικαρπίας, για ορισμένο χρόνο, από άλλο.

Παράδειγμα 1°

Ο Π. Πέτρου και ο Ν. Νικολάου αγοράζουν ακίνητο συνολικής αντικειμενικής αξίας 60.000 ευρώ. Ο Π. Πέτρου αγοράζει την ψιλή κυριότητα ενώ στον Ν. Νικολάου παραχωρείται η επικαρπία για 5 χρόνια.

Στον Ν. Νικολάου παραχωρήθηκε η επικαρπία του ακινήτου για 5 χρόνια. Η αξία της επικαρπίας ορίζεται ίση με το 1/20 της αξίας της πλήρους κυριότητας, για κάθε έτος διάρκειας, με τον περιορισμό ότι η αξία της επικαρπίας αυτής δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 8/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας.

Δηλαδή, η αξία της επικαρπίας δεν θα πρέπει να υπερβεί τα $60.000 * (8/10) = 48.000$ ευρώ.

Η επικαρπία παραχωρείται για 5 χρόνια οπότε η αξία αυτής θα είναι:
 $5 * (1/20) * 60.000 = (5/20) * 60.000 = 15.000$ ευρώ.

Άρα στον Νικολάου αντιστοιχεί δαπάνη 15.000 ευρώ.

Στον Πέτρου αντιστοιχεί δαπάνη:

Αξία Ψιλής Κυριότητας = Αξία πλήρους κυριότητας – Αξία επικαρπίας

Αξία Ψιλής Κυριότητας = $60.000 - 15.000 = 45.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Οι Χ και Ψ αγοράζουν κατάστημα στο κέντρο της πόλης της Πάτρας και καταβάλλουν 32.000 ευρώ. Ο Ψ αγοράζει την ψιλή κυριότητα του ακινήτου ενώ στον Χ παραχωρείται η επικαρπία αυτού για 10 χρόνια. Να υπολογιστεί η δαπάνη που θα πρέπει να δηλώσουν για την αγορά του παραπάνω ακινήτου.

Στο παράδειγμα αυτό η αξία της επικαρπίας την οποία θα πρέπει να δηλώσει ο Χ ορίζεται ίση με το 1/20 της αξίας της πλήρους κυριότητας, για κάθε έτος διάρκειας, με τον περιορισμό ότι η αξία της επικαρπίας αυτής δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 8/10 της αξίας της πλήρους κυριότητας.

Αξία επικαρπίας: $10 \cdot (1/20) \cdot 32.000 = (10/20) \cdot 32.000 = 16.000$ ευρώ και δεν υπερβαίνει τα $(8/10) \cdot 32.000 = 25.600$ ευρώ.

Ο Ψ θα πρέπει να δηλώσει ως δαπάνη κτήσης περιουσιακού στοιχείου $32.000 - 16.000 = 16.000$ ευρώ.

3.1.6 Αγορά ακινήτου από ανήλικο τέκνο.

Αν αγοραστεί ακίνητο από ανήλικο τέκνο που βαρύνει τους γονείς του, η δαπάνη αγοράς του ακινήτου λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη όχι του ανήλικου τέκνου, αλλά του γονέα εκείνου που διαθέτει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα.

Παράδειγμα 1°

Ο φορολογούμενος Χ αποφασίζει μαζί με τη σύζυγό του που ασχολείται με οικιακά να αγοράσει διαμέρισμα συνολικής επιφάνειας 100 τ.μ., το οποίο θα αποτελέσει την κύρια κατοικία της οικογένειας, και αξίας 65.000 ευρώ στο όνομα του ανήλικου τέκνου του.

Στη προκειμένη περίπτωση επειδή το ακίνητο έχει επιφάνεια κάτω από 120 τ.μ. και θα αποτελέσει την κύρια κατοικία της οικογένειας δεν θα υπολογιστεί τεκμαρτή δαπάνη.

Παράδειγμα 2°

Ο φορολογούμενος Χ αποφασίζει μαζί με τη σύζυγό του που ασχολείται με οικιακά να αγοράσει οικία, η οποία στο εξής θα θεωρείται πρώτη κατοικία της οικογένειας, συνολικής έκτασης 150 τ.μ. και αξίας 80.000 ευρώ στο όνομα του ανήλικου τέκνου του.

Η οικία είναι πάνω από το απαλλασσόμενο όριο κατά 30 τ.μ. (150-120).

Επομένως η τεκμαρτή δαπάνη είναι: $80.000 \cdot 30 / 150 = 16.000$ ευρώ.

Η αγορά του ακινήτου βαρύνει το γονέα με το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα, επειδή ο ανήλικος είναι προστατευόμενο μέλος του φορολογούμενου Χ. Η σύζυγος δεν έχει εισόδημα άρα η δαπάνη αγοράς θα λογιστεί ως τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου Χ.

3.1.7 Απόκτηση ακινήτου με αναγκαστικό πλειστηριασμό.

Όταν αποκτάται ακίνητο με αναγκαστικό πλειστηριασμό ως ποσό τεκμαρτής δαπάνης θα λαμβάνεται το ποσό που πραγματικά κατέβαλλε ο υπερθεματιστής για την απόκτηση του ακινήτου καθώς επίσης και τα λοιπά ποσά για φόρο μεταβίβασης ακινήτου και συμβολαιογραφικά, εκτός βέβαια εάν από κάποιο άλλο στοιχείο προκύψει συμφωνία για καταβολή ενός επιπλέον ποσού (π.χ. στους ιδιοκτήτες του ακινήτου ή σε άλλα πρόσωπα προκειμένου να μη λάβουν μέρος στον πλειστηριασμό), πάντα όμως με την προϋπόθεση ότι έχει τηρηθεί η σχετική διαδικασία που προβλέπεται από το Νόμο για τη διενέργεια αναγκαστικού πλειστηριασμού.

Παράδειγμα 1°

Ο Γ. Γρηγορίου απέκτησε κατοικία 90 τ.μ. με αναγκαστικό πλειστηριασμό. Το ποσό που κατέβαλλε για την απόκτηση της κατοικίας ανήλθε σε 75.000 ευρώ. Έγιναν επιπλέον έξοδα 15.000 ευρώ για φόρο μεταβίβασης ακινήτου και συμβολαιογραφικά.

Ως ποσό τεκμαρτής δαπάνης θα ληφθεί το ποσό του εκπλειστηριασμού και τα επιπλέον έξοδα που καταβλήθηκαν για την απόκτηση του ακινήτου. Δηλαδή, $75.000+15.000=90.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Διαμέρισμα 100 τ.μ. ιδιοκτησίας του Χ βγαίνει σε πλειστηριασμό από την τράπεζα Τ για υποχρεώσεις του Χ προς αυτήν αξίας 50.000 ευρώ. Μετά από την τήρηση όλων των νόμιμων διαδικασιών το διαμέρισμα αποκτήθηκε από τον Π έναντι 55.000 ευρώ. Ο Π κατέβαλλε και 4.000 ευρώ για φόρο μεταβίβασης και συμβολαιογραφικά έξοδα. Να υπολογιστεί το τεκμήριο απόκτησης του περιουσιακού στοιχείου.

Ο υπερθεματιστής Π απέκτησε το ακίνητο αυτό έναντι $5.000+4.000=9.000$ ευρώ.

Επομένως σαν τεκμαρτή δαπάνη για την απόκτηση του διαμερίσματος θα ληφθεί το ποσό των 59.000 ευρώ που είναι και το ποσό που πραγματικά κατέβαλλε ο Π.

3.2 Ανέγερση πρώτης κατοικίας - οικοδομών.

Σαν τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν για την ανέγερση οικοδομών λαμβάνεται υπόψη το ποσό το οποίο δηλώνεται από το φορολογούμενο. Η αξία του κόστους κατασκευής όπως θα δηλώνεται δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αξία που προσδιορίζεται με βάση την αντικειμενική αξία, στις περιοχές που ισχύει το σύστημα αυτό, με αφαίρεση της αξίας του οικοπέδου που και αυτή θα υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις περί αντικειμενικής αξίας.

Όσοι κτίζουν οικοδομή πρέπει να συντάξουν **αναλυτική κατάσταση** για κάθε οικοδομή στην οποία θα περιλάβουν όλες τις δαπάνες που έγιναν που έγιναν μέσα στο έτος ανέγερσης και οι οποίες θα αφο-

ρούν την έναρξη ή την πρόοδο των εργασιών. Στην κατάσταση μπορούν να επισυνάψουν και φωτοτυπίες των δικαιολογητικών των εξόδων (αποδείξεις, τιμολόγια, φορτωτικές κλπ).

Προκειμένου για ανέγερση οικοδομών των οποίων η οικοδομική άδεια εκδόθηκε μετά τις 31-12-1994, το ποσό της δαπάνης ανέγερσής τους δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το <<ελάχιστο κόστος οικοδομής>> που προσδιορίζεται με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια για την κατασκευή οικοδομών.

Ως κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο θα υπολογιστεί το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης είναι ο χρόνος της κατασκευής και σύνταξης της μελέτης. Εάν στον ίδιο χρόνο συνταχθεί η μελέτη, χορηγηθεί η άδεια από την αρμόδια πολεοδομία και κατασκευασθεί η οικοδομή, τότε στο χρόνο αυτό θα υπολογισθεί το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης. Εάν η οικοδομή κατασκευασθεί σε περισσότερα του ενός έτη τότε σε κάθε έτος σαν ποσό δαπάνης θα ληφθεί το αντίστοιχο του κόστους ανέγερσης στο ίδιο έτος.

Δεν αποτελούν τεκμήριο οι δαπάνες για την ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών.

Αν ανεγερθεί από τον φορολογούμενο, τη σύζυγό του ή από τα πρόσωπα που τους βαρύνουν πρώτη κατοικία, για τα μέχρι 120 τ.μ. δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί η δαπάνη και δεν αποτελεί τεκμήριο το ποσό του κόστους ανέγερσης της.

Αν η πρώτη κατοικία είναι εμβαδού πάνω από 120 τ.μ. τότε πρέπει να δικαιολογηθεί μόνο το κόστος κατασκευής που αναλογεί πέραν των 120 τ.μ.

Για τον **υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας** δε θα ληφθεί υπόψη το εμβαδόν εξωστών ή μπαλκονιών ή το ποσοστό που ανήκει στην ιδιοκτησία αυτή σε κοινόχρηστους χώρους. Όσον αφορά το **εμβαδόν τυχόν αποθηκών ή άλλων χώρων** που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της κατοικίας, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του εμβαδού των 120 τ.μ.

Παράδειγμα 1°

Ο φορολογούμενος Ψ ανέγειρε σε ιδιόκτητο οικόπεδο πρώτη κατοικία 110 τετραγωνικών μέτρων μετά από άδεια που του χορήγησε η πολεοδομία στις 28 Φεβρουαρίου 2002. Η ανέγερση της κατοικίας ολοκληρώθηκε στις 4 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους και κόστισε 135.000 ευρώ. Να βρεθεί το τεκμήριο ανέγερσης πρώτης κατοικίας.

Επειδή η πρώτη κατοικία είναι εμβαδού 110 τ.μ., δηλαδή μέχρι 120 τ.μ. που απαλλάσσονται, δεν χρειάζεται να δικαιολογηθεί και δεν αποτελεί τεκμήριο το ποσό του κόστους ανέγερσης της.

Παράδειγμα 2°

Ο φορολογούμενος Ζ ανέγειρε σε ιδιόκτητο οικοπέδο πρώτη κατοικία συνολικής επιφάνειας 140 τ.μ. καθώς επίσης και αποθηκευτικό χώρο 20 τ.μ. που εξυπηρετεί τις ανάγκες της κατοικίας. Η ανέγερση της κατοικίας ολοκληρώθηκε μέσα στο ίδιο έτος και το κόστος ανέγερσής της ανήλθε σε 220.000 ευρώ. Να βρεθεί το τεκμήριο.

Για τις ανάγκες εξυπηρέτησης της κατοικίας χρησιμοποιείται και ο αποθηκευτικός χώρος των 20 τ.μ. Επομένως, για τον υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας θα συμπεριληφθούν και αυτά τα 20 τ.μ., δηλαδή η συνολική επιφάνεια της κατοικίας είναι $140+20=160$ τ.μ.

Επειδή πρόκειται για ανέγερση πρώτης κατοικίας τα 120 τ.μ. απαλλάσσονται οπότε το τεκμήριο θα υπολογιστεί για τα υπόλοιπα $160-120=40$ τ.μ. Άρα το τεκμήριο αγοράς θα είναι: $220.000*40/160=55.000$ ευρώ.

3.2.1 Τεκμήριο αγοράς οικοπέδου για ανέγερση πρώτης κατοικίας.

Αν αγοραστεί οικοπέδο για ανέγερση πρώτης κατοικίας, το κόστος ανέγερσης της κατοικίας μέχρι 120 τ.μ. εξαιρείται του τεκμηρίου, ενώ η αξία του οικοπέδου λαμβάνεται υπόψη σαν τεκμαρτή δαπάνη **στο σύνολό της.**

Σε περίπτωση αγοράς οικοπέδου με οικία που αποτελεί την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου, της οποίας η επιφάνεια δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ., κατά τον υπολογισμό της ειρήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος οικοπέδου που αναλογεί στην οικοδομή. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί ποσό τεκμαρτής δαπάνης μόνο η αξία του υπόλοιπου οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας.

Παράδειγμα 1°

Ο Γ. Γεωργίου στις 10 Ιανουαρίου 2002 αγόρασε οικοπέδο στην περιοχή του Ρίου με σκοπό την ανέγερση πρώτης κατοικίας στο οικοπέδο αυτό. Για την αγορά του οικοπέδου κατέβαλλε στον Ψ 80.000 ευρώ τοις μετρητοίς. Η πολεοδομία χορήγησε άδεια για την κατασκευή οικοδομής 100 τετραγωνικών μέτρων στις 18 Μαρτίου 2002 οπότε και ξεκίνησαν οι εργασίες. Η κατοικία ολοκληρώθηκε στις 29 Ιουλίου 2003 και κόστισε 130.000 ευρώ ενώ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2002 ο Γ. Γεωργίου είχε καταβάλλει για την ανέγερση της οικίας του 70.000 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Η κατοικία που κατασκευάζεται έχει συνολική επιφάνεια 100 τ.μ. και επειδή είναι πρώτη κατοικία και έχει εμβαδόν μέχρι 120 τ.μ. δεν θα ληφθεί υπόψη σαν τεκμαρτή δαπάνη το κόστος ανέγερσης της κατοικίας. Θα ληφθεί όμως υπόψη σαν τεκμαρτή δαπάνη η αξία του οικοπέδου στο σύνολό της. Επομένως σαν τεκμήριο θα ληφθεί μόνο η αξία αγοράς του οικοπέδου, δηλαδή ποσό 80.000 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Ο φορολογούμενος Ψ αγόρασε οικόπεδο στην περιοχή της Χαλανδρίτσας με σκοπό την ανέγερση πρώτης κατοικίας στο οικόπεδο αυτό. Για την αγορά του οικοπέδου κατέβαλλε στον Α 75.000 ευρώ τοις μετρητοίς. Η πολεοδομία χορήγησε άδεια για την κατασκευή οικίας 125 τετραγωνικών μέτρων και τον Φεβρουάριο του 2002 ξεκίνησαν οι εργασίες. Η ανέγερση της κατοικίας ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του ίδιου έτους και στοίχισε 100.000 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Η κατοικία που κατασκεύασε ο Ψ είναι συνολικής επιφάνειας 125 τ.μ. Επειδή πρόκειται για ανέγερση πρώτης κατοικίας το κόστος ανέγερσης των πρώτων 120 τ.μ. δεν θα ληφθεί υπόψη. Επομένως ως τεκμαρτή δαπάνη θα ληφθεί η αξία αγοράς του οικοπέδου και το κόστος των επιπλέον 5 τ.μ.

Τεκμαρτή δαπάνη

Αξία αγοράς οικοπέδου		75.000
Κόστος επιπλέον 5 τ.μ.	$100.000 \cdot 5 / 125 = 500.000 / 125 =$	<u>4.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ	(75.000+4.000)	=79.000

Παράδειγμα 3°

Ο υπόχρεος Ν. Νικολάου αγόρασε στις 19 Αυγούστου 2002 οικόπεδο 200 τ.μ. στη Χαλκιδική και κατέβαλλε στον Α 180.000 ευρώ τοις μετρητοίς. Στο χώρο του οικοπέδου υπάρχει οικία 120 τ.μ. η οποία θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου και των προστατευόμενων μελών αυτού. Να υπολογιστεί το τεκμήριο αγοράς.

Στην προκειμένη περίπτωση αγοράστηκε οικόπεδο με οικία που θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου. Επειδή η συνολική επιφάνεια της οικίας δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ., κατά τον υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος οικοπέδου που αναλογεί στην οικοδομή.

Επομένως, τεκμήριο θα αποτελέσει μόνο η αξία του οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας. Δηλαδή,

180.000 ευρώ / 200 τ.μ. = 900 ευρώ / τ.μ.

200-120=80 τ.μ. τα οποία δεν καλύπτονται

*80 τ.μ. * 900 ευρώ / τ.μ. = 72.000 ευρώ*

Άρα τεκμαρτή δαπάνη θα αποτελέσουν τα 72.000 ευρώ.

Παράδειγμα 4°

Ο υπόχρεος Π. Παύλου αγόρασε οικόπεδο 215 τ.μ. στην πόλη του Πύργου Ηλείας. Εντός του οικοπέδου υπάρχει κατοικία 160 τ.μ. η οποία θα αποτελεί στο εξής την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου. Το τμήμα που κατέβαλλε ήταν 145.125 (κόστος οικίας 95.000, κόστος οικοπέδου 50.125 ευρώ) και καταβλήθηκε στο ακέραιο. Να υπολογιστεί η τεκμαρτή δαπάνη για την αγορά του οικοπέδου.

Η κατοικία των 160 τ.μ. θα χρησιμοποιείται εφ' εξής σαν πρώτη κατοικία του φορολογούμενου. Για το λόγο αυτό υπάρχει απαλλαγή για τα 120 από τα 160 τ.μ. της επιφάνειάς της.

Άρα η τεκμαρτή δαπάνη της κατοικίας θα είναι ίση με:

$95.000 \cdot 40 / 160 = 23.750$ ευρώ.

Από το οικοπέδο θα αφαιρεθούν τα τετραγωνικά μέτρα που απαλλάσσονται από την πρώτη κατοικία, δηλαδή $215 - 120 = 95$ τ.μ.

Άρα τεκμαρτή δαπάνη οικοπέδου $50.125 \cdot 95 / 215 = 22.148$ ευρώ.

Παράδειγμα 5°

Ο ενήλικος φορολογούμενος Π. Πέτρου αγόρασε οικοπέδο 110 τ.μ. στα Άνω Ιλίσια Αττικής. Εντός του οικοπέδου υπάρχει οικία 90 τ.μ. η οποία θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία του Π. Πέτρου και της οικογένειάς του. Το αντίτιμο του οικοπέδου μετά της οικίας καθορίστηκε σε 49.500 ευρώ και εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς. Να υπολογιστεί η τεκμαρτή δαπάνη που θα αποτελέσει τεκμήριο.

Στην περίπτωση αυτή αγοράστηκε οικοπέδο με οικία που θα αποτελέσει την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου. Επειδή η συνολική επιφάνεια της κατοικίας δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ., καιά του υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος οικοπέδου που αναλογεί στην οικοδομή. Επομένως, ποσό τεκμαρτής δαπάνης θα αποτελέσει μόνο η αξία του οικοπέδου στο σύνολό της, δηλαδή τα 49.500 ευρώ.

3.2.2 Ανέγερση οικοδομής από ανήλικο.

Η δαπάνη ανέγερσης οικοδομής σε οικοπέδο ανηλίκου, το οποίο έχει περιέλθει σ' αυτόν λόγω γονικής παροχής, βαρύνει το γονέα με το μεγαλύτερο εισόδημα. Ο ανήλικος στην περίπτωση αυτή δεν υποβάλλει δήλωση φορολογίας στο όνομά του.

3.2.3 Ανέγερση οικοδομής σε ξένο έδαφος.

Το φαινόμενο της ανέγερσης οικοδομής σε ξένο έδαφος έχει λάβει μεγάλη έκταση τα τελευταία χρόνια και έχει πλέον γίνει επιχείρηση. Πρόκειται για τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες ο ιδιοκτήτης οικοπέδου είτε έχει είτε δεν έχει δικά του χρήματα για την ανέγερση οικοδομής επί του οικοπέδου του, παραχωρεί σε ένα τρίτο πρόσωπο το δικαίωμα να κτίσει στο οικοπέδο του οικοδομή με τον όρο ότι ο τρίτος θα εκμεταλλευτεί και θα καρπωθεί για ορισμένο χρόνο, τις ωφέλειες αυτής της οικοδομής. Μετά την πάροδο του ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με τους όρους σύμβασης η οικοδομή θα περιέλθει στον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, είτε με αποζημίωση της αξίας των κτισμάτων είτε χωρίς αποζημίωση.

Αξία οικοδομής που λαμβάνεται υπόψη όταν έχει ανεγερθεί σε ξένο οικοπέδο.

Ως αξία της οικοδομής που ανεγέρθηκε σε ξένο έδαφος λαμβάνεται η πραγματική της αξία, η οποία προκύπτει από τα επίσημα βιβλία και στοιχεία εκείνου (μισθωτή) που ανέγειρε την οικοδομή. Όταν εκείνος ο οποίος έκτισε την οικοδομή δεν τηρεί βιβλία-στοιχεία ή αυτά που τηρεί

κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή, καθώς και όταν την αξία που εξευρέθηκε για την οικοδομή την αμφισβητεί ο ενδιαφερόμενος, τότε η αξία αυτή προσδιορίζεται με εκτίμηση που ενεργείται από τη Δ.Ο.Υ. ή από τα διοικητικά δικαστήρια.

Ετήσιο εισόδημα για ακίνητα που ανεγείρονται από το μισθωτή σε οικοπέδο του εκμισθωτή.

Όταν μισθώνεται ένα οικοπέδο και σ' αυτό ανεγείρονται από τους μισθωτές κτιριακές εγκαταστάσεις, τότε το ετήσιο εισόδημα του ακινήτου υπολογίζεται ως το άθροισμα του μισθώματος του οικοπέδου όπως συμφωνήθηκε και της αξίας των κτιριακών εγκαταστάσεων μετά την αφαίρεση τυχόν ανταλλάγματος (αν έχει ορισθεί στη σύμβαση ανάλλαγμα για τη μεταβίβαση των εγκαταστάσεων) διηρημένης δια του αριθμού των ετών που διαρκεί η μίσθωση αυτή.

Παράδειγμα 1°

Έστω ότι ο Χ ιδιοκτήτης οικοπέδου το εκμισθώνει στον Ψ για περίοδο 12 ετών με τη συμφωνία ότι ο Ψ θα κτίσει σ' αυτό το οικοπέδο πολυώροφη οικοδομή αξίας μέχρι 469.552 ευρώ, η οποία θα περιέλθει μετά τη λήξη της σύμβασης στον ιδιοκτήτη του οικοπέδου αντί 88.041 ευρώ. Η ανέγερση της οικοδομής πραγματοποιήθηκε και η πραγματική της αξία ανήλθε στο ποσό των 440.205.

Στο παράδειγμα αυτό για να υπολογίσουμε το εισόδημα αυτής της οικοδομής, πρέπει να αφαιρέσουμε το ποσό των 440.205 ευρώ (πραγματικό κόστος ανέγερσης) το τίμημα της μεταβίβασης της οικοδομής 88.041 ευρώ. Το υπόλοιπο που θα μείνει δηλαδή 352.164 (440.205-88.041) θα το διαιρέσουμε με το 12 (όσα και τα χρόνια διάρκειας της χρήσης του οικοπέδου). Το πηλίκο που προκύπτει, δηλαδή 29.347 ευρώ αποτελεί για 12 χρόνια το ετήσιο εισόδημα του Χ από την οικοδομή που ανεγέρθηκε με έξοδα του Ψ.

Παράδειγμα 2°

Ιδιοκτήτης οικοπέδου παραχωρεί στον Χ το δικαίωμα να χτίσει στο οικοπέδο του τριώροφη οικοδομή με τον όρο ότι ο Χ θα εκμεταλλευτεί και θα καρπωθεί τις ωφέλειες αυτής της οικοδομής για 10 χρόνια. Μετά τη λήξη της σύμβασης, η οικοδομή θα περιέλθει στον ιδιοκτήτη του οικοπέδου χωρίς τη καταβολή αποζημίωσης από αυτόν. Το κόστος ανέγερσης της οικοδομής ανήλθε σε 576.000 ευρώ.

Η μίσθωση του ακινήτου θα διαρκέσει 10 χρόνια οπότε το ετήσιο εισόδημα αυτού θα είναι: 576.000 ευρώ/ 10 χρόνια=57.600 ευρώ.
Συνεπώς, το ετήσιο εισόδημα του ιδιοκτήτη του οικοπέδου θα είναι 57.600 ευρώ για κάθε ένα από τα επόμενα 10 χρόνια.

Παράδειγμα 3°

Οικόπεδο μισθώνεται για 13 χρόνια από τον Α έναντι 35.000 ευρώ. Στον χώρο του οικοπέδου ο Α θα ανεγείρει οικοδομή η οποία μετά τη λήξη της σύμβασης θα περιέλθει στον ιδιοκτήτη του οικοπέδου έναντι 90.000 ευρώ. Σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, ο Α θα εκμειαλλευτεί και θα καρπωθεί τις ωφέλειες του οικοπέδου και της οικοδομής για 13 χρόνια. Η οικοδομή ανεγέρθηκε και το κόστος της ανήλθε σε 460.000 ευρώ.

Το ετήσιο εισόδημα του ακινήτου θα ισούται με την αξία του μισθώματος του οικοπέδου και την αξία των κυριακών εγκαταστάσεων της οικοδομής, αφού αφαιρεθεί το αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση της οικοδομής μετά τη λήξη της σύμβασης και διαιρεθεί με τον αριθμό των ετών που θα διαρκέσει η μίσθωση. Δηλαδή,

$$35.000+460.000=495.000 \text{ ευρώ}$$

$$495.000-90.000=405.000 \text{ ευρώ}$$

$$405.000/13=31.153,85 \text{ ευρώ}$$

Τα 31.153,85 ευρώ αποτελούν για 13 χρόνια το ετήσιο εισόδημα του ιδιοκτήτη του παραπάνω οικοπέδου από τη μίσθωση του και την ανέγερση της οικοδομής στο χώρο αυτού.

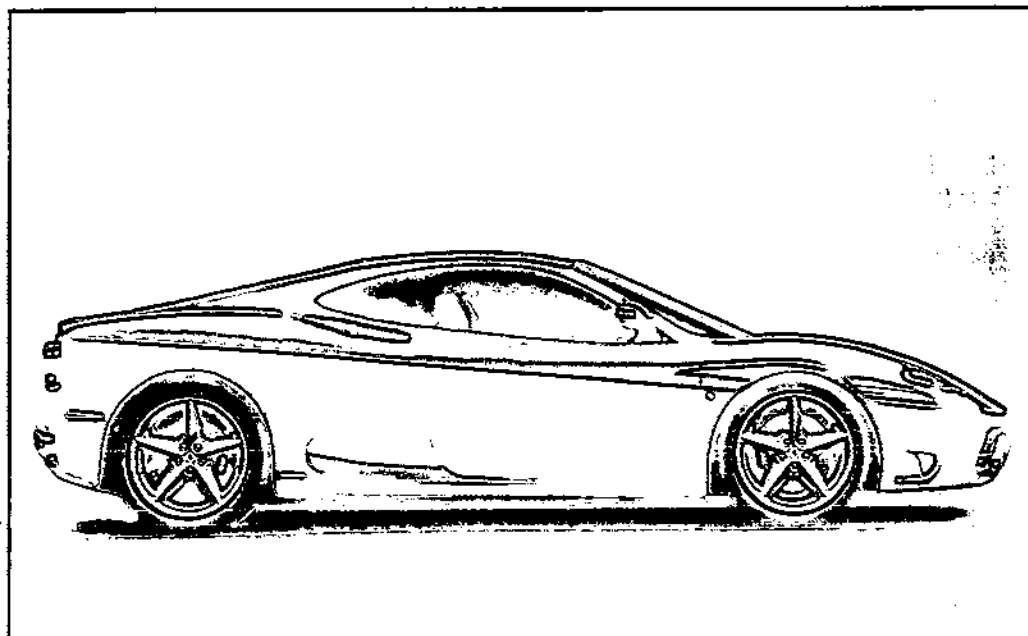
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ **ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ (Τεκμήριο δαπάνης)**

Τα τεκμήρια αυτοκινήτων είναι ένα θέμα που αφορά σχεδόν όλους τους φορολογούμενους. Γι' αυτό το λόγο θα αναφερθούμε αναλυτικά στις περιπτώσεις που συναντώνται με μεγαλύτερη συχνότητα. Για τα επιβατικά, τα μικτής χρήσης και τα τύπου Jeep αυτοκίνητα, υπάρχουν δύο διαφορετικά τεκμήρια. Το πρώτο και με το οποίο θα ασχοληθούμε στο συγκεκριμένο κεφάλαιο είναι το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων. Το δεύτερο είναι το τεκμήριο αγοράς. Το πρώτο υπολογίζεται κάθε τέλος του έτους, εφόσον το αυτοκίνητο κυκλοφορεί, το δεύτερο υπολογίζεται κάθε φορά που πραγματοποιείται μία αγορά.

4.1 Τρόπος υπολογισμού του τεκμηρίου συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου.

Για να προσδιοριστεί το ύψος του τεκμηρίου συντήρησης και κυκλοφορίας στα επιβατικά, τα μικτής χρήσης και τα τύπου Jeep αυτοκίνητα λαμβάνονται υπόψη **οι φορολογήσιμοι ίπποι** όπως αυτοί αναγράφονται στην άδεια κυκλοφορίας. Ο πίνακας των φορολογήσιμων ίππων μπορεί να μεταβάλλεται κάθε χρόνο. Για το έτος 2002 είναι ο κάτωθι πίνακας:

Φορολογησιμοι ίπποι	Μέχρι κ' 5 έτη	Πάνω από 5 κ' μέχρι 10 έτη Μείωση 15%	Πάνω από 10 κ' μέχρι 15 έτη Μείωση 25%	Α)Πάνω από 15(πριν το 1998) Β)Προέλευση από ΟΔΔΥ Γ)για ΕΙΧ αυ/το ειδικά διασκευα- σμένο για τη χρη- σιμοποίηση (οδή- γησή) του ή για τη μεταφορά με αυτό αναπήρων με ανα- πηρία 67% κ' πιά- νω Μείωση 40%	Σε περίπτωση κυριότητας ΕΙΧ αυ/του πάνω από 10 έτη από συνταξιούχο 60 ετών που αποκτά εισοδήματα α- ποκλειστικά από συντάξεις ή κ' από ιδιοκατοίκηση κύριας κ' δευτερεύουσας κατοικίας Β)η δαπάνη με βάση το επι- βατικό αυ/το ΙΧ που έχει εκτελωνιστεί τα έτη 1998 ή 1999 με μειωμένους δα- σμούς λόγω μετοικεσίας του ιδιοκτήτη Μείωση 50%	ΕΙΧ Αντίκες εφόσον έχουν παρέλθει πάνω από 30 έτη (πριν από το 1972) από το έτος κατασκευ- ής τους κ' δια- θέτουν πιστο- ποιητικό αυθε- ντικότητας Μείωση 60%
μέχρι 7	4.800	4.080	3.600	2.880	2.400	1.920
8	6.100	5.185	4.575	3.660	3.050	2.440
9	8.000	6.800	6.000	4.800	4.000	3.200
10	9.900	8.415	7.425	5.940	4.950	3.960
11	11.800	10.030	8.850	7.080	5.900	4.720
12	14.200	12.070	10.650	8.520	7.100	5.680
13	16.700	14.195	12.525	10.020	8.350	6.680
14	20.500	17.425	15.375	12.300	10.250	8.200
15	26.500	22.525	19.875	15.900	13.250	10.600
16	33.600	28.560	25.200	20.160	16.800	13.440
17	41.300	35.105	30.975	24.780	20.650	16.520
18	49.500	42.075	37.125	29.700	24.750	19.800
19	57.800	49.130	43.350	34.680	28.900	23.120
20	66.600	56.610	49.950	39.960	33.300	26.640
21	75.700	64.345	56.775	45.420	37.850	30.280
22 - 23	85.300	72.505	63.975	51.180	42.650	34.120
24 - 25	95.900	81.515	71.925	57.540	47.950	28.360
26 - 27	107.900	91.715	80.925	64.740	53.950	43.160
28 κ' πάνω	112.900	95.965	84.675	67.740	56.450	45.160

4.1.1 Παλαιότητα του αυτοκινήτου.

Η παλαιότητα του αυτοκινήτου μειώνει το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Για τον υπολογισμό της παλαιότητας λαμβάνεται υπόψη το έτος που το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε **για πρώτη φορά στην Ελλάδα.**

Η μείωση του τεκμηρίου γίνεται ως εξής:

- Κυκλοφορία πάνω από 5 χρόνια μέχρι και 10 μείωση 15%.
- Κυκλοφορία πάνω από 10 χρόνια μέχρι και 15 μείωση 25%.
- Κυκλοφορία πάνω από 15 χρόνια μείωση 40%.
- Προέλευση από Ο.Δ.Δ.Υ. μείωση 40%.
- Ειδικά διασκευασμένα για την οδήγηση ή τη μεταφορά αναπήρων (με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω), μείωση 40%.
- Μειοκούντες από το εξωτερικό για το 4^ο και 5^ο έτος από τον εκτελωνισμό του αυτοκινήτου, μείωση 50%.
- Κυκλοφορία πάνω από 30 χρόνια από το έτος κατασκευής εφόσον υπάρχει πιστοποιητικό αυθεντικότητας, μείωση 60%.
- Για τα αυτοκίνητα με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας υπολογίζεται ολόκληρο το τεκμήριο χωρίς μείωση παλαιότητας, όπως συμβαίνει με όσα έχουν ελληνικούς αριθμούς.

Παράδειγμα 1^ο

Αυτοκίνητο αγοράστηκε και κυκλοφόρησε το 1998. Σήμερα, για τη δήλωση του έτους 2002 που θα κατατεθεί μέσα στο 2003 θα υπολογιστεί παλαιότητα;

Επειδή το αυτοκίνητο δεν έχει συμπληρώσει 5ετία δεν θα υπολογιστεί μείωση στο τεκμήριο. Αν όμως το αυτοκίνητο είχε κυκλοφορήσει για πρώτη φορά μέσα στο 1997 θα είχε μείωση στο τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας κατά 15%.

Παράδειγμα 2^ο

Ποιο το τεκμήριο επιβατικού αυτοκινήτου 14 φορολογήσιμων ίππων που χρησιμοποιήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2002 και έχει έτος πρώτης κυκλοφορίας το έτος 1996;

Το αυτοκίνητο έχει έτος πρώτης κυκλοφορίας το έτος 1996, δηλαδή κυκλοφορεί 6 χρόνια. Επομένως λόγω παλαιότητας του αυτοκινήτου θα μειωθεί το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτού κατά 15% και το τεκμήριο θα ισούται με: $20.500 - (20.500 * 15\%) = 20.500 - 3.075 = 17.425$ ευρώ.

Παράδειγμα 3^ο

Φορολογούμενος κατέχει επιβατικό αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων. Το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1990. Να βρεθεί το τεκμήριο δεδομένου ότι το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2002.

Επειδή το παραπάνω αυτοκίνητο κυκλοφορεί για πάνω από 10 χρόνια και μέχρι και 15, θα γίνει μείωση του τεκμηρίου κατά 25% λόγω παλαιότητας.

Το τεκμήριο για επιβατικό αυτοκίνητο 12 ίππων είναι 14.200 ευρώ και μετά την μείωση λόγω παλαιότητας το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου θα διαμορφωθεί στα 10.650 ευρώ.

4.2 Ειδικές περιπτώσεις.

4.2.1 Αυτοκίνητα μικτής χρήσης.

Για τα αυτοκίνητα μικτής χρήσης εφαρμόζονται αντίστοιχα τα τεκμήρια συντήρησης και κυκλοφορίας που ισχύουν για τα επιβατικά αυτοκίνητα.

Παράδειγμα 1^ο

Ο Χ είναι κάτοχος αυτοκινήτου μικτής χρήσεως, 17 φορολογήσιμων ίππων που αγόρασε το έτος 2001. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αν αυτό κυκλοφορεί μέχρι και σήμερα;

Το συγκεκριμένο αυτοκίνητο έχει έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2001. Επειδή δεν έχει κλείσει πενταετία το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας γι' αυτό θα είναι, σύμφωνα με τον πίνακα, 41.300 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

Φορολογούμενος κατέχει και κυκλοφορεί αυτοκίνητο μικτής χρήσεως 22 ίππων. Το αυτοκίνητο αυτό το απέκτησε πριν από τρία χρόνια από τον Ο.Δ.Δ.Υ. Σύμφωνα με την άδεια κυκλοφορίας του αυτοκινήτου το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1997.

Επειδή το αυτοκίνητο προέρχεται από τον Ο.Δ.Δ.Υ θα γίνει μείωση του τεκμηρίου κατά 40%. Η μείωση θα ισούται με $85.300 \cdot 40\% = 34.120$ ευρώ και το τεκμήριο θα ανέλθει στο ποσό των $85.300 - 34.120 = 51.180$ ευρώ.

4.2.2 Αυτοκίνητα με ξένες πινακίδες.

Τα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην Ελλάδα ανεξάρτητα αν έχουν ελληνικούς ή ξένους αριθμούς κυκλοφορίας, έχουν τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Για τα αυτοκίνητα με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας υπολογίζεται ολόκληρο το τεκμήριο **χωρίς μείωση λόγω παλαιότητας**, όπως συμβαίνει με όσα έχουν ελληνικούς αριθμούς.

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος κατέχει πολυτελές επιβατικό αυτοκίνητο 24 φορολογήσιμων ίππων με ξένο αριθμό κυκλοφορίας. Το αυτοκίνητο αυτό κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έτος 1997. Να υπολογιστεί το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου.

Επειδή το αυτοκίνητο αυτό κυκλοφορεί στην Ελλάδα αλλά έχει ξένο αριθμό κυκλοφορίας, δεν θα υπολογιστεί μείωση του τεκμηρίου λόγω παλαιότητας αλλά θα υπολογιστεί ολόκληρο το τεκμήριο το οποίο για επιβατικό Ι.Χ. αυτοκίνητο 24 φορολογήσιμων ίππων είναι 95.900 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Από το έτος 1992 κυκλοφορεί στην Ελλάδα αυτοκίνητο 19 φορολογήσιμων ίππων με ξένες πινακίδες. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας που θα υπολογιστεί γι' αυτό;

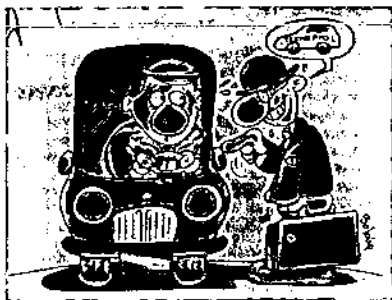
Το αυτοκίνητο κυκλοφορεί μεν στην Ελλάδα αλλά έχει ξένο αριθμό κυκλοφορίας. Για το λόγο αυτό το τεκμήριο θα υπολογιστεί ολόκληρο χωρίς να γίνει μείωση λόγω παλαιότητας. Σύμφωνα με τον πίνακα το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτού θα είναι 57.800 ευρώ.

4.2.3. Περίπτωση καταστροφής ή ακινησίας αυτοκινήτου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2238/1994 ορίζεται ότι δεν εφαρμόζεται το τεκμήριο της δαπάνης συντήρησης σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία. Αν λοιπόν το αυτοκίνητο καταστράφηκε ολοσχερώς ή τέθηκε σε ακινησία μέσα στο 2002, δεν υπολογίζεται τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας από το διάστημα που έγινε το συμβάν και μετά.

Χρονικό διάστημα άνω 15 ημερών υπολογίζεται σαν ολόκληρος μήνας.

Η ακινητοποίηση του αυτοκινήτου αποδεικνύεται με την υποβολή δήλωσης ακινησίας στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. με ταυτόχρονη παράδοση της άδειας κυκλοφορίας και των πινακίδων. Έπειτα όμως από κάποιες τροποποιήσεις του νόμου η τήρηση αυτής της διαδικασίας δεν είναι αποκλειστικός τρόπος απόδειξης της ακινησίας του επιβατικού Ι.Χ. αυτοκινήτου. Μπορεί να αποδειχθεί με οποιοδήποτε άλλο μέσο.

Η ολοκληρωτική καταστροφή αποδεικνύεται από βεβαίωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ή από άλλη δημόσια υπηρεσία. Στη βεβαίωση πρέπει να αναγράφεται ότι, επειδή καταστράφηκε το αυτοκίνητο, μπορεί να πωληθεί ως υλικά.

Στη περίπτωση που ιδιοκτήτης επιβατικού Ι.Χ. αυτοκινήτου θέτει το αυτοκίνητό του περισσότερες από μία φορές το χρόνο σε ακινησία και ειδικότερα από 16 ημέρες και πλέον το μήνα, τότε προκειμένου να προσδιορίσουμε την τεκμαρτή δαπάνη του αυτοκινήτου μέσα στο χρόνο, αθροίζουμε τις ημέρες που κυκλοφόρησε και διαιρούμε το άθροισμα με τον αριθμό 30. Το πηλίκο της διαίρεσης αυτής θα μας δώσει τους μήνες κυκλοφορίας με βάση τους οποίους θα υπολογιστεί η τεκμαρτή δαπάνη του αυτοκινήτου αυτού.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος είχε αγοράσει στις 04/01/2001 επιβατικό αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων. Στις 14/08/2002 καταστράφηκε ολοσχερώς λόγω πυρκαγιάς.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτού του αυτοκινήτου για το 2002 θα είναι : $14.200 \cdot 7 / 12 = 8.283$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Έστω ότι αυτοκίνητο 17 φορολογήσιμων ίππων που αγοράστηκε το 1998 τέθηκε σε ακινησία μετά από ατύχημα στις 17/02/2002. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2002 γι' αυτό;

Το έτος πρώτης κυκλοφορίας του αυτοκινήτου είναι το 1998 και το τεκμήριο θα ήταν 41.300 ευρώ. Επειδή όμως το αυτοκίνητο τέθηκε σε ακινησία τεκμήριο θα υπολογιστεί μόνο για τους μήνες που αυτό κυκλοφόρησε μέσα στο 2002 και το τεκμήριο τελικά, για δύο μήνες, θα είναι:
 $41.300 * 2 / 12 = 82.600 / 12 = 6.883$ ευρώ.

Παράδειγμα 3ο

Φορολογούμενος το έτος 2002, λόγω επαγγέλματός του, (ναυτικός) έθεσε το αυτοκίνητό του 12 φορολογήσιμων ίππων σε ακινησία τον μήνα Ιανουάριο 20 ημέρες, τον μήνα Φεβρουάριο 16 ημέρες, τον Οκτώβριο 20 ημέρες και τον Νοέμβριο 20 ημέρες. Ποιο το τεκμήριο;

Ο φορολογούμενος έθεσε το αυτοκίνητό του σε ακινησία συνολικά 4 φορές μέσα στο ίδιο έτος. Επομένως το τεκμήριο θα υπολογιστεί ως εξής:
 $20 + 20 + 20 + 20 = 80$ ημέρες ακινησίας.
 $365 - 80 = 285$ ημέρες που κυκλοφόρησε.
 $285 / 30 = 9$ μήνες και 15 ημέρες κυκλοφορίας. Οι 15 ημέρες θα υπολογιστούν σαν ολόκληρος μήνας
Αρα το ετήσιο τεκμήριο θα είναι: $14.200 * 10 / 12 = 11.833$ ευρώ.

4.2.4 Αυτοκίνητο που ανήκει σε ανήλικο.

Η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση αυτοκίνητο επιβατικό που ανήκει σε ανήλικο παιδί βαρύνει το γονέα με το μεγαλύτερο εισόδημα. Τα ανωτέρω ισχύουν ανεξάρτητα με το εάν ο ανήλικος έχει υποχρέωση να υποβάλλει ξεχωριστή δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Στη δήλωση που θα υποβάλλει το ανήλικο παιδί θα γράφει τα στοιχεία του αυτοκινήτου χωρίς να συμπληρώσει το ποσό του τεκμηρίου που προκύπτει.

Παράδειγμα 1°

Επιβατικό αυτοκίνητο 9 ίππων ανήκει στο ανήλικο τέκνο του υπόχρεου. Έτος άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου το 1997. Το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε κατά τη διάρκεια του 2002.

Το αυτοκίνητο κυκλοφορεί από το 1997. Αρα θα έχει μείωση του τεκμηρίου κατά 15% και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι 6.800 ευρώ. Το ποσό αυτό θα βαρύνει το γονέα με το μεγαλύτερο εισόδημα αφού το αυτοκίνητο ανήκει σε ανήλικο τέκνο. Ο ανήλικος θα υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην οποία θα γράφει μόνο τα στοιχεία του αυτοκινήτου.

4.2.5 Αυτοκίνητο που ανήκει σε προστατευόμενα μέλη (φοιτητές - σπουδαστές).

Όταν προστατευόμενα μέλη που είναι φοιτητές, σπουδαστές ηλικίας κάτω των 25 ετών είναι κάτοχοι επιβατικών Ι.Χ. αυτοκινήτων δεν υποχρεούνται από αυτό και μόνο το λόγο να υποβάλλουν χωριστά δήλωση. Το αυτοκίνητο θα περιληφθεί στη δήλωση των γονέων, τους οποίους και βαρύνει το τεκμήριο.

Παράδειγμα 1°

Προστατευόμενο μέλος που είναι φοιτητής ηλικίας 20 χρόνων απέκτησε κατά το 2001 επιβατικό αυτοκίνητο 13 φορολογήσιμων ίππων.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου 13 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε από το 2001 είναι, σύμφωνα με τον πίνακα, 16.700 ευρώ. Όμως ο παραπάνω κάτοχος του αυτοκινήτου, που είναι φοιτητής κάτω των 25 ετών, δεν υποχρεούται να υποβάλλει ξεχωριστή δήλωση αλλά το αυτοκίνητο θα περιληφθεί στη δήλωση των γονέων του, τους οποίους και θα βαρύνει το τεκμήριο για αυτό.

4.2.6 Αυτοκίνητο που ανήκει σε φαντάρο.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων που ανήκουν σε άτομα που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία εφαρμόζεται κανονικά ανεξάρτητα αν έχουν ή δεν έχουν εισόδημα από κάποια πηγή. Στη περίπτωση αυτή το τεκμήριο **είναι μαχητό** και μπορεί να αμφισβητηθεί.

Παράδειγμα 1°

Ενήλικος που υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία είναι ιδιοκτήτης αυτοκινήτου 15 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το έτος 1999.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα εφαρμοστεί επειδή το αυτοκίνητο ανήκει σε άτομο που υπηρετεί την στρατιωτική του θητεία και θα ισούται με 26.500 ευρώ. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό. Ο φορολογούμενος που είναι φαντάρος και δεν έχει εισόδημα από εμφανείς πηγές, μπορεί να υποβάλλει μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος τα δικαιολογητικά (πιστοποιητικό στρατολογίας) που θα αποδεικνύουν ότι πραγματοποίησε δαπάνες μικρότερες από αυτές που προσδιορίζονται με βάση τα τεκμήρια.

4.2.7 Συγκυριότητα αυτοκινήτου.

Όταν σε επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής ή μικτής χρήσης έχουμε συγκυριότητα πραγματική και όχι εικονική τότε η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη επιμερίζεται κατά το ποσοστό της συγκυριότητας.

Παράδειγμα 1°

Το 2002 φορολογούμενοι έχουν από κοινού επιβατικό αυτοκίνητο Ι.Χ. 14 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε το 1999 με ποσοστό 60%

και 40% αντίστοιχα. Το συνολικό τεκμήριο γι' αυτό το αυτοκίνητο είναι 20.500 ευρώ.

Το τεκμήριο που θα περιληφθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος θα είναι $20.500 \cdot 60\% = 12.300$ ευρώ για τον πρώτο και $20.500 \cdot 40\% = 8.200$ ευρώ για τον δεύτερο.

Παράδειγμα 2°

Έστω φορολογούμενοι το 2002 έχουν από κοινού επιβατικό Ι.Χ. αυτοκίνητο 11 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1997. Τα ποσοστά συγκυριότητάς τους είναι 50% για τον καθένα.

Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη του αυτοκινήτου αυτού για το έτος 2002 είναι 10.030 ευρώ. Η δαπάνη λοιπόν για κάθε συνιδιοκτήτη θα είναι $10.030 \cdot 50\% = 5.015$ ευρώ.

4.2.8 Αυτοκίνητο που ανήκει σε κάτοικο του εξωτερικού.

Για τους κατοίκους του εξωτερικού που έχουν στην κατοχή τους στην Ελλάδα επιβατικό αυτοκίνητο Ι.Χ. για το οποίο δεν έχουν κατατεθεί οι πινακίδες κυκλοφορίας, το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας εφαρμόζεται κανονικά ανεξάρτητα από το εάν όλο το διάστημα κατοικούν στο εξωτερικό ή αν δεν εμφανίζουν εισόδημα από κάποια πηγή στην Ελλάδα.

Παράδειγμα 1°

Έστω κάτοικος του εξωτερικού που εμφανίζεται να έχει στην κατοχή του αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1995.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2002 θα είναι 12.070 ευρώ μετά τη μείωση κατά 15% λόγω παλαιότητας του αυτοκινήτου.

Σημείωση: Για τα αυτοκίνητα με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας υπολογίζεται ολόκληρο το τεκμήριο χωρίς μείωση λόγω παλαιότητας, όπως συμβαίνει με όσα έχουν ελληνικούς αριθμούς κυκλοφορίας.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος ο οποίος τα δέκα τελευταία χρόνια διαμένει στο εξωτερικό, κατέχει στην Ελλάδα επιβατικό αυτοκίνητο 15 φορολογήσιμων ίππων. Το αυτοκίνητο έχει άδεια κυκλοφορίας από το 1990 και παρότι ο κάτοχος του βρίσκεται στο εξωτερικό δεν έχει παραδώσει τις πινακίδες του αυτοκινήτου.

*Το τεκμήριο θα μειωθεί κατά 25% λόγω παλαιότητας και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου θα είναι:
 $26.500 - (26.500 \cdot 25\%) = 26.500 - 6.625 = 19.875$ ευρώ.*

4.2.9 Αυτοκίνητο που κυκλοφορεί και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

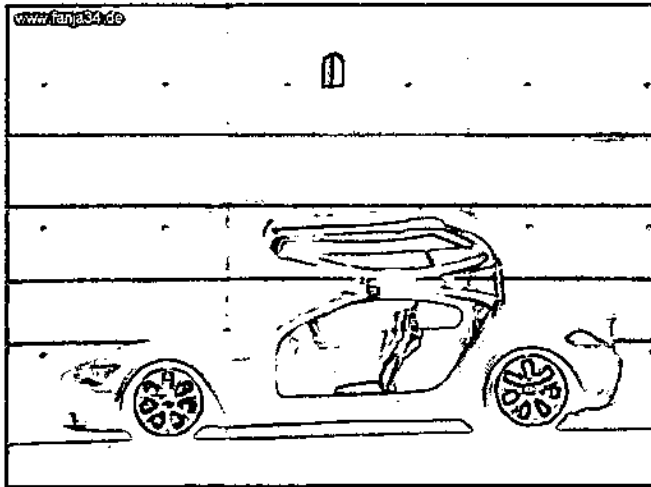
Κριτήριο για την εφαρμογή του τεκμηρίου αποτελεί η κατοχή, η κυριότητα και η μη κατάθεση των πινακίδων του αυτοκινήτου οπότε είναι αδιάφορο αν το αυτοκίνητο κυκλοφορεί στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό **ακόμη και όταν αποδεικνύεται** η κυκλοφορία του εκτός Ελλάδος από έγγραφα τελωνείων κλπ.

Έτσι λοιπόν όταν ένα αυτοκίνητο κυκλοφορεί και στο εξωτερικό για σημαντικό χρονικό διάστημα, δεν υπάρχει περιορισμός στο τεκμήριο το οποίο εφαρμόζεται στο σύνολό του **σαν να κυκλοφορούσε** το αυτοκίνητο **ολόκληρο** το διάστημα στην Ελλάδα.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κάτοχος αυτοκινήτου 16 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1996 και κυκλοφορεί μέχρι και σήμερα, κυκλοφόρησε για 5 μήνες από τους 12 μήνες του 2002 το αυτοκίνητό του και στην Αμερική.

Το τεκμήριο του συγκεκριμένου αυτοκινήτου θα είναι όπως εμφανίζεται στη κλίμακα, δηλαδή 28.560 ευρώ. Το γεγονός λοιπόν ότι περίπου μισό χρόνο το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε το εξωτερικό δεν παίζει κανένα ρόλο στον προσδιορισμό του τεκμηρίου.

Παράδειγμα 2°

Κάτοχος αυτοκινήτου 21 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1998, ταξιδεύει συχνά και κυκλοφορεί το αυτοκίνητο του στο εξωτερικό για διάστημα μεγαλύτερο των 8 μηνών κάθε χρόνο. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητο αυτό;

Κριτήριο για την εφαρμογή του τεκμηρίου αποτελεί η κατοχή του αυτοκινήτου. Συνεπώς, παρόλο που το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε ελάχιστους μήνες στην Ελλάδα κατά το 2002 θα υπολογιστεί τεκμήριο το οποίο θα ανέρχεται στο ποσό των 75.700 ευρώ.

4.2.10 Αυτοκίνητα μετοικούντων από το εξωτερικό.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους, προσδιορίζεται διαφορετικά για τους φορολογούμενους που εισήγαγαν τα αυτοκίνητά τους με **μειωμένους** δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω **μετοικεσίας** από το εξωτερικό, απ' ότι στους υπόλοιπους φορολογούμενους.

Πιο συγκεκριμένα για το έτος του εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και για τα δύο επόμενα χρόνια, **εξαιρείται** από το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Για τα επόμενα δύο χρόνια από αυτά (δηλαδή για το 4^ο και το 5^ο έτος) υπολογίζεται μόνο το **50%** του τεκμηρίου. Προϋπόθεση για να ισχύουν τα ανωτέρω είναι να εξακολουθεί ο φορολογούμενος να κατοικεί στην Ελλάδα.

Παράδειγμα 1^ο

Έστω φορολογούμενος έφερε από το εξωτερικό αυτοκίνητο με μειωμένους δασμούς (λόγω μειοκεισίας και όχι για μια οποιαδήποτε αγορά από το εξωτερικό) μέσα στο 2000. Το αυτοκίνητο είναι 22 φορ.ιππ. και κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1999. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου για το 2002;

Υπό άλλες συνθήκες το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητο αυτό θα ήταν 85.300 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή για τα έτη 2000,2001,2002 το αυτοκίνητο εξαιρείται από το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Για τα έτη 2003 και 2004 θα υπολογιστεί μόνο το 50% του τεκμηρίου δηλαδή 42.650 ευρώ, ενώ για το έτος 2005 το τεκμήριο θα εφαρμοστεί κανονικά.

Παράδειγμα 2^ο

Φορολογούμενος εισήγαγε λόγω μειοκεισίας το έτος 1999 το αυτοκίνητό του από το εξωτερικό στην Ελλάδα. Έτος πρώτης κυκλοφορίας του αυτοκινήτου το έτος 1995, φορολογήσιμοι ίπποι 17.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2002 θα είναι μειωμένο επειδή ο φορολογούμενος εισήγαγε το αυτοκίνητο στην Ελλάδα λόγω μειοκεισίας. Για τα έτη 1999, 2000 και 2001 το αυτοκίνητο εξαιρείται του τεκμηρίου. Για το 2002 και το 2003 το τεκμήριο θα είναι μειωμένο κατά 50%. Με βάση τους φορολογήσιμους ίππους και την άδεια κυκλοφορίας το τεκμήριο θα ήταν 35.105 ευρώ. Μετά τη μείωση κατά 50% το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι 17.552,50 ευρώ.

4.3 Κατοχή περισσότερων του ενός αυτοκινήτων

Όταν στο φορολογούμενο, στη σύζυγό του και στα προστατευόμενα μέλη που τους βαρύνουν, τους ανήκουν περισσότερα από ένα αυτοκίνητα και τα κυκλοφορούν, τότε για κάθε ένα αυτοκίνητο θα υπολογισθεί τεκμήριο με βάση τους φορολογήσιμους ίππους και την παλαιότητα. Το άθροισμα θα αποτελέσει το συνολικό τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για τα αυτοκίνητα.

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος είναι ιδιοκτήτης αυτοκινήτου 15 φορολογήσιμων ίππων. Το αυτοκίνητο αυτό το αγόρασε το 2000 και κυκλοφορεί μέχρι και σήμερα. Επίσης, η σύζυγός του κατέχει και κυκλοφορεί αυτοκίνητο 12

φορολογήσιμων ίππων και με άδεια πρώτης κυκλοφορίας το έτος 1996.Τι ποσό θα αποτελέσει τεκμήριο για το έτος 2002;

Το αυτοκίνητο του φορολογούμενου δεν έχει κλείσει πενταετία κυκλοφορίας και δεν θα υπολογιστεί μείωση του τεκμηρίου. Σύμφωνα με τον πίνακα, το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητό του θα είναι 26.500 ευρώ. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας του αυτοκινήτου της συζύγου θα μειωθεί κατά 15% λόγω παλαιότητας και θα είναι: $14.200 - (14.200 * 15\%) = 14.200 - 2.130 = 12.070$ ευρώ. Το συνολικό τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για τα αυτοκίνητα θα είναι: $26.500 + 12.070 = 38.570$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Έστω ιδιοκτήτης αυτοκινήτου 16 φορολογήσιμων ίππων που αγοράστηκε το 1997 και κυκλοφορεί μέχρι σήμερα. Ο φορολογούμενος κατέχει και δεύτερο αυτοκίνητο 10 φορολογήσιμων ίππων το οποίο χρησιμοποιούν τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς του. Το αυτοκίνητο αυτό κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1990.

Ο φορολογούμενος είναι κάτοχος δύο αυτοκινήτων. Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης και κυκλοφορίας για το πρώτο θα είναι: 28.560 ευρώ μετά τη μείωση 15% λόγω παλαιότητας και για το δεύτερο 7.425 ευρώ μετά τη μείωση κατά 25% για τον ίδιο λόγο. Το συνολικό τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για τα αυτοκίνητα είναι: $28.560 + 7.425 = 35.985$ ευρώ.

4.4 Αυτοκίνητα τύπου jeep.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας εφαρμόζεται και για τα αυτοκίνητα τύπου jeep ανεξάρτητα αν έχουν χαρακτηριστεί επιβατικά ή φορτηγά. Για κάθε ένα από αυτά τα αυτοκινούμενα οχήματα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της τεκμαρτής δαπάνης κατ' επιλογή του φορολογούμενου :

α) Το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από την

εφαρμογή των διατάξεων περί τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης των αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, μειωμένο (το ποσό της δαπάνης) κατά 20% δηλαδή το τεκμήριο που αντιστοιχεί σε ίδιους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20%.

β) Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία των αυτοκινήτων τύπου jeep, προσαυξημένη κατά ποσοστό 80% και το χρόνο ταξινόμησής τους. Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος επιλέξει τον προσδιορισμό του τεκμηρίου με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ο τρόπος προσδιορισμού του τεκμηρίου γίνεται ως εξής:

• **Jeep που ταξινομήθηκαν μέχρι 31-12-1992.**

Για τα αυτοκίνητα που ταξινομήθηκαν μέχρι 31/12/1992 ο φορολογούμενος **επιλέγει ανάμεσα:**

Α) στο τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου **μειωμένο** κατά 20%.

Β) στο τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία της 31/12/1992 προσαυξημένη κατά 20%. Η τιμή αυτή συγκρίνεται με την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου τύπου οχήματος κατά τη χρήση 2002 και το **μικρότερο** από αυτά **προσαυξάνεται κατά 80%**.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατέχει αυτοκίνητο τύπου τζιπ 16 φορολογήσιμων ίππων από το έτος 1992. Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του αυτοκινήτου τότε ήταν 18.700 ευρώ. Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 20.900 ευρώ.

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$25.200 - (25.200 * 20\%) = 25.200 - 5.040 = 20.160 \text{ ευρώ.}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία της 31/12/1992 προσαυξημένο κατά 20% θα είναι:

$$18.700 + (18.700 * 20\%) = 18.700 + 3.740 = 22.440 \text{ ευρώ.}$$

Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 20.900 και σαν μικρότερο θα προσαυξηθεί κατά 80% και θα γίνει: $20.900 + (20.900 * 80\%) = 20.900 + 16.720 = 37.620 \text{ ευρώ.}$

Παράδειγμα 2°

Έστω αυτοκίνητο τζιπ 20 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1991 και η εργοστασιακή τιμολογιακή του αξία ήταν 36.950 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο αν η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 40.800 ευρώ.

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$49.950 - (49.950 * 20\%) = 49.950 - 9.990 = 39.960 \text{ ευρώ.}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία της 31/12/1992 προσαυξημένο κατά 20% θα είναι:

$$36.950 + (36.950 * 20\%) = 36.950 + 7.390 = 44.340 \text{ ευρώ.}$$

Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 40.800 και σαν μικρότερο θα προσαυξηθεί κατά 80% και θα γίνει: $40.800 + (40.800 * 80\%) = 40.800 + 32.640 = 73.440 \text{ ευρώ.}$

• **Jeep που ταξινομήθηκαν από την 1-1-1993 μέχρι 31-12-1998.**

Για τα αυτοκίνητα που ταξινομήθηκαν από 1/1/1993 μέχρι τις 31/12/1998 ο φορολογούμενος **επιλέγει ανάμεσα:**

Α) στο τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου **μειωμένο** κατά 20%

Β)στο τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του χρόνου αγοράς προσαυξημένη κατά 20%. Η τιμή αυτή συγκρίνεται με την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου οχήματος κατά τη χρήση 2002 και το **μικρότερο** από τα δύο αυτά ποσά **προσαυξάνεται κατά 80%**.

Παράδειγμα 1°

Αυτοκίνητο τζιπ 19 φορολογήσιμων ίππων ταξινομήθηκε στις 19 Νοεμβρίου 1998 και αγοράστηκε έναντι 34.300 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο για το 2002 αν η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 36.100 ευρώ.

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$57.800 - (57.800 * 20\%) = 57.800 - 11.560 = 46.240 \text{ ευρώ.}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του χρόνου αγοράς προσαυξημένο κατά 20% θα είναι:

$$34.300 + (34.300 * 20\%) = 34.300 + 6.860 = 41.160 \text{ ευρώ.}$$

Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 36.100 και σαν μικρότερο θα προσαυξηθεί κατά 80% και θα γίνει: $36.100 + (36.100 * 80\%) = 36.100 + 28.880 = 64.980$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει και κυκλοφορεί έως και σήμερα αυτοκίνητο τζιπ 20 φορολογήσιμων ίππων. Το 1996, που το αυτοκίνητο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, είχε καταβάλλει για την αγορά του 40.650 ευρώ. Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 53.265 ευρώ.

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$56.610 - (56.610 * 20\%) = 56.610 - 11.322 = 45.288 \text{ ευρώ}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του χρόνου αγοράς προσαυξημένο κατά 20% θα είναι:

$$50.650 + (50.650 * 20\%) = 50.650 + 10.130 = 60.780 \text{ ευρώ}$$

Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία όμοιου τύπου οχήματος κατά το 2002 είναι 53.265 και σαν μικρότερο θα προσαυξηθεί κατά 80% και θα γίνει: $53.265 + (53.265 * 80\%) = 53.265 + 42.612 = 95.877$ ευρώ.

• Jeep που ταξινομήθηκαν από 1-1-1999 και μετά.

Για τα αυτοκίνητα που ταξινομήθηκαν από 1/1/1999 και μετά ο φορολογούμενος **επιλέγει ανάμεσα:**

Α) στο τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου **μειωμένο** κατά 20%.

Β) στο τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία κατά τη χρήση 2002 **προσαυξημένη** κατά 80%.

Παράδειγμα 1°

Έστω αυτοκίνητο τζίπ 22 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε το 2000 και η εργοστασιακή τιμολογιακή του αξία ήταν 88.920 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο για το τζίπ για το 2002 αν η τιμολογιακή αξία αυτού κατά το 2002 είναι 90.680 ευρώ.

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$85.300 - (85.300 * 20\%) = 85.300 - 17.060 = 68.240 \text{ ευρώ.}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία κατά τη χρήση 2002 προσαυξημένη κατά 80% θα είναι:

$$90.680 + (90.680 * 80\%) = 90.680 + 72.544 = 163.224 \text{ ευρώ.}$$

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος απέκτησε τζίπ 27 φορολογήσιμων ίππων κατά το έτος 2001. Η εργοστασιακή τιμολογιακή του αξία ήταν 173.500 ευρώ. Η αξία αυτή είναι ίδια μέχρι και σήμερα. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2002;

Α) Το τεκμήριο που αντιστοιχεί στους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου μειωμένο κατά 20% θα είναι:

$$107.900 - (107.900 * 20\%) = 107.900 - 21.580 = 86.320 \text{ ευρώ.}$$

Β) Το τεκμήριο με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία κατά τη χρήση 2002 προσαυξημένη κατά 80% θα είναι:

$$173.500 + (173.500 * 80\%) = 173.500 + 138.800 = 312.300 \text{ ευρώ.}$$

4.5 Μη εφαρμογή του τεκμηρίου.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας δεν υπολογίζεται για τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Για αυτοκίνητο που ανήκει σε **ανάπηρο** και δεν υποχρεούται σε καταβολή τελών κυκλοφορίας.
- Για αυτοκίνητο μέχρι 14 φορολογήσιμων ίππων το οποίο ανήκει σε **πολύτεκνο** με 3 τουλάχιστον παιδιά τα οποία συνοικούν και το βαρύνουν. Το αυτοκίνητο είναι δυνατό ν' ανήκει στη σύζυγο ή στα παιδιά που τους βαρύνουν.
- Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα για τα' αυτοκίνητα που ήρθαν στην Ελλάδα με μειωμένους δασμούς φόρους ή τέλη λόγω **μετοικεσίας** από το εξωτερικό για το έτος του εκτελωνισμού και για τα δύο επόμενα χρόνια, εφόσον ο δικαιούχος μένει στην Ελλάδα.
- Για το **αλλοδαπό προσωπικό** που μένει μόνιμα στην Ελλάδα ή για έλληνες που κατοικούν μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολούνται αποκλειστικά σε ελληνικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ (Πόθεν έσχες)

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου της συζύγου και των προστατευόμενων μελών αυτών, λογίζονται τα χρηματικά ποσά που κατέβαλλαν για την απόκτηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων. Το τεκμήριο αγοράς αυτοκινήτων ισούται με τα χρήματα που καταβλήθηκαν για την αγορά των αυτοκινήτων. Το τεκμήριο αυτό **υπολογίζεται μία μόνο φορά** κατά την αγορά του αυτοκινήτου. Σημειώνεται ότι το τεκμήριο για την απόκτηση αυτοκινήτων και γενικότερα περιουσιακών στοιχείων αφορά μόνο τους μόνιμους κατοίκους Ελλάδας και δεν αφορά κατοίκους της αλλοδαπής ομογενείς ή όχι που υποβάλλουν δηλώσεις στη χώρα κατοικίας τους στο εξωτερικό.

5.1 Αγορά αυτοκινήτου με μετρητά.

Αφορά αυτοκίνητα που αγοράζονται από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης. Αν το αυτοκίνητο αγοραστεί με μετρητά και **εξοφληθεί**, τότε το τεκμήριο αγοράς υπολογίζεται ολόκληρο μέσα στη χρήση που αποκτήθηκε.

Τεκμήρια αποτελούν και τα ποσά που καταβάλλονται για την αγορά φορτηγών αυτοκινήτων που θα χρησιμοποιηθούν για την άσκηση της επιχείρησης του φορολογούμενου. Αντίθετα δεν αποτελεί τεκμήριο αγοράς η απόκτηση αυτοκινήτου από εταιρεία ούτε αποτελεί τεκμήριο γι' αυτούς που έχουν σαν αντικείμενο της επιχείρησης τους την αγοραπωλησία αυτοκινήτων δίτροχων ή τρίτροχων οχημάτων.

Παράδειγμα 1°

Αυτοκίνητο 9 φορολογήσιμων ίππων αξίας 11.500 ευρώ αγοράστηκε στις 20 Απριλίου 2002 μετρητοίς. Ποιο το τεκμήριο;

*Το συνολικό τεκμήριο του αυτοκινήτου αυτού θα είναι 11.500 ευρώ (αγορά) πλέον το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας 8 μηνών, δηλαδή 8.000 ευρώ * 8/12 = 5.333 ευρώ.*

Οπότε το συνολικό τεκμήριο για το 2002 του αυτοκινήτου θα είναι:

11.500+5.333 = 16.833 ευρώ.

(Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών υπολογίζεται σαν ολόκληρος μήνας.)

Παράδειγμα 2°

Έστω αυτοκίνητο 16 φορολογήσιμων ίππων αγοράστηκε στις 10 Απριλίου 2002. Το κόστος του αυτοκινήτου ανήλθε σε 38.500 ευρώ και η εξόφλησή του έγινε με μετρητά. Το αυτοκίνητο κυκλοφορεί έως και σήμερα.

Για το 2002 θα υπολογιστούν δύο τεκμήρια. Το τεκμήριο αγοράς και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Το τεκμήριο αγοράς ισούται με τα

χρήματα που καταβλήθηκαν για την αγορά δηλαδή με 38.500 ενώ το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για 9 μήνες κατοχής θα είναι:
 $33.600 \cdot (9/12) = 25.200$ ευρώ. Συνεπώς το συνολικό τεκμήριο του αυτοκινήτου για το 2002 θα είναι: $38.500 + 25.200 = 63.700$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Έστω αυτοκίνητο 11 φορολογήσιμων ίππων αγοράσθηκε μετρητοίς στις 9 Ιανουαρίου 2002 αντί 15.000 ευρώ και κυκλοφορεί μέχρι και σήμερα.

Το τεκμήριο αυτού του αυτοκινήτου θα υπολογιστεί αθροιστικά α) τεκμήριο αγοράς και β) τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας, δηλαδή
 $15.000 + 11.800 = 26.800$ ευρώ.

5.2 Αγορά αυτοκινήτου με δόσεις.

Στην περίπτωση που το αυτοκίνητο δεν εξοφληθεί μέσα στη χρήση που αποκτήθηκε αλλά πληρώθηκε μόνο ένα μέρος της αξίας που συμφωνήθηκε και το υπόλοιπο θα πληρωθεί τα επόμενα χρόνια, τότε τεκμήριο για το έτος απόκτησης αποτελεί το μέρος του ποσού που πληρώθηκε και το υπόλοιπο ποσό θα υπολογισθεί σαν τεκμήριο τα επόμενα χρόνια όταν θα καταβληθούν τα υπόλοιπα χρήματα, δηλαδή κάθε χρόνο θα υπολογίζεται ως τεκμήριο αγοράς, το ποσό των δόσεων που έχουν καταβληθεί μέσα στο συγκεκριμένο χρόνο. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα υπολογίζεται κανονικά.

Παράδειγμα 1°

Αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων αγοράστηκε στις 28 Ιανουαρίου του 2002 και το κόστος του ήταν 14.200 ευρώ. Από αυτά, τα 8.000 ευρώ πληρώθηκαν κατά την παραλαβή του αυτοκινήτου στις 28/01/2002. Τα 6.200 ευρώ που απέμειναν πληρώνονται σε 10 μηνιαίες δόσεις των 620 ευρώ. Η πρώτη δόση καταβλήθηκε στις 28/02/2002. Πως θα υπολογιστεί το τεκμήριο;

Ο υπολογισμός γίνεται ως εξής:

Χρήματα που δόθηκαν κατά την παραλαβή.....	8.000 ευρώ
Πλέον οι 10 δόσεις ($620 \cdot 10$).....	6.200 ευρώ
Πλέον το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας ($14.200 \cdot 11/12$).....	13.017 ευρώ
Συνολικό τεκμήριο για το έτος 2002.....	27.217 ευρώ

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος αγόρασε στις 21 Σεπτεμβρίου 2002 αυτοκίνητο 14 φορολογήσιμων ίππων. Το συνολικό κόστος του αυτοκινήτου ανήλθε σε 23.800 ευρώ. Κατά την παραλαβή του αυτοκινήτου στις 21/09/2002 πληρώθηκαν τα 9.400 ευρώ. Τα υπόλοιπα συμφωνήθηκε να καταβληθούν σε 36 μηνιαίες δόσεις των 400 ευρώ. Η πρώτη δόση θα καταβληθεί στις 21/10/2002. Ποιο το τεκμήριο για το αυτοκίνητο για το 2002;

Το τεκμήριο για το 2002 θα είναι:	
Μειρητά κατά την παραλαβή	9.400 ευρώ
Πλέον οι 3 δόσεις του 2002, $3 \cdot 400 =$	1.200 ευρώ
Πλέον τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας 3 μηνών	
$20.500 \cdot (3/12) =$	5.125 ευρώ
Συνολικό τεκμήριο για το 2002	15.725 ευρώ

5.3 Αγοραπωλησία αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών.

Το φαινόμενο της αγοραπωλησίας αυτοκινήτων μεταξύ ιδιωτών συναντάται σε μεγάλη συχνότητα. Στη περίπτωση μίας τέτοιας αγοραπωλησίας πρέπει μαζί με τη δήλωση να υποβληθούν και υπεύθυνες δηλώσεις από τη πλευρά του αγοραστή αλλά και από τη πλευρά του πωλητή στις οποίες να δηλώνονται η ημερομηνία αγοραπωλησίας, το ποσό που αγοράστηκε και πωλήθηκε αντίστοιχα και το υπόλοιπο που πιθανόν υπάρχει για τα επόμενα έτη. Το ποσό που καταβλήθηκε αποτελεί τεκμήριο για τον αγοραστή και πρέπει να εμφανιστεί στη δήλωση. Αντίθετα το ποσό που εισπράχθηκε μπορεί να δικαιολογήσει τεκμήρια που βαρύνουν τον πωλητή. Αν η αγοραπωλησία πραγματοποιήθηκε κάποιο προηγούμενο έτος και δεν εξοφλήθηκε μέσα στο ίδιο έτος, αλλά κάποιο ποσό καταβλήθηκε στο χρόνο που αφορά η δήλωση, τα χρήματα αυτά πρέπει να φανούν στη δήλωση.

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος Α στις 19/12/2002 αγοράζει από τον φορολογούμενο Β αυτοκίνητο 23 φορολογήσιμων ίππων που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2000. Το ποσό της αγοραπωλησίας ήταν 145.000 ευρώ. Τα 95.000 ευρώ καταβλήθηκαν το έτος της αγοραπωλησίας ενώ τα υπόλοιπα 50.000 ευρώ θα δοθούν το έτος 2004. Ποιο το τεκμήριο για το έτος 2002;

Ο φορολογούμενος Α θα πρέπει πρώτα να συμπληρώσει την υπεύθυνη δήλωση με όλα τα στοιχεία της αγοραπωλησίας αναλυτικά.

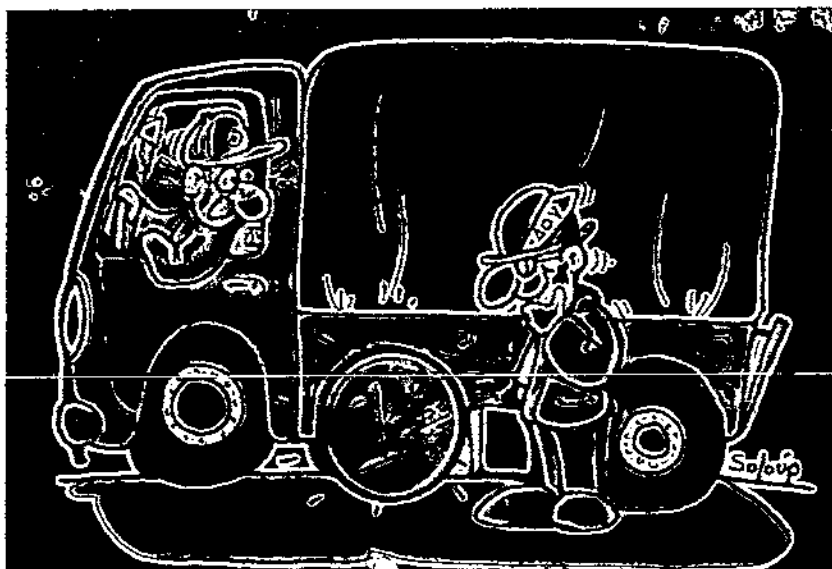
Στη δήλωσή του Α θα πρέπει να αναφερθεί το ποσό που έχει καταβληθεί μέσα στο έτος 2002, δηλαδή μόνο τα 95.000 ευρώ που καταβλήθηκαν τοις μειρητοίς. Επειδή κατέχει το αυτοκίνητο λιγότερο από μήνα δεν θα υπολογιστεί το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας.

Παράδειγμα 2^ο

Ο Φ αγόρασε στις 12 Μαΐου 2002 αυτοκίνητο 10 φορολογήσιμων ίππων και με έτος πρώτης κυκλοφορίας το έτος 1997, από τον Α. Το κόστος αγοράς του αυτοκινήτου προσδιορίστηκε στο ποσό των 10.000 ευρώ. Ο Φ κατέβαλλε τα 7.000 ευρώ στις 12/05/2002 που παρέλαβε το αυτοκίνητο και τα υπόλοιπα συμφώνησε να καταβάλλονται από 01/01/2003 σε 15 μηνιαίες δόσεις.

Το αυτοκίνητο θα βαρύνει το τεκμήριο αγοράς που είναι 7.000 ευρώ καθώς επίσης και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας 8 μηνών που είναι μειωμένο κατά 15% λόγω παλαιότητας του αυτοκινήτου.

$8.415 \cdot (8/12) = 5.610$ ευρώ και το συνολικό τεκμήριο για το 2002 θα ισούται με $7.000 + 5.610 = 12.610$ ευρώ.
Το 2003 θα υπολογιστεί τεκμήριο αγοράς ίσο με $12 \cdot 200 = 2.400$ ευρώ και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας 12 μηνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ - ΑΓΟΡΑΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ

6.1 Συντήρηση και κυκλοφορία μοτοσυκλέτας.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας δίτροχων ή τρίτροχων, εφαρμόζεται σε αυτά που η μηχανή τους είναι από 500 κυβικά εκατοστά και πάνω. Για τις μοτοσυκλέτες που είναι κάτω από 500 κ. ε. δεν υπολογίζεται τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας, αντίθετα υπολογίζεται τεκμήριο αγοράς για όλες τις μοτοσυκλέτες (δίκυκλες ή τρίκυκλες)

Η τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης και κυκλοφορίας μοτοσυκλέτας είναι 2.900 ευρώ για τα 500 κυβικά εκατοστά και προσαυξάνεται κατά 580 ευρώ ανά 100 κυβικά εκατοστά.

Παράδειγμα 1°

Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας μοτοσυκλέτας 790 κ. ε. που κυκλοφορεί από το έτος 1998 έως και σήμερα;

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα υπολογιστεί ως εξής:
 2900 (για τα 500 κ.ε.) + 580 (για τα 100 κ.ε.) + 580 (για τα 100 κ.ε.) + 580 (για τα 90 κ.ε.) = 4.640 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Ποιο ποσό θα αποτελέσει τεκμήριο για μοτοσυκλέτα 1100 κ. ε. που κυκλοφόρησε καθ' όλη τη διάρκεια του 2002 και κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1996;

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι:
 $2.900 + (6 * 580) = 2.900 + 3.480 = 6.380$ ευρώ
Επειδή η μοτοσυκλέτα κυκλοφορεί στην Ελλάδα για 6 χρόνια, το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα μειωθεί κατά 15% και θα γίνει:
 $6.380 - 6.380 * 15\% = 6.380 - 957 = 5.423$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Να υπολογιστεί το τεκμήριο μηχανής 450 κυβικών εκατοστών με άδεια κυκλοφορίας από το έτος 1998.

Για τις μηχανές που είναι κάτω από 500 κυβικά εκατοστά δεν υπολογίζεται τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Συνεπώς δεν θα εφαρμοστεί το τεκμήριο σ' αυτήν την περίπτωση.

6.1.1 Παλαιότητα μοτοσυκλέτας.

Όπως και στην περίπτωση των αυτοκινήτων έτσι και για τις μοτοσυκλέτες ισχύει η μείωση του τεκμηρίου λόγω παλαιότητας.

Για τον υπολογισμό της παλαιότητας λαμβάνεται υπόψη το έτος που η μοτοσυκλέτα κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

- Κυκλοφορία πάνω από 5 χρόνια και μέχρι 10 μείωση 15%.
- Κυκλοφορία πάνω από 10 χρόνια μέχρι 15 μείωση 25%.
- Κυκλοφορία πάνω από 15 χρόνια μείωση 40%.

Ότι ισχύει για τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης εφαρμόζεται αναλογικά και για τις μοτοσυκλέτες όσον αφορά την παλαιότητα, την κατοχή μίας ή περισσότερων μοτοσυκλετών, τη μοτοσυκλέτα που ανήκει σε επιχείρηση ή σε ανήλικο κ.λ.π. Τονίζεται ότι για τα μεν αυτοκίνητα λαμβάνουμε υπόψη μας τους φορολογήσιμους ίππους, για δε τις μοτοσυκλέτες τα κυβικά εκατοστά της μηχανής τους.

Παράδειγμα 1°

Μοτοσυκλέτα 1.000 κ.ε. που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά μέσα στο 1999.

Για τη δήλωση του 2002 που θα κατατεθεί μέσα στο έτος 2003 δεν έχει μείωση. Δηλαδή το τεκμήριο θα είναι $2.900 + (5 \cdot 580) = 5.800$ ευρώ. Αν όμως η μοτοσυκλέτα είχε κυκλοφορήσει για πρώτη φορά μέσα στο 1994 θα είχε μείωση στο τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας κατά 15% δηλαδή το ποσό του τεκμηρίου θα ήταν $5.800 - (5.800 \cdot 15\%) = 4.930$ ευρώ.

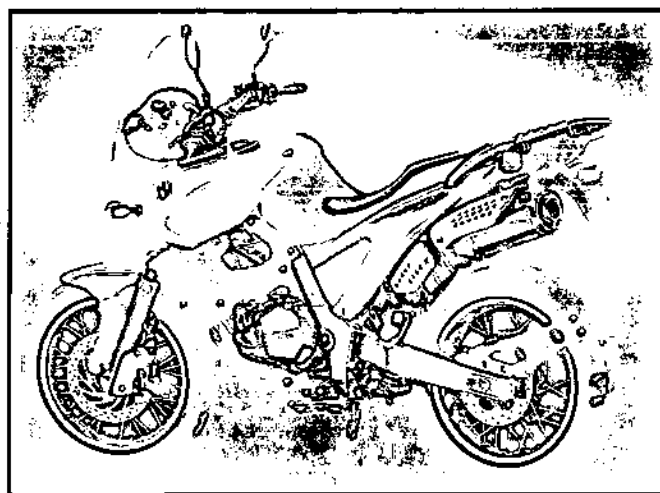
Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει και κυκλοφορεί από το 1991 μοτοσυκλέτα 650 κ.ε. Να βρεθεί το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2002

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας υπολογίζεται ως εξής:

Για τα πρώτα 500 κ.ε.	2.900
Για τα υπόλοιπα 150 κ.ε. ($2 \cdot 580$)	<u>1.160</u>
Σύνολο	4.060

Επειδή η μοτοσυκλέτα κυκλοφορεί από το 1991, θα γίνει μείωση του τεκμηρίου συντήρησης και κυκλοφορίας κατά 25% λόγω παλαιότητας και το τεκμήριο θα ισούται με: $4.060 - 4.060 \cdot 25\% = 4.060 - 1.015 = 3.045$ ευρώ.

6.2 Αγορά δίτροχων – τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων.

Στη φορολογική δήλωση λαμβάνονται υπόψη και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για την αγορά δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, ανεξαρτήτως κυβισμού, είτε η αγορά γίνεται στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό.

Διευκρινίζεται ότι τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας έχουν όλα τα δίτροχα ή τρίτροχα που είναι **πάνω από 500 κυβικά εκατοστά** ενώ τεκμήριο αγοράς έχουν όλα τα δίτροχα ή τρίτροχα αυτοκινούμενα οχήματα **ανεξαρτήτως κυβισμού**.

Εξαιρείται όμως η δαπάνη που καταβάλλεται για αγορά δίτροχων ή τρίτροχων που αποτελεί το αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας, δηλαδή της ατομικής επιχείρησης που ως αντικείμενο εργασιών έχει την εμπορία αυτοκινήτων. Η ανωτέρω δαπάνη ως στοιχείο προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης απόκτησης περιουσιακών στοιχείων λαμβάνεται υπόψη από το οικονομικό έτος 1991 έως και σήμερα.

6.2.1 Αγορά μοτοσυκλέτας με μετρητά.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος αγόρασε στις 12 Ιουλίου 2002 μοτοσυκλέτα 950 κυβικών εκατοστών και κατέβαλλε 8.550 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο για το 2002.

Στην περίπτωση αυτή θα υπολογιστούν δύο τεκμήρια, το τεκμήριο αγοράς που ισούται με τα χρήματα που καταβλήθηκαν δηλαδή με 8.550 και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας που υπολογίζεται ως εξής:*

$$(2.900 + (5 * 580)) * 6 / 12 = 5.800 * (6 / 12) = 2.900 \text{ ευρώ}$$

Συνεπώς το συνολικό τεκμήριο για τη μοτοσυκλέτα για το 2002 θα είναι:
 $8.550 + 2.900 = 11.450 \text{ ευρώ.}$

Παράδειγμα 2°

Στις 19 Φεβρουαρίου 2002 αγοράστηκε μοτοσυκλέτα 500 κ.ε. Το κόστος της ανήλθε σε 6.200 ευρώ και η εξόφλησή της έγινε με μετρητά κατά την ημερομηνία παραλαβής της.

Το τεκμήριο αγοράς θα είναι 6.200 ευρώ. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι $2.900 * (10 / 12) = 2.417 \text{ ευρώ}$ και το συνολικό τεκμήριο θα ισούται με $6.200 + 2.417 = 5.317 \text{ ευρώ.}$

6.2.2 Αγορά μοτοσυκλέτας με δόσεις.

Παράδειγμα 1°

Μοτοσυκλέτα 650 κ.ε. αγοράστηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2002. Το κόστος αγοράς της ήταν 6.720 ευρώ. Η εξόφληση του τιμήματος θα γίνει σε 24 ισόποσες δόσεις των 280 ευρώ. Η καταβολή της πρώτης δόσης έγινε στις 22 Σεπτεμβρίου 2002.

Μέσα στο 2002 θα καταβληθούν 4 δόσεις των 280 ευρώ η αξία των οποίων θα είναι $4 * 280 = 1.120 \text{ ευρώ.}$ Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για

τους 3 μήνες που η μηχανή κυκλοφόρησε το 2002 θα είναι:
 $(2.900+(2*580))*(3/12)=4.060*(3/12)=1.015$ ευρώ
 Άρα το συνολικό τεκμήριο για τη μοτοσυκλέτα για το 2002 θα είναι:
 $1.120+1.015=2.135$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος αγόρασε στις 5 Μαρτίου 2002 μηχανή 1250 κυβικών εκατοστών και συνολικής αξίας 11.650 ευρώ. Ο φορολογούμενος κατέβαλλε 7.690 ευρώ μόλις παρέλαβε το μηχανάκι και συμφώνησε το υπόλοιπο ποσό να εξοφληθεί σε 12 ισόποσες μηνιαίες δόσεις των 330 ευρώ. Μετά από συμφωνία, η πρώτη δόση καταβλήθηκε στις 5 Μαΐου 2002.

Το τεκμήριο για το μηχανάκι για το 2002 θα είναι:

Μειρητά κατά την παραλαβή	7.690 ευρώ
8 δόσεις των 330 ευρώ=	2.640 ευρώ
Τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας 10 μηνών	
$2.900+(8*580)=7.540*(10/12)=$	<u>6.283</u> ευρώ
Συνολικό τεκμήριο για το 2002	16.613 ευρώ

6.2.3 Αγοραπωλησία μοτοσυκλέτας μεταξύ ιδιωτών.

Παράδειγμα 1°

Ο Χ αγόρασε από τον Ψ στις 17 Οκτωβρίου 2002 μηχανάκι 125 κ.ε και κατέβαλλε σ' αυτόν 980 ευρώ.

Επειδή το μηχανάκι είναι κάτω από 500 κ.ε. δεν θα υπολογιστεί γι' αυτό τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Θα υπολογιστεί όμως το τεκμήριο αγοράς που ισούται με τα χρήματα που καταβλήθηκαν το οποίο και θα είναι 980 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Στις 11 Αυγούστου 2002 ο Α αγόρασε από τον Β μοτοσυκλέτα 750 κυβικών εκατοστών και του κατέβαλλε 2.000 ευρώ. Η μοτοσυκλέτα πωλήθηκε έναντι 5.000 ευρώ. Το υπόλοιπο ποσό των 3.000 θα εξοφληθεί σε 15 δόσεις των 200 ευρώ. Κάθε δόση θα καταβάλλεται στις 11 του μήνα. Η καταβολή της πρώτης δόσης θα γίνει στις 11 Οκτωβρίου 2002.

Τεκμήριο αγοράς θα αποτελέσουν τα μετρητά καθώς και οι δόσεις που καταβλήθηκαν μέσα στο 2002. Δηλαδή, τα $2.000+(3*200)=2.600$ ευρώ. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για μοτοσυκλέτα 750 κ.ε. είναι: $2.900+(3*580)=4.640$ Η μοτοσυκλέτα κυκλοφόρησε για 5 μήνες οπότε το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας της θα είναι: $4.640*(5/12)=1.933$ Το συνολικό τεκμήριο για τη παραπάνω μοτοσυκλέτα για το 2002 θα ισούται με $2.600+1.933=4.533$ ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

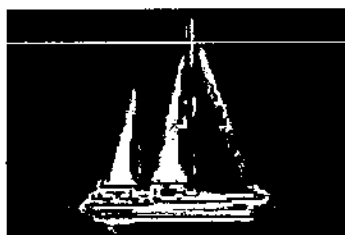
ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ-ΑΓΟΡΑΣ **ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ**

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου και των μελών της οικογένειάς του λαμβάνεται υπόψη και η τεκμαρτή δαπάνη που καταβάλλεται για τη συντήρηση σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης. Αντιθέτως τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη, εφόσον βέβαια πληρούν τις προϋποθέσεις να καταταγούν στην κατηγορία των επαγγελματικών.

7.1 Κατηγορίες σκαφών αναψυχής.

Για την εφαρμογή του τεκμηρίου, τα σκάφη κατατάσσονται στις εξής δύο κατηγορίες:

- 1) Ιδιωτικά μηχανικά σκάφη ανοικτού τύπου ταχύπλοα ή μη.
- 2) Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης.

7.1.1 Ιδιωτικά μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου ταχύπλοα ή μη.

Σε αυτή τη κατηγορία σκαφών ολικού μήκους μέχρι 3 μέτρα, η τεκμαρτή δαπάνη προσδιορίζεται στα 1.290 ευρώ ετησίως η οποία προσαυξάνεται κατά 640 ευρώ για κάθε επιπλέον μέτρο.

Για την εξεύρεση του μήκους του σκάφους λαμβάνεται υπόψη το μήκος της ευθείας γραμμής που ενώνει τα πιο απομακρυσμένα σημεία της πλώρης και της πρύμνης του σκάφους. Η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όταν το μήκος δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων πως θα υπολογιστεί το τεκμήριο;

Όταν το μήκος δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων τότε το τεκμήριο υπολογίζεται με βάση το αμέσως επόμενο ακέραιο αριθμό μέτρων. Αν π.χ. είναι 6,80 μέτρα θα υπολογιστεί το τεκμήριο των 7 μέτρων. Το μήκος του σκάφους βρίσκεται αν μετρηθεί η απόσταση των δύο πλέον απομακρυσμένων σημείων της πρύμνης και της πλώρης. Και στην περίπτωση των σκαφών η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα.

Παράδειγμα 1°

Έστω μηχανοκίνητο σκάφος ανοικτού τύπου που νηολογήθηκε για πρώτη φορά πριν από 8 χρόνια και έχει μήκος 5,20 μέτρα. Ποιο το τεκμήριο;

Τεκμήριο σκάφους:

1.290 ευρώ για τα 3 μέτρα

640 *3=1.920 ευρώ για τα υπόλοιπα 2,20 μέτρα

Συνολικό τεκμήριο 3.210 ευρώ

μείον 10% λόγω παλαιότητας 3.210-321=2.889 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος που έχει στην κατοχή του ταχύπλοο μηχανοκίνητο σκάφος ανοικτού τύπου ολικού μήκους 9 μέτρων που ναυτολογήθηκε για πρώτη φορά πριν από 2 χρόνια.

Η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για το σκάφος αυτό θα είναι:

1290 (για τα 3 μέτρα)+640*6 μέτρα= 1.290+3.840=5.130 ευρώ.

7.1.2 Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης.

Σαν χώροι ενδιαίτησης νοούνται : α) Για την παραμονή των επιβατών: οι θαλαμίσκοι, οι τραπεζαρίες, τα σαλόνια καθώς και οι κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι ανοικτών καταστροφμάτων. β) Για την εξυπηρέτηση των επιβατών: οι χώροι υγιεινής και τα μαγειρεία.

Για τα ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης η τεκμαρτή δαπάνη υπολογίζεται ανάλογα με τα μέτρα του συνολικού μήκους του σκάφους που αναφέρονται στον κάτωθι πίνακα, ενώ η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΜΕ ΧΩΡΟΥΣ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ (Τεκμαρτή δαπάνη από 1-1-2002 - 31-12-2002)

ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΟΥΣ	ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 5 ΕΤΗ (1998-2002)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5 ΕΤΗ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 10 ΕΤΗ ΜΕΙΩΣΗ 10% (1993-1997)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΕΤΗ ΜΕΙΩΣΗ 20% ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ 1993
Μέχρι 8 μέτρα	10.500	9.450	8.400
Πάνω από 8-10	19.000	17.100	15.200
Πάνω από 10-12	27.800	25.020	22.240
Πάνω από 12-14	37.200	33.480	29.760
Πάνω από 14-16	47.500	42.750	38.000
Πάνω από 16-18	58.900	53.010	47.120
Πάνω από 18-20	72.100	64.890	57.680
Πάνω από 20-22	87.400	78.660	69.920
Πάνω από 22-24	105.000	94.500	84.000
Πάνω από 24-26	125.000	112.500	100.000
Πάνω από 26-28	147.900	133.110	118.320
Πάνω από 28-30	174.000	156.600	139.200
Πάνω από 30-32	203.600	183.240	162.880

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος έχει στην κατοχή του ιστιοφόρο με χώρους ενδιαίτησης μήκους 20,5 μέτρων και έτους νηολόγησης 1996. Να υπολογιστεί η τεκμαρτή δαπάνη.

Η τεκμαρτή δαπάνη για το παραπάνω σκάφος θα υπολογιστεί ανάλογα με τα μέτρα του συνολικού μήκους του σκάφους και την παλαιότητα αυτού. Η παλαιότητα του σκάφους είναι πάνω από 5 έτη και μέχρι και 10 έτη. Συνεπώς, γίνεται μείωση λόγω παλαιότητας 10% και το ύψος του τεκμηρίου που αναλογεί για το παραπάνω σκάφος είναι 78.660 ευρώ σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα.

Παράδειγμα 2°

Ποια η τεκμαρτή δαπάνη κατοχής μικτού σκάφους με χώρους ενδιαίτησης συνολικού μήκους 17 μέτρων αν αυτό νηολογήθηκε το 1991;

Το σκάφος νηολογήθηκε πριν από 11 χρόνια. Είναι σκάφος με χώρους ενδιαίτησης γι' αυτό η τεκμαρτή δαπάνη θα υπολογιστεί με βάση τον πίνακα. Επίσης, θα γίνει μείωση του τεκμηρίου κατά 20% λόγω παλαιότητας και σύμφωνα με τον πίνακα το τεκμήριο θα ανέλθει στο ποσό των 47.120 ευρώ.

7.1.3 Παλαιότητα σκαφών αναψυχής.

Για όλα τα σκάφη αναψυχής ισχύει:

- Μείωση κατά ποσοστό 10% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 5 και μέχρι 10 χρόνια, από το χρόνο που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος.
- Μείωση κατά ποσοστό 20% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 10 χρόνια, από το χρόνο που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος.

7.1.4 Μείωση 25% τεκμηρίων πλοίων αναψυχής που είναι από ξύλο.

Τα πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι», και «λίμπερτυ», που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση, τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μειώνονται κατά 25%.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος το 2002 έχει στην κατοχή του ιστιοφόρο πλοίο αναψυχής με χώρους ενδιαίτησης, κατασκευασμένο στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου << τρεχαντήρι >> και συνολικού μήκους 18,5 μέτρων. Έτος νηολόγησης 1998.

Επειδή το σκάφος κατασκευάστηκε στην Ελλάδα και εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου << τρεχαντήρι >>, το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης θα

μειωθεί κατά 25% και το τεκμήριο που αναλογεί στην περίπτωση, σύμφωνα με το πίνακα, θα είναι: $72.100 - (25\% * 72.100) = 72.100 - 18.025 = 54.075$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Ποια η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μηχανοκίνητου σκάφους αναψυχής με χώρους ενδιαίτησης που έχει κατασκευασθεί στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου <<βαρκαλάς>>, νηολογήθηκε το 1996 και έχει συνολικό μήκος 24 μέτρα.

Το σκάφος νηολογήθηκε πριν από 6 χρόνια. Επειδή το σκάφος κατασκευάστηκε στην Ελλάδα, εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου <<βαρκαλάς>> μειώνεται το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κατά 25% επιπλέον και το τεκμήριο θα ισούται με: $94.500 - (25\% * 94.500) = 94.500 - 23.625 = 70.875$ ευρώ.

7.2 Jet ski.

Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας αναγνωρίζει ότι τα **jet ski είναι μηχανοκίνητα σκάφη χωρίς χώρους ενδιαίτησης** και υπάγονται στα σκάφη αναψυχής για τα οποία υπολογίζεται ετήσια τεκμαρτή δαπάνη (τεκμήριο). Έτσι λοιπόν ισχύουν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Ο υπολογισμός του τεκμηρίου γίνεται ανάλογα με το μήκος που έχουν και το τεκμήριο μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος έχει μηχανοκίνητο σκάφος αναψυχής JET SKI μήκους τριών μέτρων. Έτος νηολόγησης 1999. Να βρεθεί η τεκμαρτή δαπάνη.

Το JET SKI υπάγεται στα μηχανοκίνητα σκάφη χωρίς χώρους ενδιαίτησης. Για το λόγο αυτό το τεκμήριο θα υπολογιστεί ανάλογα με το μήκος του σκάφους. Επειδή το μήκος του σκάφους είναι 3 μέτρα η τεκμαρτή δαπάνη προσδιορίζεται στα 1.290 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Να υπολογιστεί το τεκμήριο που αναλογεί σε σκάφος αναψυχής JET SKI που νηολογήθηκε πριν από 12 χρόνια και έχει μήκος 5,5 μέτρα.

Για τα 3 πρώτα μέτρα	1.290
Για τα υπόλοιπα 2,5 μέτρα (3*640 ευρώ)	<u>1.920</u>
Σύνολο	3.210
Μείωση λόγω παλαιότητας $3.210 * 20\%$	<u>642</u>
Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους	2.568

7.3 Ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη.

Τα ποσά του ανωτέρω πίνακα της τεκμαρτής δαπάνης ιστιοφόρου ή μηχανοκίνητου ή μικτού σκάφους με χώρο ενδιαίτησης **μειώνονται**

κατά 50% προκειμένου για ισιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη τα οποία χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες.

Προκειμένου να γίνει αυτή η μείωση χρειάζεται να **υποβληθεί** μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος **βεβαίωση** από την Ελληνική Ισιοπλοϊκή Ομοσπονδία θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Παράδειγμα 1°

Εστω ιδιωτικό ισιοφόρο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης που νηολογήθηκε το έτος 2000 και έχει μήκος 15 μέτρα. Το εν λόγω σκάφος χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς

αγώνες.

Επειδή το σκάφος χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς αγώνες η τεκμαρτή δαπάνη για αυτό θα μειωθεί κατά 50%. Σύμφωνα με το πίνακα, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη είναι 47.500 ευρώ και συνεπώς το τεκμήριο θα ισούται με $47.500 \cdot 50\% = 23.750$ ευρώ

Παράδειγμα 2°

Εστω μηχανοκίνητο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης μήκους 25 μέτρων που ναυτολογήθηκε το έτος 1998 και χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς αγώνες.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του σκάφους θα μειωθεί κατά 50% επειδή το σκάφος χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς αγώνες. Αυτή ανέρχεται στο ποσό των 125.000 ευρώ και το τεκμήριο μετά τη μείωση θα είναι: $125.000 \cdot 50\% = 62.500$ ευρώ

7.4 Περίπτωση ακινησίας σκάφους.

Σε αντίθεση με ότι ισχύει στα επιβατικά αυτοκίνητα για το σκάφος που βρίσκεται σε ακινησία και δεν χρησιμοποιείται, **υπολογίζεται** ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σύμφωνα με **ρητή διάταξη του νόμου**. Κατά συνέπεια τεκμήριο αποτελεί η κατοχή του σκάφους ανεξάρτητα από τη χρησιμοποίησή του ή όχι.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης νηολογημένο το έτος 1985, μήκους 13 μέτρων. Τα δύο τελευταία χρόνια το σκάφος είναι σε ακινησία.

Παρόλο που το σκάφος βρίσκεται σε ακινησία θα υπολογιστεί ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αυτό. Το σκάφος νηολογήθηκε το 1985, δηλαδή πάνω από 10 έτη πριν, οπότε η τεκμαρτή δαπάνη θα μειωθεί κατά 20% και το

τεκμήριο δαπανών διαβίωσης θα ανέλθει, σύμφωνα με τον πίνακα, σε 29.760 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Θα υπολογιστεί τεκμήριο για μικτό σκάφος με χώρους ενδιαίτησης μήκους 16,5 μέτρων που νηολογήθηκε το 1999 αλλά βρίσκεται σε ακινησία από το 2000;

Επειδή η κατοχή του σκάφους αποτελεί τεκμήριο ανεξάρτητα από το αν αυτό χρησιμοποιείται ή όχι, για το σκάφος θα υπολογιστεί ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου. Το σκάφος νηολογήθηκε πριν τρία χρόνια και το τεκμήριο δαπάνης γι' αυτό θα είναι 58.900 ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο σκάφος ανοικτού τύπου μήκους 17,7 μέτρων. Το παραπάνω σκάφος νηολογήθηκε το 1994 και τα τέσσερα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε ακινησία.

Παρότι το σκάφος βρίσκεται σε ακινησία θα υπολογιστεί ετήσια τεκμαρτή δαπάνη γι' αυτό σύμφωνα με διάταξη του νόμου. Επίσης η τεκμαρτή δαπάνη θα μειωθεί κατά 10% ανάλογα με τη παλαιότητα του σκάφους. Επειδή είναι σκάφος ανοικτού τύπου η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη θα υπολογιστεί ως εξής:

<i>Για τα 3 πρώτα μέτρα</i>	<i>1.290</i>
<i>Για τα υπόλοιπα 14,7 μέτρα (640*15)</i>	<i>9.600</i>
<i>Σύνολο</i>	<i>10.890</i>
<i>Μείωση λόγω παλαιότητας 10% (10.890*10%)</i>	<i>1.089</i>
<i>Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους</i>	<i>9.801</i>

7.5 Τεκμήριο σε αγορά και κατοχή βάρκας με κουπιά.

Ο φορολογούμενος που είναι κύριος ή κάτοχος κωπήλατης βάρκας, που έχει λεμβολόγιο, **δεν** λαμβάνεται υπόψη για τεκμαρτή **δαπάνη διαβίωσης**. Αντίθετα όμως λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την **αγορά** της βάρκας.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατά το έτος 2002 αγόρασε αμιγώς κωπήλατη βάρκα μήκους 4.40 μέτρων και κατέβαλλε 1.750 ευρώ με την παραλαβή της. Η βάρκα αυτή έχει λεμβολόγιο. Τι ποσό θα αποτελέσει τεκμήριο;

Στην περίπτωση αυτή δε θα ληφθεί υπόψη η κατοχή της αμιγώς κωπήλατης βάρκας για τον προσδιορισμό της τεκμαρτής δαπάνης. Θα ληφθεί όμως υπόψη η δαπάνη για την αγορά της βάρκας. Συνεπώς το τεκμήριο θα είναι 1.750 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος έχει αγοράσει το έτος 1997 αμιγώς κωπήλατη βάρκα που έχει λεμβολόγιο. Ποια η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης;

Η βάρκα αγοράστηκε πριν από το 2002, είναι αμιγώς κωπηλατική και έχει λεμβολόγιο. Συνεπώς δεν θα ληφθεί υπόψη η κατοχή της για τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.

Παράδειγμα 3°

Τον Απρίλιο του 2003 αγοράστηκε αμιγώς κωπηλατική βάρκα που έχει λεμβολόγιο μήκους 6,5 μέτρων. Η αξία αγοράς της ανήλθε στο ποσό των 3.000 ευρώ.. Ποιο το τεκμήριο για τη βάρκα για το έτος 2003;

Η κατοχή αμιγώς κωπηλατικής βάρκας, που έχει λεμβολόγιο, δεν λαμβάνεται υπόψη για τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης. Αντίθετα όμως λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αγορά της βάρκας. Τεκμήριο για το 2003 θα αποτελέσει μόνο το τεκμήριο αγοράς που θα είναι τα χρήματα που κατέβληθηκαν, δηλαδή τα 3.000 ευρώ.

7.6 Τεκμήριο για τις αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής.

Για τα ιδιωτικά σκάφη αναψυχής με μόνιμο πλήρωμα που έχει ναυτολογηθεί για ολόκληρο ή για μέρος του έτους αποτελούν τεκμήριο οι αμοιβές που καταβάλλονται στο πλήρωμα.

Για να βρεθεί το ύψος του ποσού του τεκμηρίου οι αμοιβές αυτές πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή **δύο (2)**.

Παράδειγμα 1°

Σκάφος μηχανοκίνητο 11 μέτρων με χώρους ενδιαίτησης που νηολογήθηκε το 2000 και δαπανήθηκαν μέσα στο 2002 για αμοιβές μόνιμου πληρώματος 10.000 ευρώ.

Το τεκμήριο για αυτό το σκάφος θα είναι:

Για τα 11 μέτρα (βάσει πίνακα)	27.800
Πλέον αμοιβές πληρώματος $10.000 \times 2 =$	<u>20.000</u>
Συνολικό τεκμήριο	47.800

Παράδειγμα 2°

Ιδιωτικό ιστιοφόρο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης που νηολογήθηκε το 1997, μήκους 27 μέτρων. Το έτος 2002 απασχόλησε μόνιμο πλήρωμα 6 ατόμων στα οποία καταβλήθηκε συνολικά αμοιβή 20.000 ευρώ.

Το σκάφος νηολογήθηκε πριν το 1998 άρα έχει μείωση 10% του τεκμηρίου.

Τεκμήριο σκαφους θα είναι:

Για τα 27 μέτρα (βάσει πίνακα)	133.110
Πλέον αμοιβές πληρώματος $20.000 \times 2 =$	<u>40.000</u>
Συνολικό τεκμήριο	173.110

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ

Για τα ιδιωτικής χρήσης αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα υπολογίζεται τεκμήριο δαπανών διαβίωσης. Πιο συγκεκριμένα το τεκμήριο υπολογίζεται ως εξής:

8.1 Τεκμήριο αεροσκαφών.

Για τα αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα ποσό 32.200 ευρώ για τους 150 πρώτους ίππους το οποίο προσαυξάνεται με το ποσό των 260 ευρώ για κάθε ένα ίππο του κινητήρα τους πάνω από τους 150.

8.1.1 Παλαιότητα αεροσκαφών και ελικοπτέρων.

Η τεκμαρτή δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα, η οποία υπολογίζεται από τα έτος που για πρώτη φορά κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα κατά ποσοστό 15% για χρονικό διάστημα πάνω από 5 έτη και μέχρι 10 έτη, 25% για χρονικό διάστημα πάνω από 10 έτη και μέχρι 15 έτη, 40% για χρονικό διάστημα πάνω από 15 έτη.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιοκτήτης αεροσκάφους με κοινό κινητήρα 700 ίππων και με έτος πρώτης κυκλοφορίας του αεροσκάφους το έτος 1989

Το αεροσκάφος νηολογήθηκε το 1989. Η παλαιότητά του βρίσκεται μεταξύ των 10 και 15 χρόνων (13 χρόνια). Για το λόγο αυτό η τεκμαρτή δαπάνη θα μειωθεί κατά 25% και το τεκμήριο θα ισούται με:

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 550 ίππους (550*260 ευρώ)	<u>143.000</u>
Σύνολο τεκμαρτής δαπάνης	175.200
Μείωση λόγω παλαιότητας 175.200*25%	<u>43.800</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	131.400

Παράδειγμα 2°

Έστω ιδιωτικό αεροσκάφος με κινητήρα εσωτερικής καύσεως 350 ίππων. Το αεροσκάφος νηολογήθηκε το 1998.

<u>Τεκμήριο αεροσκάφους</u>	
Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 200 (200*260 ευρώ)	<u>52.000</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	84.200

Παράδειγμα 3°

Έστω ιδιωτικής χρήσης στροβιλοελικοφόρο αεροσκάφος με κινητήρα 200 ίππων το οποίο νηολογήθηκε το έτος 1996. Να υπολογιστεί το τεκμήριο δαπανών συντήρησης του αεροσκάφους.

Επειδή το αεροσκάφος κυκλοφόρησε για πρώτη φορά πριν από 6 χρόνια, η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης γι' αυτό θα μειωθεί κατά 15%.

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 50 ίππους του κινητήρα (50*260 ευρώ)	13.000
Σύνολο τεκμαρτής δαπάνης	45.200
Μείωση 15% λόγω παλαιότητας 45.200*15%	6.780
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	38.420

8.1.2 Τεκμήριο αεροσκαφών JET.

Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) υπολογίζεται δαπάνη διαβίωσης 95 ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος έχει αεριοπροωθούμενο αεροσκάφος με κινητήρα που αποδίδει 500 λίμπρες ώθησης. Να βρεθεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για το αεροσκάφος αν αυτό νηολογήθηκε το έτος 2000.

*Το αεροσκάφος έχει δύναμη ώθησης 500 λίμπρες. Για κάθε λίμπρα υπολογίζεται δαπάνη διαβίωσης 95 ευρώ. Επομένως, το τεκμήριο για το παραπάνω αεροσκάφος θα είναι: 500*95 ευρώ= 47.500 ευρώ.*

Παράδειγμα 2°

Ποιο το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για ιδιωτικό αεροσκάφος JET που νηολογήθηκε το 1998 και έχει δύναμη ώθησης 1.200 λίμπρες;

*Η δύναμη ώθησης του αεροσκάφους είναι 1.200 λίμπρες. Σε κάθε λίμπρα ώθησης αντιστοιχεί δαπάνη διαβίωσης ίση με 95 ευρώ, οπότε το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης του συγκεκριμένου αεροσκάφους θα ισούται με: 1.200*95 ευρώ=114.000 ευρώ.*

8.2 Τεκμήριο ελικοπτέρων.

Για τα ελικόπτερα το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης είναι ποσό 32.200 ευρώ για τους 150 πρώτους ίππους το οποίο προσαυξάνεται με το ποσό των 260 ευρώ για κάθε ένα ίππο του κινητήρα τους πάνω από τους 150.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιοκτήτης ελικοπτέρου με κινητήρα 200 ίππων. Να βρεθεί το τεκμήριο αν το έτος νηολόγησής του είναι το έτος 1999.

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 50 ίππους του κινητήρα (50*260 ευρώ)	13.000
Σύνολο τεκμηρίου διαβίωσης	45.200

Παράδειγμα 2°

Να βρεθεί το τεκμήριο συντήρησης ελικοπτέρου ιδιωτικής χρήσεως με κινητήρα 400 ίππων. Το ελικόπτερο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά πριν από 9 χρόνια.

Το έτος πρώτης κυκλοφορίας του ελικοπτέρου είναι πριν από 9 χρόνια, δηλαδή για χρονικό διάστημα πάνω από 5 έτη και μέχρι 10 έτη. Συνεπώς, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη θα μειωθεί κατά 15% και θα έχουμε:

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 250 ίππους (250*260 ευρώ)	65.000
Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη	97.200
Μείωση παλαιότητας 97.200*15%	14.580
Σύνολο τεκμηρίου διαβίωσης	82.620

8.3 Τεκμήριο ανεμόπτερων.

Για τα ανεμόπτερα το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης υπολογίζεται στο ποσό των 6.450 ετησίως.

Παράδειγμα 1°

Να βρεθεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για το ανεμόπτερο που έχει ο φορολογούμενος Φ στην κατοχή του τα τελευταία 3 χρόνια.

Το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης ανέρχεται στο ποσό των 6.450 ευρώ ετησίως ανεξαρτήτως από τα χρόνια κατοχής και συντήρησής του. Συνεπώς το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης θα είναι 6.450 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει ανεμόπτερο που αγόρασε το 2001. Ποιο το τεκμήριο για το 2002 για αυτό;

Το τεκμήριο για συντήρηση ανεμόπτερου προσδιορίζεται στο ποσό των 6.450 ευρώ το χρόνο.

8.4 Τεκμήριο αγοράς αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμόπτερων.

Αποτελεί τεκμήριο όχι μόνο το τίμημα που καταβάλλεται για την αγορά του αεροσκάφους, του ελικόπτερου ή του ανεμόπτερου αλλά και τα υπόλοιπα έξοδα που την επιβαρύνουν και τα οποία έχουν καταβληθεί.

Αν η αγορά δεν έγινε τοις μετρητοίς, τεκμήριο αποτελούν μόνο οι δόσεις που πληρώθηκαν μέσα στο 2002.

8.4.1 Αγορά αεροσκάφους με μετρητά.

Παράδειγμα 1°

Στις 7 Μαρτίου 2002 αγοράστηκε αεροσκάφος με κινητήρα εσωτερικής καύσεως 250 ίππων. Το αεροσκάφος κόστισε 220.000 ευρώ και η εξόφληση έγινε τοις μετρητοίς. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Τεκμήριο Συντήρησης και Κυκλοφορίας

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 100 ίππους $(100 \cdot 260 \text{ ευρώ}) \cdot 10 / 12$	<u>21.667</u>
Σύνολο	53.867

Συνολικό Τεκμήριο = Τεκμήριο Αγοράς + Τεκμήριο Συντήρησης και Κυκλοφορίας
= 220.000 + 53.867
= 273.867 ευρώ

Παράδειγμα 2°

Αεροσκάφος με κινητήρα κοινό 150 ίππων αγοράστηκε από ιδιώτη στις 29 Σεπτεμβρίου 2002. Το κόστος του ανήλθε σε 138.800 ευρώ και η εξόφλησή του έγινε τοις μετρητοίς.

Το τεκμήριο αγοράς του αεροσκάφους είναι 138.800 ευρώ και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι $32.200 \cdot (3 / 12) = 8.050$ ευρώ. Συνεπώς, το συνολικό τεκμήριο για το αεροσκάφος για το έτος 2002 θα είναι: $138.800 + 8.050 = 146.850$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Ιδιώτης αγόρασε στις 25 Απριλίου 2002 αεροσκάφος αεριοπροωθούμενο (JET) με δύναμη ώθησης 650 λίμπρες. Η αξία του αεροσκάφους καθορίστηκε στα 275.000 ευρώ τα οποία και καταβλήθηκαν με τη παραλαβή του αεροσκάφους.

Κατά την αγορά του αεροσκάφους θα υπολογιστούν δύο τεκμήρια. Το τεκμήριο αγοράς του και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας που είναι ανάλογο με τους μήνες που έχει στην κατοχή του το αεροσκάφος ο φορολογούμενος. Το τεκμήριο αγοράς θα είναι 275.000 ευρώ και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας θα είναι:

$650 \cdot 95 \cdot (8 / 12) = 61.750 \cdot (8 / 12) = 41.167$ ευρώ

Συνεπώς το **συνολικό τεκμήριο** θα είναι:

$275.000 + 41.167 = 316.167$ ευρώ.

8.4.1.1 Αγορά αεροσκάφους με δόσεις.

Παράδειγμα 1°

Ιδιωτικό αεροσκάφος με κινητήρα κοινό 300 ίππων αγοράστηκε στις 17 Φεβρουαρίου 2002. Το συνολικό κόστος ανήλθε σε 192.000 ευρώ. Από αυτά τα 100.000 ευρώ καταβλήθηκαν με την παραλαβή του αεροσκάφους και τα υπόλοιπα σε δύο ετήσιες δόσεις των 46.000 ευρώ.

Το τεκμήριο δαπανών συντήρησης είναι:

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 150 ίππους (150*260 ευρώ)*10/12	<u>32.500</u>
Σύνολο	64.700

Το συνολικό τεκμήριο θα ισούται με:

Μειρητά κατά την παραλαβή του αεροσκάφους	100.000
Τεκμήριο δαπανών συντήρησης	<u>64.700</u>
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ	164.700

Παράδειγμα 2°

Έστω ότι στις 30 Μαΐου 2002 αγοράστηκε αεροσκάφος με κινητήρα εσωτερικής καύσης 200 ίππων. Η αξία του ανήλθε σε 179.700 ευρώ. Από αυτά τα 119.700 εξοφλήθηκαν με τη παραλαβή του αεροσκάφους ενώ τα υπόλοιπα θα εξοφληθούν σε δύο ισόποσες

εξαμηνιαίες δόσεις. Να βρεθεί το συνολικό τεκμήριο για το αεροσκάφος.

Τεκμήριο συντήρησης

Για τους πρώτους 150 ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 50 ίππους (50*260 ευρώ)*7/12	<u>7.583</u>
Σύνολο	39.783

Το τεκμήριο για το αεροσκάφος θα είναι:

Μειρητά κατά την παραλαβή	119.700
1 ^η δόση στις 30/11/02 (60.000/2)	30.000
Τεκμήριο συντήρησης	<u>39.783</u>
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ	189.483

8.4.2 Αγορά ελικοπτέρου με μετρητά.

Παράδειγμα

Στις 14 Ιουλίου 2002 αγοράστηκε ελικοπτερο 250 ίππων. Το συνολικό κόστος αυτού ανήλθε, με κάποια επιπλέον έξοδα, στο ποσό των 148.500 ευρώ και εξοφλήθηκε με μετρητά κατά την παραλαβή του ελικοπτέρου. Να υπολογιστεί το τεκμήριο για το έτος 2002.

Η απόκτηση του ελικοπτέρου συνεπάγεται την ύπαρξη δύο τεκμηρίων. Το τεκμήριο αγοράς, που είναι το ποσό που καταβλήθηκε, δηλαδή 148.500 ευρώ και το τεκμήριο συντήρησης για τους μήνες κατοχής του, το οποίο υπολογίζεται ως εξής:

Για τους 150 πρώτους ίππους	32.200
Για τους υπόλοιπους 100 ίππους $(100 \cdot 260) / 12$	<u>13.000</u>
Σύνολο	45.200

Άρα, Τεκμήριο = τεκμήριο αγοράς + τεκμήριο δαπανών συντήρησης
 $= 148.500 + 45.200 = 193.700$ ευρώ.

8.4.2.1 Αγορά ελικοπτέρου με δόσεις.

Παράδειγμα

Ο Χ αγόρασε στις 5 Αυγούστου 2002 ελικοπτερο 200 ίππων. Η τιμή αγοράς του προσδιορίστηκε στα 135.000 ευρώ. Η εξόφληση του τιμήματος μετά από συμφωνία θα γίνει σε τρεις ισόποσες δόσεις. Η πρώτη θα καταβληθεί από τον Χ στις 30/12/2002, η δεύτερη στις 30/6/2003 και η τρίτη στις 30/12/2003. Ποιο το τεκμήριο για το ελικοπτερο για το έτος 2002;

Η εξόφληση του τιμήματος θα γίνει σε τρεις ισόποσες δόσεις και σε κάθε δόση αναλογεί ποσό αξίας $135.000 / 3 = 45.000$ ευρώ

1 ^η δόση 30/12/2002	45.000
Τεκμήριο δαπανών συντήρησης 5 μηνών	
$32.200 + (50 \cdot 260) / 12 = 32.200 + 5.417$	<u>37.617</u>
Συνολικό τεκμήριο για το έτος 2002	82.617

8.4.3 Αγορά ανεμόπτερου με μετρητά.

Παράδειγμα

Ο φορολογούμενος Χ κατέβαλλε στις 19 Οκτωβρίου 2002, 15.300 ευρώ και αγόρασε ανεμόπτερο. Θα υπολογιστεί τεκμήριο για το έτος 2002 για την παραπάνω αγορά;

Για τα ανεμόπτερα το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης υπολογίζεται στο ποσό των 6.450 ευρώ ετησίως. Ο φορολογούμενος αγόρασε το ανεμόπτερο στις 19 Οκτωβρίου 2002. Επομένως το τεκμήριο συντήρησης για το έτος 2002 θα είναι: $6.450 \cdot (2 / 12) = 1.075$ ευρώ.

Το τεκμήριο αγοράς ισούται με το ποσό που κατέβαλλε για την αγορά του ανεμόπτερου δηλαδή με 15.300 ευρώ και το συνολικό τεκμήριο για το έτος 2002 θα είναι:
 $15.300 + 1.075 = 16.375$ ευρώ.

8.4.3.1 Αγορά ανεμόπτερου με δόσεις.

Παράδειγμα

Έστω ότι φορολογούμενος αγόρασε ανεμόπτερο στις 17 Μαρτίου 2002. Το κόστος αγοράς είναι 14.000 ευρώ. Μετά από συμφωνία ο φορολογού-

μενος θα εξοφλήσει το τίμημα σε 10 διμηνιαίες δόσεις. Η πρώτη δόση θα καταβληθεί με την αγορά του ανεμόπτερου.

Δόση=14.000 ευρώ/ 10 δόσεις=1.400 ευρώ

Το τεκμήριο για το ανεμόπτερο το 2002 θα είναι:

Μειρητά κατά την παραλαβή

1.400

Πλέον 4 δόσεις 2002, 4*1.400

5.600

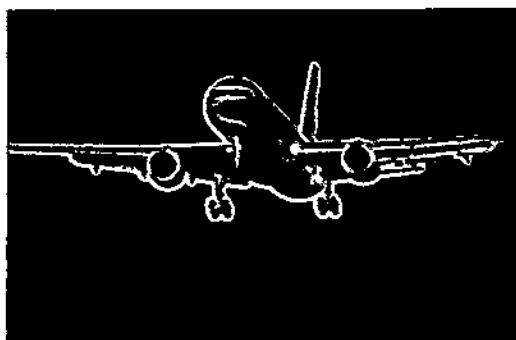
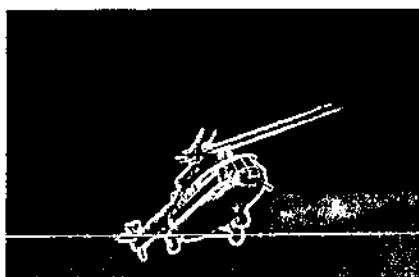
Πλέον Τεκμήριο δαπανών συντήρησης

6.450*(9/12)

4.837,50

Συνολικό τεκμήριο για το 2002

11.837,50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΠΙΣΙΝΑΣ (τεκμήριο δαπανών)

9.1 Βοηθητικό προσωπικό.

Ως **βοηθητικό προσωπικό** ορίζουμε, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους, κηπουρούς, βοηθούς και λοιπό προσωπικό.

Τεκμήριο δαπανών για οικιακό βοηθητικό προσωπικό είναι η δαπάνη που **καταβλήθηκε** από το φορολογούμενο ή τα μέλη της οικογένειάς του σε οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους, κηπουρούς και γενικά βοηθητικό προσωπικό. Για τον υπολογισμό του τεκμηρίου το ποσό που έχει καταβληθεί πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή **δύο (2)**. Ο υπολογισμός αυτός γίνεται από το μηχανογραφικό κέντρο κατά την εκκαθάριση της δήλωσης. Ο φορολογούμενος πάνω στη δήλωση θα γράψει το ποσό που πλήρωσε για το βοηθητικό προσωπικό χωρίς να κάνει τον πολλαπλασιασμό επί δύο.

Πως δηλώνεται στην ετήσια δήλωση προσωπικό που απασχολήθηκε.

Στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος πρέπει να υπάρχει αναλυτική κατάσταση με το προσωπικό που απασχολήθηκε και να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, τον Α.Φ.Μ. ή τον αριθμό ταυτότητας, το είδος των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν (π.χ. κηπουρός) καθώς και την ετήσια αμοιβή που καταβλήθηκε σε κάθε ένα από τα πρόσωπα αυτά.

9.1.1 Εξαιρέσεις βοηθητικού προσωπικού.

Το τεκμήριο διαβίωσης για προσωπικό που απασχολήθηκε **δεν εφαρμόζεται** για έναν μόνο οικιακό βοηθό, όταν ο φορολογούμενος είναι πάνω από 65 ετών ή κάποιο από τα πρόσωπα που συνοικεί και τον βαρύνει έχει αναπηρία **από 67% και πάνω** από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

Αν ο φορολογούμενος (ο ίδιος ή και η σύζυγός του) είναι άνω των 65 ετών και απασχολούν δύο ή περισσότερους οικιακούς βοηθούς τότε δεν υπάρχει απαλλαγή για τον έναν και θα υπολογισθεί τεκμήριο και για τους δύο ή περισσότερους οικιακούς βοηθούς. Για να βρεθεί το ποσό του τεκμηρίου το ποσό της συνολικής δαπάνης που καταβάλλεται θα πολλαπλασιαστεί με συντελεστή δύο (2).

Παράδειγμα 1°

Έστω ότι φορολογούμενος απασχολεί έναν οδηγό για το αυτοκίνητό του και έναν οικιακό βοηθό. Η ετήσια επιβάρυνσή του μέσα στο 2002 ανήλθε σε 9.000 ευρώ για τον οδηγό και σε 12.000 ευρώ για τον οικιακό βοηθό. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Ο φορολογούμενος απασχόλησε έναν οδηγό για το αυτοκίνητό του και έναν οικιακό βοηθό. Η ετήσια αμοιβή που καταβλήθηκε σε αυτούς ήταν 9.000 ευρώ στον οδηγό και σε 12.000 ευρώ στον οικιακό βοηθό. Συνεπώς το ποσό του τεκμηρίου δαπανών διαβίωσης για το 2002 θα είναι: $(9.000+12.000)*2=21.000*2=42.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

1^η Περίπτωση

Ο φορολογούμενος Χ ηλικίας 75 ετών απασχόλησε κατά το 2002 οικιακή βοηθό. Ο μισθός της συμφωνήθηκε στο ποσό των 450 ευρώ μηνιαίως. Να υπολογιστεί το τεκμήριο διαβίωσης για την οικιακή βοηθό που απασχολήθηκε.

Η οικιακή βοηθός απασχολήθηκε για όλο το χρόνο. Ο Χ κατέβαλλε στην οικιακή βοηθό $450*12=5.400$ ευρώ

Επειδή όμως η ηλικία του φορολογούμενου είναι άνω των 65 ετών και απασχόλησε έναν μόνο οικιακό βοηθό, η περίπτωση αυτή εξαιρείται του τεκμηρίου και συνεπώς το τεκμήριο διαβίωσης για προσωπικό που απασχολήθηκε δεν θα εφαρμοστεί.

2^η Περίπτωση

Ο Φορολογούμενος Χ 75 ετών και η σύζυγός του που είναι 79 ετών, απασχολούν δύο οικιακούς βοηθούς. Ο μισθός του πρώτου είναι 410 ευρώ το μήνα και του δεύτερου 340 ευρώ το μήνα. Απασχολήθηκαν και οι δύο από 1/1/02 έως 31/12/02. Τι ποσό θα αποτελέσει τεκμήριο διαβίωσης για οικιακό προσωπικό που απασχολήθηκε;

Το βοηθητικό προσωπικό απασχολήθηκε 12 μήνες. Σε αυτό καταβλήθηκαν

$(410*12)+(340*12)=4.920+4.080=9.000$ ευρώ

Επειδή ο φορολογούμενος και η σύζυγός του είναι άνω των 65 ετών και απασχόλησαν δύο οικιακούς βοηθούς, δεν υπάρχει απαλλαγή για τον έναν αλλά θα υπολογισθεί τεκμήριο και για τους δύο οικιακούς βοηθούς. Συνεπώς, το τεκμήριο διαβίωσης για το βοηθητικό προσωπικό που απασχολήθηκε το έτος 2002 θα είναι: $9.000*2=18.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος απασχολεί δάσκαλο για να διαβάσει το ανήλικο προστατευόμενο τέκνο του επειδή αυτό έχει αναπηρία 70% από διανοητική καθυστέρηση. Η δαπάνη που καταβλήθηκε από τον φορολογούμενο στον δάσκαλο που απασχολεί, ανήλθε κατά το 2002 στο ποσό των 4.800 ευρώ.

Το βοηθητικό προσωπικό που απασχολήθηκε από το φορολογούμενο είναι ο δάσκαλος. Επειδή με το φορολογούμενο συνοικεί και του βαρύνει τέκνο που έχει αναπηρία 70%, δεν θα εφαρμοστεί το τεκμήριο διαβίωσης για το βοηθητικό προσωπικό (δάσκαλο) που απασχολήθηκε.

Παράδειγμα 4°

Έστω ο φορολογούμενος και η σύζυγος του, που είναι πάνω από 65 ετών, κατέβαλλαν αμοιβές σε 2 οικιακούς βοηθούς που απασχολήθηκαν συγχρόνως από 1/1/2002 έως 31/12/2002. Ο μισθός τους συμφωνήθηκε σε 800 ευρώ μηνιαίως έκαστος. Να βρεθεί το τεκμήριο διαβίωσης για τους οικιακούς βοηθούς.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα υπολογιστούν και οι δύο οικιακοί βοηθοί. Οπότε, $(800+800)*12=19.200$ ευρώ.

Σ' αυτό το παράδειγμα επειδή ο φορολογούμενος απασχολεί περισσότερους από μία οικιακές βοηθούς, δεν δικαιούται απαλλαγή.

Παράδειγμα 5°

Έστω ότι στο α' εξάμηνο (1/1/2002-30/6/2002) 2002 φορολογούμενος ηλικίας 40 ετών απασχολούσε έναν οικιακό βοηθό με μηνιαίο μισθό 800 ευρώ και το β' εξάμηνο τον απέλυσαν και προσέλαβαν άλλον με μισθό 600 ευρώ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πως θα υπολογιστεί το τεκμήριο;

Σ' αυτό το παράδειγμα ο φορολογούμενος δεν απασχόλησε συγχρόνως δύο οικιακούς βοηθούς. Άρα θα υπολογιστεί τεκμήριο για 1 στοιχείο δαπάνης. Επίσης επειδή ο φορολογούμενος δεν απαλλάσσεται λόγω ηλικίας θα επιβαρυνθεί όλο το ποσό του τεκμηρίου.

$800*6=4.800$ ευρώ, $600*6=3.600$ ευρώ.

$4.800+3.600=8.400$ ευρώ.

$8.400*2=16.800$ ευρώ.

9.2 Τεκμήριο δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας).

Το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης υπολογίζεται με βάση το ύψος των (υποθετικών) εξόδων συντήρησης και χρήσης της πισίνας (δεξαμενής κολύμβησης) που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες του κυρίου ή του κατόχου της.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη όταν πρόκειται για **εξωτερική πισίνα** υπολογίζεται με βάση την επιφάνεια (τα τετραγωνικά μέτρα) της πισίνας. Για την **εσωτερική πισίνα** τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης προσαυξάνονται κατά 50%.

Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη πισίνας

Επιφάνεια πισίνας σε τ.μ.	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης	
	Εξωτερική πισίνα	Εσωτερική πισίνα
Από 25 μέχρι και 60	5.800 ευρώ.....	8.700 ευρώ
Πάνω από 60 μέχρι και 120... ..	14.600 ευρώ.....	21.900 ευρώ
Πάνω από 120.....	23.400 ευρώ.....	35.100 ευρώ

Αν υπάρχουν περισσότερες από μία πισίνες γίνεται κατάσταση με γραμμογράφηση ίδια με αυτή της δήλωσης και υποβάλλεται μαζί με τη δήλωση. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για τις πισίνες θα αποτελέσει το σύνολο τους.

Παράδειγμα 1°

1^η Περίπτωση

Φορολογούμενος έχει στον αύλειο χώρο της οικίας του πισίνα 80 τετραγωνικών μέτρων. Να υπολογιστεί η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.

Η επιφάνεια της πισίνας ανέρχεται σε 80 τ.μ. Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης θα είναι 14.600 ευρώ.

2^η Περίπτωση

Αν η παραπάνω πισίνα δεν ήταν στον αύλειο χώρο της οικίας αλλά ήταν εσωτερική

*Επειδή η πισίνα που χρησιμοποιεί ο φορολογούμενος είναι εσωτερική, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης θα αυξηθεί κατά 50% και θα γίνει:
 $14.600 + 14.600 * 50\% = 14.600 + 7.300 = 21.900$ ευρώ.*

Παράδειγμα 2°

Ο φορολογούμενος Φ που διαμένει στην Εκάλη Αττικής έχει κατασκευάσει και χρησιμοποιεί δύο πισίνες. Η μια από αυτές είναι εξωτερική και έχει συνολική επιφάνεια 180 τ.μ. και η δεύτερη βρίσκεται εντός της οικίας του, σε χώρο κατάλληλα διαμορφωμένο, και έχει επιφάνεια 100 τ.μ.

Ο Φ χρησιμοποιεί για τις ανάγκες του δύο δεξαμενές κολύμβησης. Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για τη μεν εξωτερική πισίνα θα είναι 23.400 ευρώ και για την δε εσωτερική 21.900 ευρώ. Συνεπώς, το συνολικό τεκμήριο για τη συντήρηση και τη χρήση αυτών των δεξαμενών κολύμβησης θα είναι: $23.400 + 21.900 = 45.300$ ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

10.1 Υπολογισμός προσαύξησης.

Από το νόμο ορίζεται ότι το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου, της σύζυγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν **προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε ένα στοιχείο** προσδιορισμού της δαπάνης διαβίωσης **πέρα από το δεύτερο**. Η προσαύξηση δεν μπορεί να ξεπεράσει το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης. Η προσαύξηση αυτή δε γίνεται όταν το ποσό της δαπάνης των τεκμηρίων διαβίωσης δεν ξεπερνά τα 7.350 ευρώ.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος έχει δυο αυτοκίνητα, μια μοτοσυκλέτα και ένα ανεμόπτερο με τεκμαρτή δαπάνη 14.200, 10.030, 2.900 και 6.450 αντίστοιχα. Η σύζυγος έχει αυτοκίνητο, σκάφος αναψυχής και πισίνα με τεκμαρτή δαπάνη 12.070, 10.500 και 5.800 αντίστοιχα.

Συνολική τεκμαρτή δαπάνη= 14.200+10.030+2.900+6.450+12.070+10.500+5.800=61.950 ευρώ.

Τα στοιχεία του προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης είναι 7. Για τη προσαύξηση θα ληφθούν υπόψη τα 5 και αυτή θα αυξηθεί κατά $5 \cdot 10\% = 50\%$ $61.950 \cdot 50\% = 34.975$ ευρώ. Η προσαύξηση δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού γι' αυτό περιορίζεται στα $14.200 \cdot 2 = 28.400$ ευρώ. Έτσι η τεκμαρτή δαπάνη θα είναι: $61.950 + 28.400 = 90.350$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος είχε για όλο το έτος 2002 αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης 9 φορολογήσιμων ίππων, τεκμήριο δαπανών διαβίωσης 8.000 ευρώ. Επίσης σκάφος μήκους 9 μέτρων με ετήσια τεκμαρτή δαπάνη 19.000 ευρώ και μοτοσυκλέτα 700 κ.ε. ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης 4.060 ευρώ. Ποια η συνολική τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου για το 2002;

Επειδή ο αριθμός των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης είναι 3, η συνολική ετήσια δαπάνη που είναι $8.000 + 19.000 + 4.060 = 31.060$ ευρώ θα αυξηθεί κατά 10%, δηλαδή $31.060 \cdot 10\% = 3.106$ ευρώ. Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου θα είναι: $31.060 + 3.106 = 34.166$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος κατά το έτος 2002 είχε αυτοκίνητο 14 φορολογήσιμων ίππων, μηχανή 950 κ.ε. , εξωτερική πισίνα 50 μέτρων και σκάφος αναψυχής 11 μέτρων. Η τεκμαρτή δαπάνη για αυτά είναι 20.500, 5.800, 5.800 και 27.800 αντίστοιχα.

Τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης είναι 4. Η τεκμαρτή δαπάνη είναι: $20.500 + 5.800 + 5.800 + 27.800 = 59.900$ ευρώ και θα αυξηθεί κατά 20%,

δηλαδή $59.900 \cdot 20\% = 11.980$ ευρώ. Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη θα είναι: $59.900 + 11.980 = 71.880$ ευρώ.

10.2 Αριθμός στοιχείων προσδιορισμού της δαπάνης.

Αν σε κάποιο περιουσιακό στοιχείο υπάρχει **συνιδιοκτησία** μεταξύ των συζύγων ή των λοιπών προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν τότε αυτό θεωρείται ένα στοιχείο και λαμβάνεται υπόψη **μόνο μία φορά**.

10.2.1 Αυτοκίνητα.

Για τον προσδιορισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνονται υπόψη όλα τα αυτοκίνητα του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν που κυκλοφορούσαν **συγχρόνως** για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών.

Σε περίπτωση αλλαγής επιβατικού αυτοκινήτου μέσα στη χρήση, ώστε η πώληση του παλαιού αυτοκινήτου να προηγηθεί της αγοράς του νέου και να μην συμπέσουν τα δύο αυτοκίνητα ούτε μια μέρα ο φορολογούμενος χρεώνεται με ένα στοιχείο τεκμαρτής δαπάνης.

Παράδειγμα 1^ο

Έστω φορολογούμενος μέχρι 4/3/2002 κυκλοφορούσε 3 αυτοκίνητα και την 5/3/2002 η σύζυγός του αγόρασε αυτοκίνητο. Στο τέλος του Μαρτίου ο φορολογούμενος πώλησε το ένα αυτοκίνητο ενώ το άλλο το έθεσε για όλο το υπόλοιπο χρονικό διάστημα του 2002 σε ακινησία. Τι τεκμήριο θα πληρώσει;

Στην περίπτωση αυτή του παραδειγματός μας θα υπολογιστούν 4 στοιχεία γιατί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών η οικογένεια του φορολογούμενου είχε στη διάθεσή της 4 αυτοκίνητα.

Παράδειγμα 2^ο

Έστω ότι η οικογένεια του φορολογούμενου είχε στη διάθεσή της κατά το έτος 2002 περισσότερα από ένα αυτοκίνητα. Όχι όμως και συγχρόνως! Αν είχε το Α αυτοκίνητο από 1/1/2002 – 25/3/2002, το Β αυτοκίνητο από 20/3/2002 – 30/6/2002 και το Γ αυτοκίνητο από 30/6/2002 – 31/12/2002 τότε θα υπολογιστεί τεκμήριο και αν ναι πως;

Σε αυτή την περίπτωση θα ληφθεί υπόψη μόνο ένα στοιχείο, γιατί η οικογένεια δεν φαίνεται να έχει στην κατοχή της, για χρονικό διάστημα παραπάνω των 15 ημερών, ταυτόχρονα δύο αυτοκίνητα.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος είχε στην κατοχή του από 1/1/2002 έως 20/3/2002, 2 επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Στις 20/03/2002 πούλησε το ένα και στις 1/4/2002 αγόρασε άλλο.

Στο ανωτέρω παράδειγμα λαμβάνουμε υπόψη μόνο 2 στοιχεία δαπάνης διαβίωσης.

Αν στο ίδιο παράδειγμα το αυτοκίνητο είχε αγοραστεί την 1/3/2002 τότε θα λαμβάνονταν υπόψη 3 στοιχεία επειδή θα υπήρχαν στην κατοχή του φορολογούμενου και τα τρία αυτοκίνητα συγχρόνως για διάστημα μεγαλύτερο από 15 ημέρες.

10.2.2 Βοηθητικό προσωπικό.

Για την προσαύξηση της δαπάνης με βάση τα τεκμήρια των δαπανών διαβίωσης προκειμένου να προσδιοριστεί ο αριθμός των στοιχείων, λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των ατόμων του βοηθητικού προσωπικού που απασχολήθηκε μέσα στο 2002 **ταυτοχρόνως** και για διάστημα **μεγαλύτερο των 15 ημερών**.

Παράδειγμα 1°

Έστω φορολογούμενος είχε από 1/1/2002-31/12/2002 ένα οδηγό αυτοκινήτου και από 5/11/2002 προσέλαβε έναν δάσκαλο για όλο το υπόλοιπο χρονικό διάστημα (5/11/2002-31/12/2002).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα υπολογιστούν 2 στοιχεία δαπάνης, γιατί το βοηθητικό προσωπικό (οδηγός και δάσκαλος) απασχολήθηκε **ταυτόχρονα** και για διάστημα πλέου των 15 ημερών.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος απασχολεί από 1/3/2002 έως 31/10/2002 κηπουρό που ασχολείται με την περιποίηση του κήπου της πολυτελούς κατοικίας του καθώς επίσης και δάσκαλο που παραδίδει μαθήματα μουσικής στα δύο ανήλικα τέκνα από 1/1/2002 έως 31/7/2002 του και μια οικιακή βοηθό για όλο το 2002.

Για τον υπολογισμό της τεκμαρτής δαπάνης θα ληφθούν υπόψη 3 στοιχεία δαπάνης γιατί κατά τη διάρκεια του 2002 το βοηθητικό προσωπικό απασχολείται **ταυτόχρονα** για διάστημα μεγαλύτερο των 15 ημερών.

Παράδειγμα 3°

Έστω ότι φορολογούμενος απασχολεί δάσκαλο για μαθήματα και συγχρόνως κηπουρό.

Σ' αυτή τη περίπτωση θα έχουμε δύο στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού των στοιχείων της προσαύξησης.

Αν όμως του κηπουρό του απασχολεί μόνο δύο μήνες το καλοκαίρι, που στο διάστημα αυτό δεν απασχολεί το δάσκαλο, τότε θα λάβουμε υπόψη μας μόνο ένα στοιχείο για την προσαύξηση.

Παράδειγμα 4°

Φορολογούμενος κατέβαλλε κατά το οικονομικό έτος 2002, 8.700 ευρώ στον κηπουρό που ασχολείται με την περιποίηση του κήπου της πολυτελούς κατοικίας του, 9.600 ευρώ στο δάσκαλο που παραδίδει μαθήματα μουσικής στα δύο ανήλικα τέκνα του και 13.000 ευρώ στην οικιακή βοηθό. Ποια δαπάνη θα αποτελέσει τεκμήριο διαβίωσης;

Οι αποδοχές που κατέβαλλε ο φορολογούμενος στο βοηθητικό οικιακό προσωπικό ανήλθαν σε $(8.700+9.600+13.000)=31.300$ ευρώ

Υπάρχουν τρία στοιχεία δαπάνης. Συνεπώς θα γίνει προσαύξηση κατά 10% και θα έχουμε. $31.300*10\%=3.130$ ευρώ.

Άρα συνολικό τεκμήριο= $31.300+3.130=34.430$ ευρώ.

Τεκμήριο διαβίωσης θα αποτελέσει η δαπάνη των $34.430*2=68.860$ ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΠΟ ΑΓΟΡΑ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ

11.1 Ορισμός- Παραδείγματα.

Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας είναι αυτά που η αξία τους είναι **πάνω** από 3.000 ευρώ. Ενδεικτικά αναφέρονται κοσμήματα, πίνακες ζωγραφικής, πολύτιμοι λίθοι, γραμματόσημα, παλαιά νομίσματα, τάπητες, γούνες κλπ.

Στα κινητά μεγάλης αξίας περιλαμβάνονται και τα πάγια των επαγγελματιών που ασκούν **ατομική επιχείρηση** και η αξία τους είναι πάνω από 3.000 ευρώ. Για παράδειγμα η αγορά ακτινολογικών ή οδοντιατρικών μηχανημάτων αξίας άνω των 3.000 ευρώ.

Δεν λαμβάνονται υπόψη οι αγορές που γίνονται από **εταιρείες**.

Αν η αξία κάθε ενός μεμονωμένου αντικειμένου είναι κάτω από 3.000 ευρώ αλλά όμως αποτελεί ενιαίο σύνολο μαζί με άλλα που έχουν αγορασθεί τότε λαμβάνεται υπόψη η συνολική αξία όλων των κινητών πραγμάτων που αποτελούν το ενιαίο σύνολο, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των 3.000 ευρώ.

Παράδειγμα 1°

Επιπλώνουμε ένα δωμάτιο και αγοράζουμε αντικες. Καταβάλλουμε 700 ευρώ για τα τραπέζια, 1.200 ευρώ για τους καναπέδες και 1.800 ευρώ για το σύνθετο.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση θα έχουμε τεκμήριο απόκτησης κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας γιατί η συνολική αξία των επιμέρους αγορασθέντων πραγμάτων (3.700 ευρώ) υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ και κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις αποτελεί ενιαίο σύνολο.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατά το έτος 2002, μεταξύ των άλλων, πραγματοποίησε τις παρακάτω αγορές:

Αγορά ρολογιών και κοσμημάτων συνολικής αξίας 4.600 ευρώ

Αγορά γούνας συνολικής αξίας 5.000 ευρώ

Ποιο το τεκμήριο απόκτησης κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας;

Η αγορά κοσμημάτων και γούνας αποτελεί αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας. Τα χρηματικά ποσά που διατέθηκαν για την απόκτησή τους θα αποτελέσουν το τεκμήριο το οποίο θα ισούται με $4.600+5.000=9.600$ ευρώ.

11.2 Εξαιρέσεις.

Δεν αποτελούν τεκμήριο τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο δραστηριότητας εμπορικής επιχείρησης και ο αρδευτικός εξοπλισμός ατομικής γεωργικής εκμετάλλευσης.

Σημειώνουμε ότι ως τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας) λαμβάνεται υπόψη η διάθεση χρηματικών ποσών από φυσικά πρόσωπα και όχι από νομικά.

Παράδειγμα 1°

Εμπορική επιχείρηση που έχει σαν αντικείμενο εργασιών την εμπορία κοσμημάτων αγόρασε κατά το έτος 2002, 4 δακτυλίδια αξίας 450 ευρώ το κάθε ένα, 2 καδένες αξίας 300 ευρώ έκαστη και 3 ρολόγια αξίας 400 ευρώ το κάθε ένα. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Η παραπάνω εμπορική επιχείρηση έχει σαν αντικείμενο εργασιών την εμπορία κοσμημάτων. Κατά το έτος 2002 κατέβαλλε για την αγορά κινητών πραγμάτων 3.600 ευρώ τα οποία όμως δεν αποτελούν τεκμήριο απόκτησης κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας γιατί καταβλήθηκαν για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατά το έτος 2002 αγόρασε αρδευτικό εξοπλισμό, σωλήνες άρδευσης και πομόνες συνολικής αξίας 2.100 ευρώ και αντλητικά μηχανήματα αξίας 2.500 ευρώ, για τις ανάγκες της γεωργικής εκμετάλλευσης και κατέβαλλε 4.600 ευρώ. Ποιο ποσό από τη παραπάνω δαπάνη θα αποτελέσει τεκμήριο αγοράς κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας;

Ο εξοπλισμός που αγόρασε ο φορολογούμενος θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της γεωργικής του εκμετάλλευσης. Για το λόγο αυτό η δαπάνη που πραγματοποιήθηκε για την αγορά του αρδευτικού εξοπλισμού δεν θα αποτελέσει τεκμήριο αγοράς κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΠΟ ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ, ΕΝΤΟΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ, ΜΕΤΟΧΩΝ (πόθεν έσθες)

12.1 Εξαιρέσεις.

Τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων **δεν εφαρμόζονται** για τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για **αγορά εντόκων γραμματίων και τίτλων του δημοσίου, αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων, αγορά μετοχών** εταιριών που είναι **εισηγμένες στο Χρηματιστήριο** ή για μετοχές εταιριών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους στο Χρηματιστήριο, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αλλά ακόμη δεν έχουν εισαχθεί (δημόσια εγγραφή μέσω τραπεζών κτλ.), αγορά ομολόγων του δημοσίου, αγορά **τίτλων** εταιριών στις οποίες **το δημόσιο συμμετέχει με ποσοστό 50% και πάνω**, αγορά **REPOS**, αγορά κάθε τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο. **Οι δαπάνες για την απόκτηση των πιο πάνω τίτλων δεν αποτελούν τεκμήριο.**

12.1.1 Περίπτωση αγοράς μεριδίων αλλοδαπού αμοιβαίου κεφαλαίου.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για την αγορά μεριδίων αλλοδαπού αμοιβαίου κεφαλαίου **αποτελούν τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων** και πρέπει να δηλωθούν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος κατά το έτος που θα πραγματοποιηθεί η δαπάνη αγοράς τους.

12.2 Αγορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο.

Αποτελεί τεκμήριο η αγορά μετοχών ανωνύμων εταιριών που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο καθώς και μετοχών που δεν έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σ' αυτό. Τα ποσά αυτά που καταβλήθηκαν πρέπει να γραφτούν πάνω στη δήλωση.

12.3 Αγορά μετοχών οι οποίες δίνονται ως δωρεά ή γονική παροχή ή κληρονομιά.

Σύμφωνα με τις διατάξεις για τον προσδιορισμό της αξίας των μετοχών που **δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο αξιών**, λαμβάνονται υπόψη και συνεκτιμώνται: Οι πράξεις μεταβίβασης μετοχών της εταιρείας που έλαβαν χώρα στο τελευταίο προ του θανάτου του κληρονομούμενου εξάμηνο και η εσωτερική αξία των μετοχών.

Στην περίπτωση αγοράς κινητών αξιών οι οποίες **είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών**, σαν ποσό δαπάνης απόκτησης περιουσιακών στοιχείων λαμβάνεται αυτό που προκύπτει με βάση τις διατάξεις περί φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών). Δηλαδή ως αξία

λαμβάνεται υπόψη αυτή που είχαν οι κινητές αξίες (μετοχές, ομολογίες, ιδρυτικοί και λοιποί τίτλοι των εμπορικών επιχειρήσεων, των δημοσίων χρεογράφων και των άλλων αξιών. Στη φορολογία των κληρονομιών προβλέπεται ότι για να εξευρεθεί η αγοραία (φορολογητέα) αξία των τίτλων που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, θα ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος των τιμών, με συνυπολογισμό και την τιμή εισαγωγής, που διαμορφώθηκαν κατά το πριν το θάνατο του κληρονομουμένου εξαμήνο (ή και μικρότερο) χρονικό διάστημα, ο οποίος (μέσος όρος) αποτελεί το πηλίκο της διαίρεσης όλων των κατά το κρίσιμο χρόνο τιμών πώλησης δια του αριθμού των τίτλων που πωλήθηκαν κατά το διάστημα αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Α) ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ, Ή ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ.

Β) ΔΩΡΕΕΣ, ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ, ΧΟΡΗΓΙΕΣ Γ) ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

13.1 Δάνεια προς οποιονδήποτε, προσωρινές διευκολύνσεις ή καταθέσεις.

Τα δάνεια προς οποιονδήποτε αποτελούν τεκμήριο, ανεξάρτητα αν πρόκειται για φυσικό ή νομικό πρόσωπο όπως εταιρείες Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., και Ανώνυμες Εταιρείες και ανεξάρτητα από τη σχέση που έχει ο δανειστής προς το δανειζόμενο π.χ. επιχειρηματική ή συγγενική.

Επί πλέον υπολογίζονται και οι προσωρινές διευκολύνσεις ή προσωρινές καταθέσεις που έγιναν σε εταιρείες, κοινωνίες, κοινοπραξίες ου συμμετέχει ο φορολογούμενος σαν μέλος ή μέτοχος (Α.Ε.) ή στην ατομική επιχείρηση του φορολογούμενου.

Αποτελούν τεκμήριο και τα ποσά που δόθηκαν για δάνεια ή για προσωρινές διευκολύνσεις από εταιρίες που είναι φυσικά πρόσωπα προς τις εταιρείες που συμμετέχουν σαν εταίροι ή που δόθηκαν από επαγγελματίες προς την ατομική τους επιχείρηση.

13.2 Δωρεές, γονικές παροχές, χορηγίες.

Οι δωρεές, γονικές παροχές και χορηγίες που έγιναν το 2002 αποτελούν τεκμήριο εφόσον αθροιστικά **ξεπερνούν τα 300 ευρώ.**

Τα χρηματικά ποσά των δωρεών, των γονικών παροχών και των χορηγιών αποτελούν τεκμήριο αν είναι πάνω από 300 ευρώ ετησίως ανεξάρτητα αν έγιναν στο ίδιο ή σε διαφορετικά πρόσωπα. Το ποσό αυτό λαμβάνεται υπόψη αυτοτελώς για κάθε σύζυγο.

Δεν αποτελούν τεκμήριο οι δωρεές ή χορηγίες ποσών προς το Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του Κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Σημειώνεται αν το εισόδημα του συζύγου που έκανε τη δωρεά ή γονική παροχή χρηματικού ποσού, δεν αρκεί να για να καλύψει τη συνολική δαπάνη τεκμηρίων, αυτή καλύπτεται από το οικογενειακό εισόδημα.

Παράδειγμα 1^ο

Έστω φορολογούμενος καταβάλλει ως δωρεά 265 ευρώ σε ένα κοινωφελές ίδρυμα (δημοσίου δικαίου) και 587 ευρώ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σ' αυτή την περίπτωση υπάγεται σε τεκμήριο;

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα ο φορολογούμενος δεν θα υπαχθεί

στο τεκμήριο γιατί οι δωρεές έγιναν προς ένα κοινωφελές ίδρυμα δημοσίου δικαίου και ένα ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Παράδειγμα 2°

Αν ο ίδιος φορολογούμενος καταβάλλει 120 ευρώ στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός (νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που δεν επιχορηγείται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό) θα υπαχθεί στο τεκμήριο;

Θα υπαγόταν στο τεκμήριο στην περίπτωση που το ποσό της δωρεάς ξεπερνούσε τα 300 ευρώ. Τώρα ο φορολογούμενος απαλλάσσεται.

13.3 Τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων.

Από την 1^η Ιανουαρίου 1994 και μετά και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2214/94 ως στοιχείο προσδιορισμού της ειρήσας τεκμηρίτης δαπάνης απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τη βαρύνουν, λογίζονται και τα πραγματικά χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για την απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής, ως και για την εξόφληση υποχρεώσεων από τη χρήση πιστωτικών καρτών ή πληρωμών εκτός των χρεωστικών. Στο ποσό της δαπάνης περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

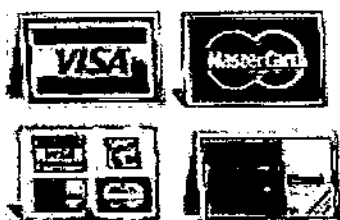
Για κάθε μια από τις ανωτέρω περιπτώσεις αναφερόμεθα παρακάτω:

1. Δάνεια. Η δαπάνη για την απόσβεση δανείων και των τόκων αυτών (συμβατικοί και υπερημερίας) υπάγεται στο τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Τα δάνεια αυτά που υπάγονται στη δαπάνη είναι: **Τα καταναλωτικά** που χορηγούν οι τράπεζες και οι πιστωτικοί οργανισμοί για αγορές αγαθών. **Τα στεγαστικά** που χορηγούνται για την αγορά ή την ανέγερση κατοικίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν λαμβάνεται υπόψη το ποσό του χρεολυσίου, δηλαδή του κεφαλαίου.

Συμπερασματικά επισημαίνουμε ότι για τον υπολογισμό των δαπανών σε περίπτωση αγοράς ή ανέγερσης πρώτης κατοικίας λαμβάνονται υπόψη τα εξής χρηματικά ποσά: Για κατοικία μέχρι 120 τ.μ. λαμβάνονται υπόψη ως δαπάνη τεκμηρίου **μόνο οι τόκοι** που αναλογούν και καταβλήθηκαν και όχι το χρεολύσιο (κεφάλαιο). Για κατοικία άνω των 120 τ.μ. λαμβάνονται υπόψη μέχρι τα 120 **μόνο οι τόκοι και επιμεριστικά για την επιφάνεια άνω των 120 τ.μ. το κεφάλαιο και οι τόκοι της δόσης**. Αν τυχόν πληρώθηκαν τόκοι υπερημερίας για καθυστέρησης στην εξόφληση ή για άλλο λόγο τότε αυτοί οι τόκοι αθροίζονται με τα υπόλοιπα ποσά.

2. Πιστώσεις - Πιστωτικές κάρτες. Η δαπάνη για την τοκοχρεολυτική απόσβεση (εξόφληση) πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής, περιλαμβάνει και τα ποσά που καταβάλλονται για την εξόφληση υποχρεώσεων **μέσω πιστωτικών καρτών** για αγορά αγαθών που **δεν** είναι καταναλωτικά, με τους τυχόν οικείους τόκους, ως και τυχόν τόκων υπερημερίας.

Μη καταναλωτικά αγαθά μπορεί να είναι αυτοκίνητα, πίνακες ζωγραφικής, επαγγελματικά μηχανήματα, μηχανάκια, κινητά πράγματα μεγάλης αξίας πάνω από 3.000 ευρώ.

Έτσι λοιπόν, για να υπολογιστεί η συνολική δαπάνη του φορολογούμενου λαμβάνονται υπόψη μεταξύ άλλων και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής, καθώς και για την **εξόφληση υποχρεώσεων από τη χρήση**

καρτών πιστωτικών ή πληρωμών εκτός των χρεωστικών καρτών.

Το Υπουργείο Οικονομικών αναφέρει ότι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται με πιστωτικές κάρτες για την αγορά μη καταναλωτικών αγαθών σε καμία περίπτωση δε συναθροίζονται στο συνολικό ποσό της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου.

Αντίθετα όπως διευκρινίστηκε πιο πάνω αν τα ποσά που καταβλήθηκαν από το φορολογούμενο με πιστωτικές κάρτες, κατά τη διάρκεια της χρήσης, υπερβαίνουν το συνολικό ποσό του πραγματικού εισοδήματος που δηλώθηκε με την αντίστοιχη φορολογική δήλωσή του τότε ως βάση υπολογισμού του φόρου θα ληφθεί υπόψη το ποσό που προκύπτει ότι καταβλήθηκε με τις πιστωτικές κάρτες.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος αγόρασε πρώτη κατοικία 110 τ.μ. με σύναψη δανείου από τράπεζα. Έστω ότι η τοκοχρεολυτική απόσβεση (εξόφληση) του δανείου είναι 30.522 ευρώ, εκ των οποίων 20.935 ευρώ το χρεολύσιο και 9.587 ευρώ οι τόκοι.

Επειδή η πρώτη κατοικία που αγοράστηκε έχει επιφάνεια μικρότερη από 120 τ.μ., αυτό ως τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου λαμβάνεται υπόψη το ποσό των τόκων 9.587 ευρώ και όχι το ποσό του χρεολυσίου 20.935 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Στο ίδιο παράδειγμα με το παραπάνω, αν η πρώτη κατοικία ήταν 150 τ.μ. και η τοκοχρεολυτική απόσβεση του δανείου 40.400 ευρώ εκ των οποίων 30.522 ευρώ το κεφάλαιο και 9.878 ευρώ οι τόκοι, το τεκμήριο θα ληφθεί ως εξής:

Χρεολύσιο (κεφάλαιο) $30.522 \cdot 30 / 150 = 6.104$ ευρώ (30=150-120)
Τόκοι 9.878 ευρώ
Σύνολο 15.982 ευρώ

Παράδειγμα 3°

Έστω ότι ο φορολογούμενος Α στις 20.4.2002 αγόρασε αυτοκίνητο Ε.Ι.Χ. και κατέβαλλε το τίμημά του 17.608 ευρώ σε μετρητά, επικαλέσθηκε όμως στη συνέχεια για τη μείωση του τεκμηρίου του, μεταξύ άλλων, και ποσό δανείου 11.740 ευρώ που έλαβε, στις 10.4.2002 από την Εθνική Κτηματική Τράπεζα με συμφωνία εξόφλησής του εντόκως στα έτη 2003 και 2004.

Το δάνειο ο φορολογούμενος αν και το έλαβε μέσα στο 2002 παρ' όλα αυτά δεν θα επιβαρυνθεί με τεκμήριο μιας και η αποπληρωμή των τόκων ξε-

κινά στο επόμενο έτος. Όμως είναι υποχρεωμένος να το εμφανίσει στα έσοδα του 2002.

Με βάση τα δεδομένα, κατά τα έτη 2003 και 2004 για τον υπολογισμό της συνολικής δαπάνης του φορολογούμενου θα ληφθεί υπόψη η τοκοχρεολυτική απόσβεση του δανείου συμπεριλαμβανομένου και του ποσού τυχόν τόκων υπερημερίας.

Παράδειγμα 4°

Έστω ότι ο Α' φορολογούμενος κατέβαλλε το έτος 2002 για τοκοχρεολυτική εξόφληση ποσών που έχουν χρεωθεί μέσω πιστωτικών καρτών 9.100 ευρώ για αγορά μη καταναλωτικών αγαθών.

Στις δαπάνες αυτές για την αγορά μη καταναλωτικών αγαθών μέσω πιστωτικών καρτών (τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων-πιστώσεων) θα ληφθεί υπόψη το ποσό 9.100 ευρώ.

Παράδειγμα 5°

Έστω ότι ο Χ φορολογούμενος, κατά τη διάρκεια του έτους 2002, για τοκοχρεολυτική εξόφληση ποσών που έχουν χρεωθεί μέσω πιστωτικών καρτών για αγορές μη καταναλωτικών αγαθών κατέβαλλε 17.600 ευρώ και τα δηλωθέντα πραγματικά του εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και από εκμίσθωση ακινήτων ανέρχονται συνολικά στο ποσό 11.740 ευρώ.

Επειδή τα ποσά που καταβλήθηκαν από το φορολογούμενο με πιστωτικές κάρτες (17.600) υπερβαίνουν το συνολικό ποσό του πραγματικού εισοδήματος (11.740), ως βάση υπολογισμού του φόρου θα ληφθεί υπόψη το ποσό που προκύπτει ότι καταβλήθηκε με τις πιστωτικές κάρτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Α) ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Β) ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ

14.1 Αμφισβήτηση των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να αμφισβητηθούν τα τεκμήρια των δαπανών διαβίωσης, δευτερεύουσα κατοικία άνω των 100 τ.μ., συντήρηση και κυκλοφορία επιβατικού αυτοκινήτου κλπ. Έτσι δίνεται το δικαίωμα από το νόμο στο φορολογούμενο να αποδείξει ότι οι πραγματικές δαπάνες που έγιναν από την οικογένεια του φορολογούμενου είναι μικρότερες από αυτές που προσδιορίζονται με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης. Αντίθετα δεν μπορούν να αμφισβητηθούν τα ποσά των τεκμηρίων που προέρχονται από την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων επειδή η δαπάνη είναι πραγματική.

Ποιος πρέπει να αποδείξει ότι οι δαπάνες είναι μικρότερες ;
Το βάρος της απόδειξης ότι οι πραγματικές δαπάνες διαβίωσης του ίδιου, της συζύγου του και των μελών που τους βαρύνουν είναι μικρότερες από αυτές που προσδιορίζονται με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης ανήκει στο φορολογούμενο. Πρέπει δηλαδή αυτός να αποδείξει με βάση πραγματικά περιστατικά ότι δεν έγιναν αυτές οι δαπάνες.

Σε ποιες περιπτώσεις μπορούν να αμφισβητηθούν τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης ;

Η αμφισβήτηση των τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης (κυκλοφορία αυτοκινήτου, δευτερεύουσα κατοικία πάνω από 100 τ.μ. κλπ.) μπορεί να γίνει **ΜΟΝΟ** σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που ορίζονται ρητά από το νόμο και όχι γενικά και αόριστα σε όλες τις περιπτώσεις. Σε καμιά άλλη περίπτωση εκτός από αυτές τις περιπτώσεις δε μπορούν να αμφισβητηθούν τα τεκμήρια διαβίωσης.

Τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (αγορά οικοπέδου, αγορά αυτοκινήτου κλπ.) δεν μπορούν να αμφισβητηθούν από το φορολογούμενο για τα χρήματα που καταβλήθηκαν.

Η αμφισβήτηση των τεκμηρίων μπορεί να γίνει **ΜΟΝΟ** στις εξής συγκεκριμένες περιπτώσεις και σε καμιά άλλη περίπτωση:

- Από όσους υπηρετούν τη θητεία τους στις ένοπλες δυνάμεις.
- Από τους φυλακισμένους.
- Από όσους νοσηλεύονται σε κλινική ή νοσοκομείο.
- Από όσους είναι άνεργοι για όσο χρόνο παίρνουν το επίδομα ανεργίας.
- Από όσους συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού (παιδιά με τους γονείς) και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης επειδή τους βοηθούν οικονομικά οι συγγενείς τους οι οποίοι συγγενείς πρέπει να έχουν εισοδήματα από εμφανείς πηγές.
- Όσοι είναι ορφανοί ανήλικοι που έχουν το αυτοκίνητο από κληρονομιά της μάνας ή του πατέρα τους.

- Όσοι από γεγονότα ανώτερης βίας (πυρκαγιά, πλημμύρα κλπ) αποδεικνύουν ότι έχουν κάνει δαπάνες μικρότερες από αυτές των τεκμηρίων διαβίωσης.

14.2 Μη εφαρμογή (εξαιρέση) τεκμηρίων.

Ποιο ποσό γράφεται σε περίπτωση αμφισβήτησης τεκμηρίων.

Αν ο φορολογούμενος ισχυρίζεται ότι πραγματοποίησε δαπάνες **μικρότερες** από αυτές που προσδιορίζονται με βάση τα τεκμήρια και αν δεν δηλώνονται εισοδήματα από εμφανείς πηγές, χρειάζεται να υποβληθούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς του φορολογουμένου (πιστοποιητικό στρατολογίας, βεβαίωση νοσοκομείου ή κλινικής κλπ).

Από το νόμο ορίζονται συγκεκριμένες περιπτώσεις για τις οποίες δεν εφαρμόζονται τα τεκμήρια είτε πρόκειται για τα τεκμήρια των δαπανών διαβίωσης, είτε πρόκειται για τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Οι περιπτώσεις είναι αυτές και μόνο που αναφέρονται στο νόμο ισχύουν περιοριστικά.

14.2.1 Πολύτεκνοι.

Δεν εφαρμόζεται το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για το επιβατικό αυτοκίνητο που έχει στην κατοχή ή στην κυριότητά του ο πολύτεκνος, η σύζυγος ή τα προστατευόμενα μέλη που τους βαρύνουν, εφόσον αυτό είναι μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους (κινητήρας μέχρι 2.071 κυβικά εκατοστά).

Για να μην εφαρμοστεί το τεκμήριο ο πολύτεκνος πρέπει να έχει από **4** παιδιά και πάνω που να τον βαρύνουν. Υπολογίζονται και τα τέκνα που βαρύνουν τη σύζυγο από προηγούμενο γάμο ή χωρίς γάμο, εφόσον τους βαρύνουν.

Ως **πολύτεκνος** θεωρείται ο φορολογούμενος που **έχει τουλάχιστον 4 τέκνα που τον βαρύνουν.**

Σύμφωνα με το νόμο η παραπάνω εξαιρέση δεν ισχύει όταν τα πρόσωπα αυτά είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλου επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, ανεξάρτητα από την ιπποδύναμή του ή ανεξάρτητα αν για τα πρόσωπα αυτά εφαρμόζονται οι διατάξεις της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει με βάση:

A) Το τεκμαρτό καταβαλλόμενο μίσθωμα.

B) Την κυριότητα ή κατοχή δίτροχου ή τρίτροχου ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενου οχήματος.

Γ) Την καταβαλλόμενη δαπάνη για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων δασκάλους και λοιπό προσωπικό.

Δ) Την κυριότητα ή κατοχή σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης.

Ε) Την κατοχή αεροσκαφών, ελικοπτέρων ή ανεμοπτέρων.

Στη περίπτωση που στο μοναδικό επιβατικό αυτοκίνητο της οικογένειας του πολύτεκνου φορολογούμενου έχουν συνιδιοκτησία περισσότερα πρόσωπα της οικογένειάς του ή πρόσωπα της οικογένειας του φορολογούμενου και τρίτοι, η εξαιρέση αυτή από την τεκμαρτή δαπάνη όσον αφορά τα πρόσωπα της οικογένειας του πολύτεκνου φορολογούμενου,

εξακολουθεί να ισχύει. Η οικογένεια θεωρείται ότι αποτελείται από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που συνοικούν και τους βαρύνουν.

Πολύτεκνος φορολογούμενος που έχει επιβατικό ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο μέχρι 14 ίππους και εφόσον **συγχρόνως** εφαρμόζονται στην περίπτωση του οι διατάξεις περί τεκμηρίων των παραπάνω περιπτώσεων, **τότε δεν ισχύει η εξαίρεση**. Δηλαδή ο φορολογούμενος **δεν θα απαλλαγεί** από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης του αυτοκινήτου του μέχρι 14 ίππους. Επίσης στην περίπτωση που ο φορολογούμενος πολύτεκνος έχει αυτοκίνητο άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων και σ' αυτή την περίπτωση **δεν ισχύει η εξαίρεση**.

Παράδειγμα 1°

Πολύτεκνος φορολογούμενος με τέσσερα ανήλικα τέκνα κατέχει από το 2000 επιβατικό αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων. Τι ποσό θα πρέπει να δηλώσει ο φορολογούμενος για το αυτοκίνητο για το έτος 2002;

Επειδή ο φορολογούμενος είναι πολύτεκνος, έχει τέσσερα τέκνα που του βαρύνουν, δεν θα εφαρμοστεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για αυτό το αυτοκίνητο αφού αυτό είναι μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους.

Παράδειγμα 2°

Αν ο πολύτεκνος φορολογούμενος έχει ένα επιβατικό αυτοκίνητο 13 φορολογήσιμων ίππων και ένα πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει ένα άλλο επιβατικό ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο 10 φορολογήσιμων ίππων, ανεξάρτητα αν το προστατευόμενο μέλος έχει σ' αυτό το αυτοκίνητο κυριότητα 100% ή συνιδιοκτησία.

Θα υπολογιστεί τεκμαρτή δαπάνη και για τα δύο αυτοκίνητα.

14.2.2 Ανάπηροι.

Τα τεκμήρια των δαπανών συντήρησης και κυκλοφορίας των επιβατικών αυτοκινήτων **δεν εφαρμόζονται** για τα αυτοκίνητα των αναπήρων τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

Η απαλλαγή αυτή ισχύει ανεξάρτητα από τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου.

Αν ο ανάπηρος ή η σύζυγός του έχει και δεύτερο αυτοκίνητο που δεν απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας, τότε θα υπολογισθεί τεκμήριο **μόνο** για το αυτοκίνητο αυτό και δεν θα ληφθεί υπόψη το αυτοκίνητο που έχει απαλλαγεί από τα τέλη κυκλοφορίας.

Παράδειγμα 1°

Έστω ανάπηρος που έχει επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης 13 φορολογήσιμων ίππων το οποίο απαλλάσσεται των τελών κυκλοφορίας. Επίσης, η σύζυγος του αναπήρου έχει στην κατοχή της επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, 10 φορολογήσιμων ίππων με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2001. Να υπολογιστεί η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τα αυτοκίνητα για το 2003.

Το αυτοκίνητο που κατέχει ο ανάπηρος απαλλάσσεται των τελών κυκλοφορίας άρα το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας δεν θα εφαρμοστεί γι' αυτό. Θα υπολογιστεί όμως τεκμήριο για το δεύτερο αυτοκίνητο, για το αυτοκίνητο της σύζυγου το οποίο θα είναι 9.900 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

1^η Περίπτωση

Ανάπηρος κατέχει επιβατικό αυτοκίνητο 14 φορολογήσιμων ίππων το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας. Έτος πρώτης κυκλοφορίας του αυτοκινήτου 1995.

Επειδή το αυτοκίνητο του ανάπηρου φορολογούμενου απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας δεν θα εφαρμοστεί γι' αυτό το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας.

2^η Περίπτωση

Εκτός από τον φορολογούμενο αυτοκίνητο κατέχει και η σύζυγός του. Το αυτοκίνητο που κυκλοφορεί από το 1996 μέχρι και σήμερα, είναι επιβατικό 12 ίππων.

Το αυτοκίνητο του φορολογούμενου απαλλάσσεται από το τεκμήριο επειδή έχει απαλλαγεί από τα τέλη κυκλοφορίας. Για το αυτοκίνητο που κατέχει η σύζυγος του θα υπολογιστεί κανονικά τεκμήριο το οποίο θα είναι, μετά τη μείωση κατά 15% λόγω παλαιότητας, 12.070 ευρώ.

14.2.3 Προσωπικό επιχειρήσεων ειδικών νόμων.

Τα τεκμήρια για το ενοίκιο (πραγματικό ή τεκμαρτό) της δευτερεύουσας κατοικίας πάνω από 100 τ.μ. και των δαπανών συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικών αυτοκινήτων **δεν εφαρμόζεται** για το **αλλοδαπό προσωπικό** που εργάζονται **αποκλειστικά** σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα ή για το προσωπικό που είναι ημεδαποί αλλά διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται **αποκλειστικά** σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί σε ειδικούς νόμους.

Η εξαιρέση από το τεκμήριο του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, δεν ισχύει αν ο αλλοδαπός ή η σύζυγός του, είναι κύριοι ή κάτοχοι περισσότερων του ενός επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως.

14.2.4 Αυτοκίνητο που εκτελωνίσθηκε με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας.

Σύμφωνα με αυτή τη διάταξη **εξαιρείται** από το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας του, το πρόσωπο που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή, για το έτος εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και τα δύο επόμενα έτη.

Πιο συγκεκριμένα, για το έτος του εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και για τα δύο επόμενα χρόνια εξαιρείται από το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας. Για τα δύο επόμενα χρόνια από αυτά (δηλαδή το 4^ο και το 5^ο έτος) υπολογίζεται μόνο το 50% του τεκμηρίου. Προϋπόθεση να ισχύουν αυτά είναι ο φορολογούμενος να εξακολουθεί να κατοικεί στην Ελλάδα.

14.2.5 Αγορά ομολόγων, εντόκων γραμματίων, μετοχών κλπ.

Τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων **δεν εφαρμόζονται** για τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορές:

- αγορά εντόκων γραμματίων και τίτλων του δημοσίου,
- αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων,
- αγορά μετοχών εταιριών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο ή για μετοχές εταιριών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους στο Χρηματιστήριο αλλά ακόμη δεν έχουν
- αγορά ομολόγων του δημοσίου,
- αγορά τίτλων εταιριών στις οποίες το δημόσιο συμμετέχει με ποσοστό 50% και πάνω,
- αγορά REPOS,
- αγορά κάθε τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο.

14.2.6 Μη εφαρμογή τεκμηρίων όταν η διαφορά είναι μικρότερη από το 20%.

Από το νόμο ορίζεται ότι τα τεκμήρια **δεν εφαρμόζονται** όταν η διαφορά που προκύπτει ανάμεσα στο εισόδημα που δηλώνεται από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα τεκμήρια, **είναι μικρότερη από 20%**. Αυτό ισχύει μόνο για τα εισοδήματα που δηλώνονται με την **αρχική δήλωση** κάθε έτους η οποία υποβάλλεται **εμπρόθεσμα**, δηλαδή μέχρι την ημερομηνία που λήγει η προθεσμία υποβολής της. Τονίζεται ότι για τον υπολογισμό της διαφοράς του 20% δεν θα ληφθούν υπόψη εισοδήματα τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται αυτοτελώς ή έχουν φορολογηθεί με ειδικό τρόπο, ούτε τα εισοδήματα που έχουν γραφτεί στον πίνακα 7 και μειώνουν την ετήσια δαπάνη.

Παράδειγμα

Με τη δήλωσή του που κατατέθηκε πριν την προθεσμία λήξης της ο φορολογούμενος δηλώνει φορολογούμενο εισόδημα 15.000 ευρώ. Τα τεκμήρια που δηλώνονται έχουν συνολική ετήσια δαπάνη 17.400 ευρώ

*Διαφορά ανάμεσα στα εισοδήματα = $17.400 - 15.000 = 2.400$ ευρώ
Ο φορολογούμενος θα φορολογηθεί με βάση το εισόδημα που δηλώθηκε επειδή η διαφορά ανάμεσα στα δύο εισοδήματα είναι κάτω από το 20%. Το 20% υπολογίζεται από φορολογούμενο εισόδημα που δηλώθηκε δηλαδή $15.000 * 20\% = 3.000$ ευρώ.*

Αν στο ίδιο παράδειγμα τα τεκμήρια ήταν 19.500 ευρώ τότε θα φορολογείτο με βάση τα τεκμήρια επειδή η διαφορά είναι πάνω από το 20% δηλαδή πάνω από τα 3.000 ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004

Το έτος 2004 χαρακτηρίζεται, από φορολογικής απόψεως, η χρονιά των τεκμηρίων. Γι' αυτό ακριβώς κρίνουμε απαραίτητο να συμπεριλάβουμε ως ξεχωριστό κεφάλαιο αυτές τις αλλαγές παραθέτοντας αρκετά παραδείγματα ούτως ώστε να γίνουν απόλυτα κατανοητές. Πολλά τεκμήρια που ίσχυαν για χρόνια καταργούνται ενώ άλλα προστίθενται.

15.1 Ποια τεκμήρια καταργούνται και ποια αλλάζουν.

Καταργούνται τα εξής:

1. Αυτοκίνητα, το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας κυβισμού έως 2.000 κυβικών εκατοστών και εργοστασιακής αξίας μέχρι 50.000 ευρώ.
2. Το τεκμήριο **συντήρησης** και κυκλοφορίας δίτροχων και τρίτροχων ανεξάρτητα από κυβισμό, **δεν καταργήθηκε** το τεκμήριο αγοράς
3. Το τεκμήριο **συντήρησης** των ανεμόπτερων, **δεν καταργήθηκε** το τεκμήριο αγοράς.
4. Το τεκμήριο για αγορά επιχειρήσεων.
5. Το τεκμήριο για αγορά εταιρικών μεριδίων.
6. Το τεκμήριο για αγορά χρεογράφων.
7. Το τεκμήριο για σύσταση επιχειρήσεων.
8. Το τεκμήριο για αύξηση κεφαλαίου επιχειρήσεων.
9. Το τεκμήριο για προσωρινές ταμιακές διευκολύνσεις ή προσωρινές καταθέσεις σε επιχειρήσεις.
10. Το τεκμήριο για αρδευτικό εξοπλισμό.
11. Το τεκμήριο για αγορά παγίων μέχρι 10.000 ευρώ.
12. Το τεκμήριο για αποδοχές βοηθητικού προσωπικού (οικιακούς βοηθούς, οδηγούς, δασκάλους κ.λ.π.)

Αλλάζουν τα κάτωθι:

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΥΤΕΛΟΥΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

1. Αυτοκίνητα άνω των 2000 τ.μ.
2. Σκάφη αναψυχής, **διπλασιασμός τεκμηρίου**, δεν διπλασιάστηκαν για τα ιστιοφόρα ναυταθλητικά και τα ξύλινα σκάφη-**εξαιρέση** από το τεκμήριο για ένα σκάφος μέχρι 10 μέτρα.
3. Αεροσκάφη και ελικόπτερα : **διπλασιάζεται**.
Το τεκμαρτό εισόδημα για ελικόπτερο αυξάνεται σε 60.000 ευρώ
4. Πισίνες : **διπλασιάζεται**.
Το τεκμαρτό εισόδημα για πισίνα 100 τ.μ. γίνεται 30.000 ευρώ.
5. Δευτερεύουσες κατοικίες, **αύξηση** επιφάνειας από 100 τ.μ. σε 150 τ.μ.
6. Κύρια κατοικία άνω των 200 τ.μ.: **Νέο** τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για τις μεγάλες κατοικίες σε αντικατάσταση του φόρου ιδιοκατοίκησης που καταργείται.
7. Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας **αύξηση** από 3.000 σε 5.000 ευρώ.

8. Επιφάνεια κατοικίας άγαμου αύξηση από 35 σε 70 τ.μ. για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του (Για δικαίωμα απόκτησης δεύτερης κατοικίας χωρίς τεκμήριο που δεν καλύπτονται οι στεγαστικές ανάγκες).
9. Τρίτο παιδί και επόμενα αύξηση επιπέδων τετραγωνικών από 20 σε 25 τ.μ. (Για δικαίωμα απόκτησης δεύτερης κατοικίας χωρίς τεκμήριο που δεν καλύπτονται οι στεγαστικές ανάγκες).

Συγκεκριμένα πολλοί φορολογούμενοι θα πιαστούν στη τσιμπίδα της Εφορίας για πρώτη φορά φέτος. Αυτό δεν αφορά μόνον όσους ιδιοκατοικούν αλλά και όσους ενοικιάζουν μεγάλης επιφάνειας κύρια ή εξοχική κατοικία. Πρόκειται για το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης ή μίσθωσης μεγάλης κατοικίας, το οποίο αντικατέστησε τον φόρο ιδιοκατοίκησης.

Οι φορολογούμενοι που ιδιοκατοικούν ή ενοικιάζουν μεγάλης επιφάνειας κατοικία, θα πρέπει να αναφέρουν αναλυτικά όλα τα χαρακτηριστικά.

Προκειμένου, ωστόσο, να γλιτώσουν από πιθανά λάθη τα οποία μπορεί να κοστίσουν επιπλέον φόρο και να προκαλέσουν ταλαιπωρία στους φορολογούμενους θα πρέπει να κάνουμε γνωστά τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου τεκμηρίου. Ειδικότερα:

- Στο τεκμήριο 'πιάνονται' όσοι ιδιοκατοικούν ή διαμένουν σε ενοικιαζόμενη κύρια κατοικία που η επιφάνειά της ξεπερνά τα 200 τετραγωνικά μέτρα. Επίσης, πιάνονται στο τεκμήριο και όσοι μένουν σε ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη δευτερεύουσα κατοικία που η επιφάνειά της ξεπερνά τα 150 τετραγωνικά μέτρα.
- Στην επιφάνεια της κατοικίας που βρίσκεται σε πολυκατοικία προσμετρώνται οι κύριοι χώροι της. Ωστόσο, όταν πρόκειται για μονοκατοικία προσμετρώνται οι κύριοι χώροι και οι βοηθητικοί χώροι του κλιμακοστασίου.
- Στην επιφάνεια του διαμερίσματος ή της μονοκατοικίας προστίθεται και το 20% της επιφάνειας του χώρου στάθμευσης ή της αποθήκης του συγκεκριμένου ακινήτου.
- Αν ο χώρος στάθμευσης βρίσκεται σε πυλωτή δεν προσμετράται η επιφάνειά του στην επιφάνεια της κατοικίας.
- Σαν τεκμήριο ιδιοκατοίκησης υπολογίζεται το τεκμαρτό μίσθωμα από την ιδιοχρησιμοποίηση ή την ενοικίαση του ακινήτου. Με άλλα λόγια η Εφορία υπολογίζει το ετήσιο τεκμαρτό ενοίκιο που 'καταβάλλει' ο φορολογούμενος για τη χρήση της κατοικίας.
- Στην περίπτωση που το πραγματικό μίσθωμα που κατέβαλλε ο φορολογούμενος για το ακίνητο είναι υψηλότερο από το τεκμαρτό, για τον υπολογισμό του τεκμηρίου ισχύει το τεκμαρτό μίσθωμα.
- Από το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης εξαιρούνται οι εξοχικές κατοικίες που βρίσκονται σε οικισμό με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων και την έχει αποκτήσει ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή. Ωστόσο, αν ο **οικισμός** έχει χαρακτηριστεί **τουριστικός το ακίνητο εμπίπτει στο τεκμήριο**.
- Αν η δευτερεύουσα κατοικία είναι εξοχική τότε προσμετράται τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες, δηλαδή για όσο καιρό χρησιμοποιείται πραγματικά η δευτερεύουσα κατοικία.

- Για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος λαμβάνεται υπόψη η επιφάνεια της κατοικίας, η τιμή του τετραγωνικού μέτρου με βάση τις αντικειμενικές τιμές των ακινήτων και η παλαιότητα του ακινήτου.
- Το τεκμαρτό μίσθωμα που προκύπτει προστίθεται στο εισόδημα που προκύπτει από άλλα τεκμήρια (κατοχής Ι.Χ., πισίνας, αγοράς περιουσιακών στοιχείων κλπ.). Ο φορολογούμενος στην περίπτωση που δηλώσει εισοδήματα χαμηλότερα από το τεκμαρτό φορολογείται με βάση το τελευταίο.
- Ο φορολογούμενος θα πρέπει να αναγράψει στη φορολογική δήλωση τα χαρακτηριστικά του ακινήτου και ο υπολογισμός του τεκμαρτού μισθώματος γίνεται από την Εφορία.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

10. Αγορά ή leasing.
 - α. Ακινήτων.
 - β. Αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων.
 - γ. Σκαφών και αεροσκαφών αναψυχής.
 - δ. Κινητών πραγμάτων αξίας άνω 5.000 ευρώ.
11. Ανέγερση οικοδομών.
12. Κατασκευή πισίνας.
13. Χρηματικές δωρεές – παροχές – χορηγίες (πλην δημοσίου κλπ.)
14. Δαπάνες για απόσβεση δανείων ή πιστώσεων.

15.2 Τεκμήριο δαπάνης κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας.

Τα προηγούμενα χρόνια αν η κατοικία ιδιοκατοικούνταν και ήταν πάνω από ορισμένα τετραγωνικά υπολογίζονταν ένα επιπλέον ποσό εισοδήματος για τα επιπλέον τετραγωνικά. Ανεξάρτητα από τα τετραγωνικά της οικίας που ιδιοκατοικείται, δεν υπολογίζεται πλέον ποσό για φορολόγηση. Έτσι ανεξάρτητα από επιφάνεια **καταργήθηκε ο φόρος ιδιοκατοίκησης** για όλες τις κατοικίες που ιδιοχρησιμοποιούνται.

15.2.1 Ιδιοκατοίκηση ή μίσθωση κύριας κατοικίας πάνω από 200 τ.μ.

Με τις νέες διατάξεις καθιερώνεται το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθωμένη **κύρια κατοικία πάνω από 200 τ.μ.** ως στοιχείο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τον βαρύνουν.

Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το τεκμαρτό μίσθωμα. Τεκμήριο αποτελεί το ετήσιο **τεκμαρτό μίσθωμα**.

Όταν το ενοίκιο που πληρώθηκε για το ενοικίασμα κύριας κατοικίας πάνω από 200 τ.μ. ή δευτερεύουσας κατοικίας πάνω από 150 τ.μ. είναι μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει με βάση τον τεκμαρτό τρόπο **δεν επηρεάζει** σε καμία περίπτωση τον υπολογισμό του **τεκμηρίου** το οποίο **υπολογίζεται πάντοτε με τεκμαρτό τρόπο**.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος ιδιοκατοίκησε για όλο το 2003 κύρια κατοικία 200 τ.μ. Έτος έκδοσης οικοδομικής άδειας 2000, τιμή ζώνης 450 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο;

Φέτος ο φορολογούμενος απαλλάσσεται του τεκμηρίου. Επομένως έχει ένα όφελος σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια ύψους 850,50 ευρώ (50 τ.μ. * 450 * 1.20 * 0,90 = 24.300 * 3,5% = 850,50).

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος ιδιοκατοίκησε για όλο το 2003 σαν κύρια κατοικία μονοκατοικία 240 τ.μ. Έτος έκδοσης οικοδομικής άδειας 1997, τιμή ζώνης την 1/1/2003 820 ευρώ.

Αξία της κατοικίας = Επιφάνεια * τιμή ζώνης * συντελεστή παλαιότητας
* διορθωτικός συντελεστής
= 240 * 820 * 0,80 * 1,30 = 204.672 ευρώ

Ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα = 204.672 * 3,5% = 7.164 ευρώ

Ετήσιο τεκμήριο = 7.164 * 2 = 14.328 ευρώ.

Σημείωση: Τα προηγούμενα χρόνια για τον υπολογισμό του τεκμηρίου ο φορολογούμενος δεν θα λάμβανε υπόψη του ολόκληρη την επιφάνεια της κατοικίας, αλλά μόνο τα 240-150 = 90 τ.μ.

Παράδειγμα 3°

Από 1/1/03 έως 31/12/03 ιδιοκατοικήθηκε ως κύρια κατοικία διαμέρισμα 215 τ.μ. με υπόγειο γκαράζ 15 τ.μ. και αποθήκη 30 τ.μ. Το διαμέρισμα βρίσκεται εκτός ζώνης αντικειμενικού προσδιορισμού. Η τιμή εκκίνησης για την περιοχή αυτή είναι 460 ευρώ. Χρόνος έκδοσης οικοδομικής άδειας 1990. Το φορολογούμενο βαρύνει ένα ανήλικο τέκνο.

Επιφάνεια κατοικίας	215 τ.μ.
Πλέον αποθήκη και υπόγειο γκαράζ (30+15)*20%	9 τ.μ.
Σύνολο επιφάνειας	224 τ.μ.

Αξία της κατοικίας = Επιφάνεια * τιμή ζώνης * συντελεστή παλαιότητας
* διορθωτικός συντελεστής = 224 * 460 * 0,75 * 1,20 = 92.736 ευρώ

Ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα = 92.736 * 3,5% = 3.246 ευρώ

Ετήσιο τεκμήριο = 3.246 * 2 = 6.491 ευρώ.

Ο υπολογισμός του τεκμηρίου, κατά το προηγούμενο έτος, θα γινόταν στα 224-170 = 54 τ.μ.

15.2.2 Δευτερεύουσα εξοχική κατοικία πάνω από 150 τ.μ.

Η συνολική επιφάνεια των **δευτερευουσών** κατοικιών αυξάνεται από εκατό (100) σε εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες, είτε αυτές είναι μισθούμενες είτε ιδιοκατοικούμενες, για την εφαρμογή του παραπάνω τεκμηρίου αθροίζονται οι επιφάνειες όλων των δευτερευουσών κατοικιών. Αν η δευτερεύουσα κατοικία είναι εξοχική τότε προσμετράται

τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες, δηλαδή για όσο καιρό χρησιμοποιείται πραγματικά η δευτερεύουσα κατοικία.

Από το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης εξαιρούνται οι εξοχικές κατοικίες που βρίσκονται σε οικισμό με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων και την έχει αποκτήσει ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή. Ωστόσο, αν ο **οικισμός** έχει χαρακτηριστεί **τουριστικός το ακίνητο εμπίπτει στο τεκμήριο.**

Παράδειγμα 1°

Έστω διαμέρισμα 160 τ.μ. με αποθήκη 15 τ.μ. και πάρκινγκ 10 τ.μ. κατοικείται από το φορολογούμενο σαν δευτερεύουσα κατοικία εξοχική. Το διαμέρισμα βρίσκεται σε περιοχή που ισχύουν οι αντικειμενικές αξίες και η τιμή ζώνης την 1/1/2003 ήταν 650 ευρώ και η άδεια έχει εκδοθεί το 1996.

Επιφάνεια κατοικίας	160 τ.μ.
Πλέον αποθήκη και πάρκινγκ $(15+10)*20\%$	<u>5 τ.μ.</u>
Σύνολο επιφάνειας	165 τ.μ.
Αξία κατοικίας = Επιφάνεια * τιμή ζώνης * συντελεστή παλαιότητας * διορθωτικό συντελεστή	
$= 165 * 650 * 0,80 * 1,20 = 102.960$ ευρώ	

Το ετήσιο τεκμαρτό ενοίκιο = $102.960 * 3,5\% = 3.603,60$ ευρώ

Επειδή κατοικία είναι εξοχική θα υπολογιστεί τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες και θα είναι το εξής: $3.603,60 * (3/12) = 900,90$ ευρώ

Το ετήσιο τεκμήριο θα είναι $900,90 * 2 = 1.801,80$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Έστω δευτερεύουσα κατοικία 170 τ.μ. που κατοικείται σαν εξοχική. Η κατοικία ανεγέρθηκε το 1999 και η τιμή ζώνης στην περιοχή την 1/1/03 ήταν 500 ευρώ.

Η κατοικία αυτή είναι εξοχική και άνω των 150 τ.μ. γι' αυτό θα υπολογιστεί τεκμήριο. Η αξία της κατοικίας = $170 * 500 * 0,90 * 1,20 = 91.800$ ευρώ.

Το ετήσιο τεκμαρτό ενοίκιο = $91.800 * 3,5\% = 3.213$ ευρώ.

Είναι εξοχική οπότε θα υπολογιστεί τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες το οποίο θα είναι: $3.213 * (3/12) = 803,25$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

1^η Περίπτωση

Φορολογούμενος κατέχει από προίκα εξοχική κατοικία 165 τ.μ. Η κατοικία αυτή βρίσκεται στον Πλάτανο Αχαΐας, χωριό με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων και είναι περιοχή εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού των αξιών.

Η συγκεκριμένη εξοχική κατοικία βρίσκεται σε οικισμό με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων και έχει αποκτηθεί από προίκα. Για το λόγο αυτό θα εξαιρεθεί από το τεκμήριο ιδιοκατοίκησης.

2^η Περίπτωση

Η παραπάνω εξοχική κατοικία βρίσκεται στη Μακρινίτσα, οικισμός που έχει χαρακτηριστεί από τον Ε.Ο.Τ. σαν τουριστικός. Η τιμή εκκίνησης είναι 430 ευρώ, η κατοικία κατασκευάστηκε το 1984.

Παρότι η κατοικία είναι εξοχική, βρίσκεται σε οικισμό με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων και έχει αποκτηθεί από προίκα, θα υπολογιστεί τεκμήριο επειδή ο οικισμός αυτός έχει χαρακτηριστεί τουριστικός.

Αξία κατοικίας = Επιφάνεια * τιμή ζώνης * συντελεστή παλαιότητας
* διορθωτικό συντελεστή
= $165 * 430 * 0,70 * 1,10 = 54.632$ ευρώ

Το ετήσιο τεκμαρτό ενοίκιο = $54.632 * 3,5\% = 1.912$ ευρώ

Επειδή κατοικία είναι εξοχική θα υπολογιστεί τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τρεις μήνες και θα είναι το εξής: $1.912 * (3/12) = 478$ ευρώ.

15.3 Τεκμήριο αγοράς ακινήτου.

Πότε δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής.

Δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια **δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής** (για τα 120 τ.μ.) αν ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα παιδιά που είναι προστατευόμενα μέλη, έχουν δικαίωμα σε **άλλη οικία ή οικίες** πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου και το άθροισμα των τετραγωνικών που τους αντιστοιχεί είναι, **σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, πάνω** από τα εξής τετραγωνικά μέτρα για κάθε περίπτωση:

Έγγαμος, άγαμος, διαζευγμένος ή χήρος πάνω από 70 τ.μ.

Έγγαμος με ένα παιδί πάνω από 90 τ.μ.

Έγγαμος με δύο παιδιά..... πάνω από 110 τ.μ.

Έγγαμος με τρία παιδιά πάνω από 135 τ.μ.

Τα τετραγωνικά μέτρα αυξάνονται κατά **25** για κάθε επιπλέον προστατευόμενο παιδί.

Δηλαδή, από το 2003 **αυξάνεται από τριάντα πέντε (35) τ.μ. σε εβδομήντα (70) τ.μ.** η συνολική επιφάνεια άλλης οικίας ή οικιών που μπορεί να έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος, ώστε και η επόμενη κατοικία που θα αποκτήσει να μπορεί να θεωρηθεί πρώτη και να έχει απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς μέχρι τα 120 τ.μ. Εξομοιώνεται δηλαδή η συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος (και δεν πληρεί τις στεγαστικές του ανάγκες) με τη συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει ο έγγαμος φορολογούμενος χωρίς παιδιά.

Επίσης, αυξάνεται η προσαύξηση της επιφάνειας οικίας ή οικιών που δικαιούται έγγαμος φορολογούμενος με τρία και πάνω τέκνα. Έτσι η **προσαύξηση αυξάνεται από είκοσι (20) τ.μ. σε είκοσι πέντε (25) τ.μ. για κάθε τέκνο πάνω από το δεύτερο**, όταν υπάρχουν τρία και πάνω τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου, ενώ

παραμένει στα είκοσι (20) τ.μ. για κάθε τέκνο, όταν υπάρχουν μέχρι δύο τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου.

Παράδειγμα 1°

Άγαμος φορολογούμενος με πλήρη κυριότητα σε οικία εμβαδού πενήντα (50) τ.μ. προβαίνει στην αγορά οικίας εμβαδού 100 τ.μ.

Ο φορολογούμενος έχει στην πλήρη κυριότητά του επιφάνεια 50 τ.μ., μικρότερη δηλαδή από τα 70 τ.μ. που είναι και το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για άγαμο φορολογούμενο. Συνεπώς, ο συγκεκριμένος φορολογούμενος δικαιούται την απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς.

Παράδειγμα 2°

Έγγαμος φορολογούμενος με τρία τέκνα έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας σε δυο οικίες εμβαδού 80 τ.μ. η κάθε μια. Τον Αύγουστο του 2003 προβαίνει στην αγορά οικίας 140 τ.μ.

Η συνολική επιφάνεια που έχει στην πλήρη κυριότητά του ο φορολογούμενος είναι $80+80=160$ τ.μ. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για έγγαμο φορολογούμενο με τρία παιδιά είναι 135 τ.μ. Συνεπώς, δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής για τα 120 τ.μ. και ο φορολογούμενος θα επιβαρυνθεί με το τεκμήριο αγοράς.

Παράδειγμα 3°

Η σύζυγος φορολογούμενου με ένα παιδί έχει δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας σε οικία 100 τ.μ. Στις 24 Ιουλίου 2003 ο φορολογούμενος αγόρασε οικία συνολικής επιφάνειας 110 τ.μ. και κατέβαλλε 76.500 ευρώ.

Το δικαίωμα απαλλαγής από το τεκμήριο για έγγαμο φορολογούμενο με ένα παιδί υπάρχει αν αυτός, η σύζυγος του και τα προστατευόμενα μέλη του έχουν δικαίωμα σε άλλες οικίες συνολικής επιφάνειας μέχρι και 90 τ.μ. Η σύζυγος του φορολογούμενου έχει δικαίωμα σε οικία επιφάνειας 100 τ.μ. Για το λόγο αυτό ο φορολογούμενος θα επιβαρυνθεί με το τεκμήριο αγοράς.

Παράδειγμα 4°

Ο φορολογούμενος Χ στις 12 Μαρτίου 2003 αγόρασε κατοικία 140 τ.μ., αντικειμενικής και αναγραφόμενης στο συμβόλαιο αξίας 89.000 ευρώ. Τον φορολογούμενο βαρύνουν δύο παιδιά. Το ένα από αυτά έχει δικαίωμα ισόβιας επικαρπίας σε άλλη οικία 70 τ.μ. Δικαίωμα πλήρους κυριότητας έχει και η σύζυγος του Χ σε οικία 90 τ.μ. Να βρεθεί το ποσό που απαλλάσσεται από το τεκμήριο αγοράς του ακινήτου.

Δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία και κατά συνέπεια δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής για τα 120 τ.μ. αν ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα παιδιά που είναι προστατευόμενα μέλη του, έχουν δικαίωμα σε άλλη οικία ή οικίες πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου και το άθροισμα των τετραγωνικών που τους αντιστοιχεί είναι πάνω από 110 τ.μ. Η συνολική επιφάνεια των οικιών στις οποίες έχουν δικαίωμα η σύζυγος και το τέκνο του είναι:

90+70=160 τ.μ. Επειδή είναι πάνω από τα 110 τ.μ. δεν υπάρχει δικαίωμα απαλλαγής για τα 120 τ.μ. της οικίας που αγοράστηκε.

15.4 Τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αυτοκινήτων.

Σημαντικές αλλαγές έγιναν φέτος στα τεκμήρια των αυτοκινήτων και πιο συγκεκριμένα στα **τεκμήρια συντήρησης και κυκλοφορίας** και **όχι στα τεκμήρια αγοράς** (απόκτησης) τα οποία παραμένουν τα ίδια όπως ίσχυαν τα προηγούμενα χρόνια.

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από την κυριότητα ή κατοχή ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους (2.000 Κυβικά). Η παραπάνω εξαίρεση από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη ισχύει για **ένα μόνο αυτοκίνητο**, μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, που ανήκει στη κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου και για **δύο αυτοκίνητα** μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους αν πρόκειται για οικογένεια, με την προϋπόθεση ότι το κάθε αυτοκίνητο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή του κάθε συζύγου ή ανήκει από κοινού και στους δύο συζύγους. Εάν ο υπόχρεος έχει στην κυριότητα ή κατοχή του περισσότερα από ένα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται για εκείνο το αυτοκίνητο με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος έχει στην κυριότητά του τα ακόλουθα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα με τις αντίστοιχες ετήσιες τεκμαρτές δαπάνες:

E.I.X. 12 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	14.200
E.I.X. 13 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	16.700
E.I.X. 18 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	49.500

Ο φορολογούμενος έχει στην κυριότητα του τρία αυτοκίνητα. Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας δεν θα εφαρμοστεί για ένα μόνο αυτοκίνητο, μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους και συγκεκριμένα για εκείνο με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Συνεπώς το τεκμήριο δεν θα εφαρμοστεί για το αυτοκίνητο των 13 φορολογήσιμων ίππων, γιατί δεν υπερβαίνει τους 14 και ταυτόχρονα έχει τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Το τεκμήριο για το 2003 θα είναι: $14.200+49.500= 63.700$ ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

Υπόχρεος και η σύζυγός του έχουν στην κατοχή τους τα ακόλουθα E.I.X. αυτοκίνητα με τα παρακάτω ποσοστά κυριότητας:

E.I.X. 11 φορολογήσιμων ίππων		
	(50% ο σύζυγος)	5.900
	(50% η σύζυγος)	5.900
E.I.X. 12 φορολογήσιμων ίππων		
	(100 % η σύζυγος)	14.200

E.I.X. 14 φορολογήσιμων ίππων	(100 % η σύζυγος)	20.500
E.I.X. 16 φορολογήσιμων ίππων	(100 % ο σύζυγος)	33.600

Πρόκειται για οικογένεια οπότε η εξαίρεση από το τεκμήριο θα ισχύει για δύο αυτοκίνητα μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους το κάθε αυτοκίνητο ή ανήκει στην κυριότητα του κάθε συζύγου ή ανήκει από κοινού και στους δύο συζύγους. Ο σύζυγος έχει την κυριότητα δύο αυτοκινήτων. Από το τεκμήριο θα απαλλαγεί για το αυτοκίνητο των 11 φορ. ίππων για την τεκμαρτή δαπάνη που του αναλογεί ανάλογα με το ποσοστό του, δηλαδή για τα 5.900 ευρώ. Το τεκμήριο θα εφαρμοστεί για το αυτοκίνητο των 16 φορ. ίππων και θα είναι 33.600 ευρώ.

Η σύζυγος έχει στην κατοχή της τρία αυτοκίνητα. Θα απαλλαγεί για αυτό των 14 φορολογήσιμων ίππων και η τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης και κυκλοφορίας των υπόλοιπων δύο αυτοκινήτων θα είναι:
 $14.200 + 5.900 = 20.100$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Υπόχρεος και η σύζυγός του έχουν στην κατοχή τους τα ακόλουθα E.I.X. αυτοκίνητα με τα παρακάτω ποσοστά κυριότητας:

E.I.X. 8 φορολογήσιμων ίππων	(100% ο σύζυγος)	6.100
E.I.X. 13 φορολογήσιμων ίππων	(100 % ο σύζυγος)	16.700
E.I.X. 15 φορολογήσιμων ίππων	(100 % η σύζυγος)	26.500

Όσον αφορά τα αυτοκίνητα που έχει στην κυριότητά του ο σύζυγος επειδή και τα δύο είναι κάτω των 14 φορολογήσιμων ίππων, η απαλλαγή από το τεκμήριο θα ισχύσει για αυτό με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη, δηλαδή για το αυτοκίνητο των 13 ίππων και το τεκμήριο για τα αυτοκίνητα του φορολογούμενου θα ανέλθει στο ποσό των 6.100 ευρώ.

Η σύζυγος έχει στην κατοχή της ένα αυτοκίνητο 15 ίππων το οποίο δεν απαλλάσσεται και το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητό της θα είναι 26.500 ευρώ.

15.4.1 Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν μέχρι 31-12-1992.

Τα αυτοκίνητα που έχουν **αποκτηθεί μέχρι την 31-12-1992 δεν έχουν τεκμήριο** συντήρησης και κυκλοφορίας ανεξάρτητα από αξία και από κυβισμό.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος κατέχει και κυκλοφορεί αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων και αξίας κατά το έτος αγοράς του 12.500 ευρώ. Έτος πρώτης κυκλοφορίας του αυτοκινήτου το 1990.

Δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητο αυτό επειδή αποκτήθηκε πριν από την 31/12/1992.

Παράδειγμα 2°

Έστω αυτοκίνητο 16 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκε τις 19 Αυγούστου 1992 έναντι 17.560 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2003;

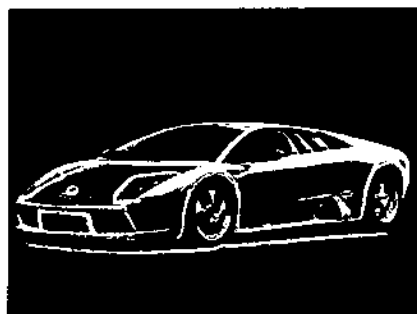
Παρότι το αυτοκίνητο είναι πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο επειδή αυτό αποκτήθηκε μέχρι τις 31/12/1992.

15.4.2 Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003.

Τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003 **δεν** έχουν τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αν **είναι μέχρι 14** φορολογήσιμους ίππους.

Για αυτοκίνητα που είναι **πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους δεν υπάρχει τεκμήριο** αν η εργοστασιακή τους αξία κατά το πρώτο έτος κυκλοφορίας, μειωμένη λόγω της παλαιότητας, σύμφωνα με τα ποσοστά του πιο κάτω πίνακα, είναι **κάτω από 50.000 ευρώ**.

Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία που είναι αυτή του πρώτου έτους κυκλοφορίας του αυτοκινήτου στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, μειώνεται λόγω της παλαιότητας με βάση την πιο κάτω κλίμακα:

Παράδειγμα 1°

Έστω αυτοκίνητο 13 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκε το 1998 έναντι 16.750 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το αυτοκίνητο αυτό για το 2003.

Το αυτοκίνητο αποκτήθηκε το 1998. Επειδή όμως είναι μέχρι 14 ίππων, 13

φορολογήσιμων ίππων, κατά το έτος 2003 δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για αυτό.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης 16 φορολογήσιμων ίππων που αγόρασε τον Ιούνιο του έτους 2000 έναντι 33.900 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το έτος 2003;

Το αυτοκίνητο είναι άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων επειδή όμως η εργοστασιακή του αξία κατά το πρώτο έτος κυκλοφορίας είναι κάτω των 50.000 ευρώ δεν θα υπολογιστεί τεκμήριο δαπανών διαβίωσης.

Παράδειγμα 3°

Έστω αυτοκίνητο 18 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 1999. Η εργοστασιακή του αξία κατά το πρώτο έτος κυκλοφορίας του αυτοκινήτου ήταν 77.700 ευρώ.

Οι φορολογήσιμοι ίπποι του αυτοκινήτου είναι πάνω από 14. Επειδή το αυτοκίνητο κυκλοφορεί πάνω από 4 χρόνια και μέχρι 5, θα γίνει μείωση της αξίας του λόγω παλαιότητας. Η εργοστασιακή του αξία θα είναι:

$$77.700 - (77.700 * 34\%) = 77.700 - 26.418 = 51.282 \text{ ευρώ.}$$

Αρα για το αυτοκίνητο αυτό θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2003.

Παράδειγμα 4°

Φορολογούμενος κατέχει από 27 Μαΐου 1997 επιβατικό αυτοκίνητο 20 φορολογήσιμων ίππων του οποίου η εργοστασιακή αξία όταν αγοράστηκε ήταν 96.750 ευρώ.

Το αυτοκίνητο κυκλοφορεί πάνω από 6 χρόνια και μέχρι 7, είναι 20 φορολογήσιμων ίππων και η εργοστασιακή του αξία κατά το πρώτο έτος κυκλοφορίας, μειωμένη κατά 46% λόγω παλαιότητας θα είναι:

$$96.750 - (96.750 * 46\%) = 96.750 - 44.505 = 52.245 \text{ ευρώ.}$$

Συνεπώς θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας για το 2003 το οποίο θα είναι 52.245 ευρώ.

15.4.3 Η νέα κλίμακα μείωσης της αξίας των αυτοκινήτων λόγω παλαιότητας.

Πάνω από 6 μέχρι και 12 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης θέσης σε κυκλοφορία και την προϋπόθεση ότι έχει διανύσει περισσότερα από 6.000 χιλιόμετρα, μείωση της αξίας σε ποσοστό 7%.

Από 1 μέχρι και 2 έτη.....	14%
Πάνω από 2 μέχρι και 3 έτη.....	21%
από 3 μέχρι και 4 έτη.....	28%
από 4 μέχρι και 5 έτη.....	34%
από 5 μέχρι και 6 έτη.....	40%
από 6 μέχρι και 7 έτη.....	46%
από 7 μέχρι και 8 έτη.....	52%
από 8 μέχρι και 9 έτη.....	57%
από 9 μέχρι και 10 έτη.....	62%
από 10 μέχρι και 11 έτη.....	67%
από 11 μέχρι και 12 έτη.....	70%
από 12 μέχρι και 13 έτη.....	73%
από 13 μέχρι και 14 έτη.....	76%
από 14 μέχρι και 15 έτη.....	79%
Πάνω από 15 έτη.....	80%

15.5 Τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας μοτοσυκλέτας.

Από το 2003 καταργήθηκε το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας δίτροχων και τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων ανεξάρτητα από τα κυβικά τους εκατοστά.

Αντίθετα συνεχίζει να ισχύει το τεκμήριο για την αγορά δίτροχων και τρίτροχων οχημάτων.

15.6 Τεκμήριο συντήρησης σκαφών αναψυχής.

Για να προσδιοριστεί η ετήσια οικογενειακή τεκμαρτή δαπάνη λαμβάνονται υπόψη και τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, ανεξαρτήτως μεγέθους.

Από φέτος **δεν** έχει ετήσια τεκμαρτή δαπάνη **ένα μόνο σκάφος** συνολικού μήκους μέχρι 10 μέτρων που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή ένα μέρος του έτους.

Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης **δεν** λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, εφόσον βέβαια πληρούν τις προϋποθέσεις να καταταγούν σαν επαγγελματικά. **Δεν καταργήθηκε** το τεκμήριο αγοράς.

15.6.1 Ιδιωτικά μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου ταχύπλοα ή μη.

Με τις νέες διατάξεις περίπου **διπλασιάζονται** τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου, ταχύπλοων και μη. Συγκεκριμένα, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη προκειμένου για μηχανικά σκάφη ανοικτού τύπου ταχύπλοα ή μη, ολικού μήκους μέχρι τρία (3) μέτρα, διαμορφώνεται από χίλια διακόσια ενενήντα (1.290) σε δύο χιλιάδες εξακόσια (2.600) ευρώ και προσ αυξάνεται με το ποσό των χιλίων τριακοσίων (1.300) ευρώ για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τρία (3) μέτρα.

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ από τον διπλασιασμό αυτό, δηλαδή παραμένουν ως ποσά τεκμηρίου τα ποσά που ισχύουν για τη χρήση 2002, τα ισιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες καθώς και τα ξύλινα σκάφη που προέρχονται από την Ελληνική ναυτική παράδοση.

Παράδειγμα 1°

Έστω μηχανοκίνητο σκάφος ανοικτού τύπου μήκους 4,5 μέτρων που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το 1992.

Το τεκμήριο συντήρησης θα είναι: 2.600 ευρώ για τα τρία πρώτα μέτρα και $2 \cdot 1.300$ για τα υπόλοιπα 1,5 μέτρα = $2.600 + 2.600 = 5.200$ ευρώ. Το τεκμήριο θα μειωθεί κατά 20% επειδή έχουν περάσει πάνω από 10 χρόνια από τότε που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος και θα γίνει:
 $5.200 - (5.200 \cdot 20\%) = 5.200 - 1.040 = 4.160$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο ταχύπλοο σκάφος ανοικτού τύπου που νηολογήθηκε το 1996 και έχει μήκος 10,40 μέτρα. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης του σκαφους για το 2003;

Το τεκμήριο συντήρησης θα είναι:
για τα τρία πρώτα μέτρα
για τα υπόλοιπα 7,40 μέτρα 8*1.300ευρώ
Σύνολο
Μείωση λόγω παλαιότητας 13.000*10%
Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους

2.600 ευρώ
10.400 ευρώ
13.000 ευρώ
1.300 ευρώ
11.700 ευρώ

Παράδειγμα 3^ο

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο ταχύπλοο σκάφος ανοικτού τύπου νηολογήθηκε το 1999 και έχει μήκος 8,20 μέτρα. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης του σκάφους για το 2003;

Το τεκμήριο συντήρησης θα είναι:
για τα τρία πρώτα μέτρα
για τα υπόλοιπα 5,20 μέτρα 6*1.300ευρώ
Σύνολο

2.600 ευρώ
7.800 ευρώ
10.400 ευρώ

15.6.2 Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης.

Με τις νέες διατάξεις, **διπλασιάζονται** τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης προκειμένου για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης που υπολογίζονται βάση των μέτρων ολικού μήκους του σκάφους και ο σχετικός πίνακας με τα ποσά των δαπανών διαμορφώνεται ως εξής:

ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2004 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟΥ Ή ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ Ή ΜΙΚΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ, ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ

ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΟΥΣ	ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 5 ΕΤΗ (1998-2002)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5 ΕΤΗ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 10 ΕΤΗ ΜΕΙΩΣΗ 10% (1993-1997)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΕΤΗ ΜΕΙΩΣΗ 20% ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ 1993
Μέχρι 8 μέτρα	21.000	18.900	16.800
Πάνω από 8-10	38.000	34.200	30.400
Πάνω από 10-12	55.600	50.040	44.480
Πάνω από 12-14	74.400	66.960	59.520
Πάνω από 14-16	95.000	85.500	76.000
Πάνω από 16-18	117.800	106.020	94.240
Πάνω από 18-20	144.200	129.780	115.360
Πάνω από 20-22	174.800	157.320	139.840
Πάνω από 22-24	210.000	189.000	168.000
Πάνω από 24-26	250.000	225.000	200.000
Πάνω από 26-28	295.800	266.200	236.640
Πάνω από 28-30	348.000	313.200	278.400
Πάνω από 30-32	407.200	366.480	325.760
Πάνω από 32	455.400	409.860	364.320

Η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιστιοφόρο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης συνολικού μήκους 21,5 μέτρων που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το 2000.

Επειδή το σκάφος είναι ιστιοφόρο με χώρους ενδιαίτησης η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης θα υπολογιστεί με βάση τον παραπάνω πίνακα και για σκάφος μήκους 21,5 μέτρων θα είναι 174.800 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης μήκους 13 μέτρων. Το έτος πρώτης νηολόγησης του σκάφους είναι το έτος 1995. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης για το 2003;

Πρόκειται για μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης μήκους 13 μέτρων. Η τεκμαρτή δαπάνη για αυτό θα είναι 74.400 ευρώ. Θα μειωθεί όμως κατά 10% λόγω παλαιότητας και η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη θα είναι: $74.400 - (74.400 \cdot 10\%) = 74.400 - 7.440 = 66.960$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Να υπολογιστεί το τεκμήριο συντήρησης μικτού σκάφους αναψυχής με χώρους ενδιαίτησης μήκους 15,5 μέτρων που νηολογήθηκε το 1993.

Έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 10 χρόνια από το χρόνο που νηολογήθηκε το σκάφος για πρώτη φορά.. Για το λόγο αυτό θα μειωθεί η τεκμαρτή δαπάνη κατά 20% και θα γίνει, σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα, 76.000 ευρώ.

Σημείωση: Για όλα τα σκάφη αναψυχής (ανοικτού τύπου ή με χώρους ενδιαίτησης) η τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα. Οι συντελεστές της παλαιότητας παρέμειναν οι ίδιοι:

Μείωση κατά ποσοστό 10% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 5 και μέχρι 10 χρόνια, από το χρόνο που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος.

Μείωση κατά ποσοστό 20% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 10 χρόνια, από το χρόνο που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος.

15.6.3 Jet ski.

Τα **jet ski** είναι μηχανοκίνητα σκάφη χωρίς χώρους ενδιαίτησης και υπάγονται στα σκάφη αναψυχής για τα οποία υπολογίζεται ετήσια τεκμαρτή δαπάνη (τεκμήριο). Ο υπολογισμός του τεκμηρίου γίνεται ανάλογα με το μήκος που έχουν. Το τεκμήριο μειώνεται ανάλογα με τη παλαιότητα.

Παράδειγμα 1°

Να υπολογιστεί το τεκμήριο που αναλογεί σε σκάφος αναψυχής JET SKI χωρίς χώρους ενδιαίτησης που νηολογήθηκε πριν από 4 χρόνια, έχει ναυτολογημένο πλήρωμα και έχει μήκος 6 μέτρα.

Το σκάφος κατά το 2003 είχε ναυτολογημένο πλήρωμα. Για το λόγο αυτό θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης. Το τεκμήριο του σκάφους θα υπολογιστεί ανάλογα με το μήκος του σκάφους και θα είναι:

για τα 3 πρώτα μέτρα	2.600 ευρώ
για τα υπόλοιπα 3 μέτρα, $3 \cdot 1.300 =$	<u>3.900 ευρώ</u>
Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους	6.500 ευρώ

Παράδειγμα 2°

Έστω σκάφος αναψυχής Jet ski μήκους 9,60 μέτρων που νηολογήθηκε πριν από 9 χρόνια. Ποιο το τεκμήριο γι' αυτό αν κατά το 2003 το σκάφος είχε ναυτολογημένο πλήρωμα;

Παρότι το σκάφος έχει μήκος κάτω από 10 μέτρα θα υπολογιστεί τεκμήριο συντήρησης γιατί είχε ναυτολογημένο πλήρωμα. Συνεπώς η τεκμαρτή δαπάνη για το 2003 θα είναι: $2.600 + (7 \cdot 1.300) = 2.600 + 9.100 = 11.700$ ευρώ. Αυτή θα μειωθεί κατά 10% επειδή έχουν περάσει από 5 και μέχρι 10 χρόνια από τότε που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το σκάφος και θα γίνει: $11.700 - (11.700 \cdot 10\%) = 10.530$ ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος κατέχει σκάφος αναψυχής Jet ski μήκους 11,80 μέτρων που νηολογήθηκε το 1993. Ποιο το τεκμήριο για το σκάφος για το 2003;

Το Jet ski είναι σκάφος ανοικτού τύπου οπότε το τεκμήριο θα υπολογιστεί ως εξής: Για τα 3 πρώτα μέτρα 2.600 ευρώ. Για τα υπόλοιπα 8,80 μέτρα $9 \cdot 1.300 = 11.700$. Άρα η τεκμαρτή δαπάνη θα είναι: $2.600 + 11.700 = 14.300$ ευρώ. Αυτή θα μειωθεί κατά 20% λόγω παλαιότητας και θα γίνει: $14.300 - (14.300 \cdot 20\%) = 14.300 - 2.860 = 11.440$ ευρώ.

15.6.4 Μείωση τεκμηρίου 62,5% πλοίων αναψυχής που είναι από ξύλο.

Τα πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι», και «λίμπερτυ», που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση, τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μειώνονται **κατά 62,5%**.

Παράδειγμα 1°

Φορολογούμενος έχει στην κατοχή του ιστιοφόρο πλοίο αναψυχής με χώρους ενδιαίτησης, κατασκευασμένο στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο τύπου << λίμπερτυ >> και συνολικού μήκους 24,5 μέτρων. Έτος

νηολόγησης 1999. Ποιο το τεκμήριο συντήρησης του σκάφους για το 2003;

Για τα ξύλινα σκάφη που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση παραμένουν ως ποσά τεκμηρίου τα ποσά που ισχύουν για τη χρήση 2002. Το τεκμήριο για σκάφος συνολικού μήκους 24,5 μέτρων είναι 125.000 ευρώ. Αυτό θα μειωθεί κατά 62,5% και θα γίνει:
 $125.000 - (125.000 * 62,5\%) = 125.000 - 78.125 = 46.875$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Πλοίο αναψυχής κατασκευασμένο στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο <<τερνίκι>> μήκους 20 μέτρων και νηολογήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1996.

Επειδή το σκάφος είναι κατασκευασμένο στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο <<τερνίκι>>, θα μειωθεί η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη κατά 62,5%. Η τεκμαρτή δαπάνη θα μειωθεί και κατά 10% λόγω παλαιότητας του σκάφους και το τεκμήριο, σύμφωνα με τα ποσά που ισχύουν για τη χρήση 2002, θα είναι: $64.890 - (64.890 * 62,5\%) = 64.890 - 40.556 = 24.334$ ευρώ.

15.6.5 Ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη.

Η τεκμαρτή δαπάνη (το τεκμήριο) για τα ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες μειώνεται **κατά 75%**.

Σημείωση: Προκειμένου να γίνει αυτή η μείωση χρειάζεται να υποβληθεί μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος **βεβαίωση** από την Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιωτικό ιστιοφόρο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης μήκους 17 μέτρων που ναυτολογήθηκε το έτος 1992 και χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς αγώνες.

Το τεκμήριο δαπανών θα είναι σύμφωνα με το πίνακα που ίσχυε το 2002 47.120 ευρώ και θα μειωθεί κατά 75% επειδή χρησιμοποιείται για ναυταθλητικούς αγώνες. Το τεκμήριο για το παραπάνω σκάφος για το 2003 θα είναι: $47.120 - (47.120 * 75\%) = 47.120 - 35.340 = 11.780$ ευρώ.

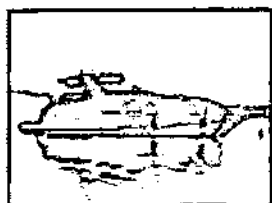
Παράδειγμα 2°

Ποιο το τεκμήριο για το 2003 για ιστιοφόρο ναυταθλητικό σκάφος που νηολογήθηκε το 1999, έχει μήκος 15 μέτρα και συμμετέχει σε αγώνες;

Το τεκμήριο για σκάφος που έχει μήκος 15 μέτρα είναι 47.500 ευρώ. Επειδή το συγκεκριμένο σκάφος είναι ιστιοφόρο ναυταθλητικό που συμμετέχει σε ναυταθλητικούς αγώνες θα γίνει μείωση του τεκμηρίου κατά 75% και το τεκμήριο για το 2003 θα είναι:
 $47.500 - (47.500 * 75\%) = 47.500 - 35.625 = 11.875$ ευρώ.

15.6.6 Τεκμαρτή δαπάνη σκάφους που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα.

Από φέτος **δεν** έχει ετήσια τεκμαρτή δαπάνη **ένα μόνο σκάφος** συνολικού μήκους μέχρι 10 μέτρων που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή ένα μέρος του έτους. Η απαλλαγή αυτή ισχύει για **ένα μόνο** σκάφος αναψυχής το οποίο **πληρεί ταυτόχρονα και τις δύο προϋποθέσεις**, δηλαδή είναι μέχρι 10 μέτρα και δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα. Σε περίπτωση συζύγων που έχουν στην κυριότητά τους περισσότερα από ένα τέτοια σκάφη η απαλλαγή εφαρμόζεται για ένα σκάφος και συγκεκριμένα για αυτό με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιωτικό σκάφος αναψυχής Jet ski το οποίο ναυτολογήθηκε το 2000 και έχει μήκος 9,80 μέτρα. Κατά το 2003 δεν απασχολήθηκε σε αυτό ναυτολογημένο πλήρωμα.

Το παραπάνω σκάφος δεν θα έχει ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για το 2003 γιατί πληρεί και τις δύο προϋποθέσεις να απαλλαγεί, το μήκος του είναι μέχρι 10 μέτρα και δεν απασχολήθηκε σε αυτό ναυτολογημένο πλήρωμα κατά τη διάρκεια του 2003.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος κατέχει ιδιωτικό μηχανοκίνητο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης μήκους 8,5 μέτρων. Το σκάφος νηολογήθηκε το 1996 και κατά τη διάρκεια του 2003 δεν είχε ναυτολογημένο πλήρωμα.

Πρόκειται για σκάφος συνολικού μήκους μέχρι 10 μέτρων που δεν είχε ναυτολογημένο πλήρωμα για όλη τη διάρκεια του έτους. Για τους λόγους αυτούς θα ισχύσει η απαλλαγή του από το τεκμήριο συντήρησης.

Παράδειγμα 3°

Φορολογούμενος κατέχει μηχανοκίνητο σκάφος ανοικτού τύπου μήκους 7 μέτρων που νηολογήθηκε για πρώτη φορά το 1998. Το 2000 η σύζυγος απέκτησε μηχανοκίνητο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης μήκους 10 μέτρων. Κανένα από τα δύο σκάφη δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα.

Η τεκμαρτή δαπάνη του μηχανοκίνητου σκάφους ανοικτού τύπου είναι:

Για τα 3 πρώτα μέτρα

2.600 ευρώ

Για τα υπόλοιπα 4 μέτρα $4 \times 1.300 =$

5.200 ευρώ

Συνολική τεκμαρτή δαπάνη

7.800 ευρώ

Η τεκμαρτή δαπάνη για το μηχανοκίνητο σκάφος με χώρους ενδιαίτησης θα είναι 38.000 ευρώ.

Επειδή οι σύζυγοι έχουν στην κυριότητα τους δύο σκάφη μήκους μέχρι 10 μέτρων που κανένα δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα, θα εφαρμοστεί απαλλαγή για το ένα σκάφος και συγκεκριμένα για αυτό με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη, δηλαδή για το σκάφος που έχει στην κυριότητά της η σύ-

ζυγος. Άρα το τεκμήριο συντήρησης για τα σκάφη του φορολογούμενου και της συζύγου του για το 2003 θα είναι 7.800 ευρώ.

15.7 Τεκμήριο συντήρησης αεροσκαφών ελικόπτερων και ανεμόπτερων.

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις περίπου διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για αεροσκάφη (με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης, στροβιλοελικοφόρα και αεριοπροωθούμενα) καθώς και για ελικόπτερα ενώ καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τα ανεμόπτερα.

Πιο συγκεκριμένα τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους διαμορφώνονται όπως παρακάτω.

15.7.1 Τεκμήριο αεροσκαφών.

Για ιδιωτικής χρήσης αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα ποσό 65.000 ευρώ για τους 150 πρώτους ίππους το οποίο προσαυξάνεται με το ποσό των 500 ευρώ για κάθε έναν ίππο του κινητήρα τους πάνω από τους 150.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιωτικό χρήσης αεροσκάφος με κινητήρα κοινό 440 ίππων. Το αεροσκάφος νηολογήθηκε το 1999.

Για τους πρώτους 150 ίππους	65.000
Για τους υπόλοιπους 290 ίππους (290*500 ευρώ)	<u>145.000</u>
Σύνολο τεκμαρτής δαπάνης	210.000

Παράδειγμα 2°

Έστω ιδιωτικής χρήσης στροβιλοελικοφόρο αεροσκάφος με κινητήρα εσωτερικής καύσης 250 ίππων το οποίο νηολογήθηκε το 1997. Να υπολογιστεί το τεκμήριο δαπανών συντήρησης του αεροσκάφους.

Για τους πρώτους 150 ίππους	65.000
Για τους υπόλοιπους 100 ίππους (100*500 ευρώ)	<u>50.000</u>
Σύνολο τεκμαρτής δαπάνης	115.000
Μείωση λόγω παλαιότητας 115.000*15%	<u>17.250</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	97.750

15.7.1.1 Τεκμήριο αεροσκαφών JET.

Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) υπολογίζεται δαπάνη διαβίωσης 200 ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

Παράδειγμα 1°

Ποιο το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για ιδιωτικό αεροσκάφος JET που νηολογήθηκε το 2001 και έχει δύναμη ώθησης 980 λίμπρες;

Το αεροσκάφος έχει δύναμη ώθησης 980 λίμπρες. Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για αυτό θα είναι: $980 \cdot 200 = 196.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Φορολογούμενος έχει αεριοπροωθούμενο αεροσκάφος με κινητήρα που αποδίδει 1.100 λίμπρες ώθησης. Να βρεθεί το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για το αεροσκάφος αν αυτό νηολογήθηκε το έτος 1998.

Το τεκμήριο συντήρησης του αεροσκάφους θα είναι:

$1.100 \cdot 200 = 220.000$ ευρώ. Το ποσό αυτό θα μειωθεί λόγω παλαιότητας και θα γίνει: $220.000 - (220.000 \cdot 15\%) = 220.000 - 33.000 = 187.000$ ευρώ.

15.7.2 Τεκμήριο ελικοπτέρων.

Για τα ελικόπτερα το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης είναι ποσό 65.000 ευρώ για τους 150 πρώτους ίππους το οποίο προσαυξάνεται με το ποσό των 500 ευρώ για κάθε ένα ίππο του κινητήρα τους πάνω από τους 150.

Παράδειγμα 1°

Έστω ιδιοκτήτης ελικοπτέρου με κινητήρα 650 ίππων. Να βρεθεί το τεκμήριο αν το ελικόπτερο νηολογήθηκε το έτος 2002.

Για τους πρώτους 150 ίππους	65.000 ευρώ
Για τους υπόλοιπους 100 ίππους ($500 \cdot 500$ ευρώ)	<u>250.000</u> ευρώ
Σύνολο τεκμαρτής δαπάνης	315.000 ευρώ

Παράδειγμα 2°

Ποιο το τεκμήριο συντήρησης ελικοπτέρου ιδιωτικής χρήσεως με κινητήρα 300 ίππων. Το ελικόπτερο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά πριν από 12 χρόνια.

Το τεκμήριο συντήρησης του ελικοπτέρου θα μειωθεί κατά 25% επειδή το ελικόπτερο νηολογήθηκε πριν από 12 χρόνια.

Τεκμήριο συντήρησης

Για τους πρώτους 150 ίππους	65.000 ευρώ
Για τους υπόλοιπους 150 ίππους ($150 \cdot 500$ ευρώ)	<u>75.000</u> ευρώ
Τεκμαρτή δαπάνη	140.000 ευρώ
Μείωση παλαιότητας ($140.000 \cdot 25\%$)	<u>35.000</u> ευρώ
Συνολική ετήσια τεκμαρτή δαπάνη	105.000 ευρώ

15.7.3 Τεκμήριο ανεμοπτέρων.

Καταργήθηκε το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης για τα ανεμόπτερα. Συνεχίζει να ισχύει το τεκμήριο αγοράς για αυτά.

15.8 Τεκμήριο αποδοκών βοηθητικού προσωπικού.

Από το 2003 η ετήσια δαπάνη που καταβλήθηκε για την απασχόληση βοηθητικού οικιακού προσωπικού (οικιακούς βοηθούς, οδηγούς

αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό) **δεν αποτελεί τεκμήριο.**

15.9 Τεκμήριο πισίνας.

Με τις νέες διατάξεις **διπλασιάζονται** τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης εξωτερικής πισίνας.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης όταν πρόκειται για εξωτερική πισίνα υπολογίζεται με βάση την επιφάνεια (τετραγωνικά μέτρα) της πισίνας. Για την εσωτερική πισίνα τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης προσαυξάνονται κατά 50%.

Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη πισίνας

Επιφάνεια πισίνας σε τ.μ.	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης	
	Εξωτερική πισίνα	Εσωτερική πισίνα
Από 25 μέχρι και 60	11.600 ευρώ.....	17.400 ευρώ
Πάνω από 60 μέχρι και 120... ..	29.200 ευρώ.....	43.800 ευρώ
Πάνω από 120.....	46.800 ευρώ.....	70.200 ευρώ

Παράδειγμα 1°

1^η Περίπτωση

Ποια η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εξωτερικής πισίνας 80 τ.μ.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εξωτερικής πισίνας επιφάνειας 80 τ.μ. είναι σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα 29.200 ευρώ.

2^η Περίπτωση

Έστω ότι η πισίνα αυτή είναι εσωτερική.

*Επειδή η πισίνα είναι εσωτερική θα γίνει προσαύξηση της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κατά 50% και η ετήσια δαπάνη για το 2003 θα γίνει:
 $29.200 + (29.200 * 50\%) = 29.200 + 14.600 = 43.800$ ευρώ.*

Παράδειγμα 2°

Να υπολογιστεί το τεκμήριο για εσωτερική πισίνα επιφάνειας 50 τ.μ. που έχει φορολογούμενος στην εξοχική του κατοικία.

Σε αυτή τη περίπτωση το τεκμήριο για το 2003 θα είναι 17.400 ευρώ.

Παράδειγμα 3°

Έστω φορολογούμενος που έχει στην κατοικία του εσωτερική πισίνα 80 τ.μ. και εξωτερική 120 τ.μ. Ποιο το τεκμήριο για το 2003;

Η τεκμαρτή δαπάνη για την εσωτερική πισίνα θα ισούται με 43.800 ευρώ και για την εξωτερική με 29.200. Το σύνολο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για τις πισίνες για το 2003 θα είναι: $43.800 + 29.200 = 73.000$ ευρώ.

15.10 Τεκμήριο από αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας είναι αυτά που η αξία τους είναι **πάνω από 5.000 ευρώ** όχι πάνω από 3.000 ευρώ που ήταν μέχρι πρότινος. Ενδεικτικά αναφέρονται κοσμήματα, πίνακες ζωγραφικής, πολύτιμοι λίθοι, γραμματόσημα, παλαιά νομίσματα, τάπητες, γούνες κλπ.

Το τεκμήριο αγοράς κινητών πραγμάτων θα εφαρμόζεται σε περίπτωση που η αξία τους υπερβεί το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

Στα κινητά μεγάλης αξίας περιλαμβάνονται και τα πάγια των επαγγελματιών που ασκούν **ατομική επιχείρηση** και η αξία τους είναι πάνω από 5.000 ευρώ. Για παράδειγμα η αγορά ακτινολογικών ή οδοντιατρικών μηχανημάτων αξίας άνω των 5.000 ευρώ.

Δεν λαμβάνονται υπόψη οι αγορές που γίνονται από **εταιρείες**.

Αν η αξία κάθε ενός μεμονωμένου αντικειμένου είναι κάτω από 5.000 ευρώ αλλά όμως αποτελεί ενιαίο σύνολο μαζί με άλλα που έχουν αγορασθεί τότε λαμβάνεται υπόψη η συνολική αξία όλων των κινητών πραγμάτων που αποτελούν το ενιαίο σύνολο.

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος αγόρασε στις 15 Ιανουαρίου 2003 χαλιά για την κατοικία του. Κατέβαλλε 3.100 ευρώ για την αγορά ενός χαλιού για το σαλόνι του και 2.400 για την αγορά δύο ακόμη χαλιών για τους υπόλοιπους χώρους του σπιτιού.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση θα έχουμε τεκμήριο απόκτησης κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας γιατί η συνολική αξία των επιμέρους αγορασθέντων πραγμάτων, που κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις αποτελούν ενιαίο σύνολο (τάπητων συνολικής αξίας 5.500 ευρώ), υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ. Τεκμήριο απόκτησης τους θα αποτελέσουν τα 5.500 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

Ιδιώτης καθ' όλη τη διάρκεια του 2003 αγόρασε πολύτιμους λίθους συνολικής αξίας 12.300 ευρώ. Ποιο το τεκμήριο για την αγορά;

Κατά το 2003 αγοράστηκαν πολύτιμοι λίθοι δηλαδή κινητά πράγματα μεγάλης αξίας. Για την αγορά τους καταβλήθηκαν 12.300 ευρώ τα οποία θα αποτελέσουν το τεκμήριο.

Παράδειγμα 3^ο

Φορολογούμενος που ασχολείται με τη συλλογή γραμματοσήμων αγόρασε στις 21 Φεβρουαρίου 2003 γραμματόσημα και κατέβαλλε για να τα αποκτήσει 3.250 ευρώ. Αγόρασε επίσης και άλλα γραμματόσημα στις 30 Ιουλίου του ίδιου έτους. Η αγορά αυτών κόστισε 2.920 ευρώ.

Ο φορολογούμενος κατέβαλλε κατά το 2003 χρηματικό ποσό αξίας 6.170 ευρώ. Τα χρήματα που καταβλήθηκαν για την αγορά αυτών των κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας, το ποσό των $3.250+2.920=6.170$ ευρώ θα αποτελέσει τεκμήριο αγοράς κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Δεν αποτελούν τεκμήριο τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το **άμεσο** αντικείμενο δραστηριότητας εμπορικής επιχείρησης και ο **αρδευτικός** εξοπλισμός ατομικής γεωργικής εκμετάλλευσης.

Σημειώνουμε ότι ως τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας) λαμβάνεται υπόψη η διάθεση χρηματικών ποσών από φυσικά πρόσωπα και όχι νομικά.

Παράδειγμα 1°

Εμπορική επιχείρηση που έχει σαν αντικείμενο εργασιών την εμπορία πινάκων ζωγραφικής αγόρασε κατά το έτος 2003, 8 πίνακες αξίας 220 ευρώ έκαστος, 5 πίνακες αξίας 500 ευρώ ο κάθε ένας και έναν πίνακα αξίας 2.980 ευρώ. Να υπολογιστεί το τεκμήριο.

Επειδή τα παραπάνω χρηματικά ποσά που διατέθηκαν για την αγορά των πινάκων, $1.760+2.500+2.980=7.240$ ευρώ, είναι ποσά που διατέθηκαν για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο δραστηριότητας εμπορικής επιχείρησης, δεν θα αποτελέσουν τεκμήριο.

Παράδειγμα 2°

Ιδιώτης αγόρασε αρδευτικό εξοπλισμό για τις ανάγκες της γεωργικής του εκμετάλλευσης και κατέβαλλε 6.260 ευρώ.

Το ποσό των 6.260 ευρώ δεν θα αποτελέσει τεκμήριο γιατί η δαπάνη αυτή έγινε για αγορά αρδευτικού εξοπλισμού ατομικής γεωργικής εκμετάλλευσης.

15.11 Αγορά επιχειρήσεων, εταιρικών μεριδίων, χρεογράφων γενικώς, δανείων ή προσωρινών καταθέσεων σε επιχειρήσεις.

Καταργήθηκε το τεκμήριο αγοράς επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, το τεκμήριο σύστασης και αύξησης κεφαλαίου ατομικών επιχειρήσεων, ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, περιορισμένης ευθύνης και αστικών εταιριών, κοινωνιών και κοινοπραξιών, το τεκμήριο αγοράς εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς και κατά συνέπεια και η αγορά μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο.

15.12 Δάνεια προς οποιονδήποτε, προσωρινές διευκολύνσεις, ή καταθέσεις.

Καταργήθηκε το τεκμήριο χορήγησης δανείων και των προσωρινών διευκολύνσεων ή καταθέσεων στις ατομικές επιχειρήσεις, εταιρίες (Ο. Ε., Ε. Ε., Ε. Π. Ε., Α. Ε. κλπ), κοινοπραξίες ή κοινωνίες από μέλη τους ή τους μετόχους τους.

15.13 Μη εφαρμογή τεκμηρίων.

15.13.1 Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν μέχρι 31-12-1992.

Τα αυτοκίνητα που έχουν **αποκτηθεί μέχρι την 31-12-1992 δεν έχουν τεκμήριο** συντήρησης και κυκλοφορίας ανεξάρτητα από αξία και από κυβισμό.

15.13.2 Αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003.

Τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1-1-1993 έως 31-12-2003 **δεν** έχουν τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας αν **είναι μέχρι 14** φορολογήσιμους ίππους.

Για αυτοκίνητα που είναι **πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους δεν υπάρχει τεκμήριο** αν η εργοστασιακή τους αξία κατά το πρώτο έτος κυκλοφορίας, μειωμένη λόγω της παλαιότητας, σύμφωνα με τα ποσοστά του πιο κάτω πίνακα, είναι **κάτω από 50.000 ευρώ**.

15.13.3 Αυτοκίνητα αναπήρων.

Τα τεκμήρια των δαπανών συντήρησης και κυκλοφορίας των επιβατικών αυτοκινήτων **δεν εφαρμόζονται** για τα αυτοκίνητα των αναπήρων τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας. Η απαλλαγή αυτή ισχύει ανεξάρτητα από τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου.

Αν ο ανάπηρος ή η σύζυγός του έχει και δεύτερο αυτοκίνητο που δεν απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας και έχει τεκμήριο (πάνω από 14 ίππους και εργοστασιακή αξία πάνω από 50.000 ευρώ), τότε θα υπολογισθεί τεκμήριο **μόνο** για το αυτοκίνητο αυτό και δεν θα ληφθεί υπόψη το αυτοκίνητο που έχει απαλλαγεί από τα τέλη κυκλοφορίας.

15.13.4 Προσωπικό επιχειρήσεων ειδικών νόμων.

Η **εξαιρέση** από το τεκμήριο του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, **δεν ισχύει** αν ο αλλοδαπός ή η σύζυγός του, είναι κύριοι ή κάτοχοι περισσότερων του ενός επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης τα οποία **υπάγονται στα τεκμήρια** (πάνω από 14 ίππους και εργοστασιακή αξία πάνω από 50.000 ευρώ).

15.13.5 Αυτοκίνητο που εκτελωνίσθηκε με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας.

Σύμφωνα με αυτή τη διάταξη **εξαιρείται** από το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας του, το πρόσωπο που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή, για το έτος εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και τα δύο επόμενα έτη.

Πιο συγκεκριμένα, για το έτος του εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και για τα δύο επόμενα χρόνια **εξαιρείται** από το τεκμήριο συντήρησης

και κυκλοφορίας. Για τα δύο επόμενα χρόνια από αυτά (δηλαδή το 4^ο και το 5^ο έτος) υπολογίζεται μόνο το 50% του τεκμηρίου εφόσον το αυτοκίνητο έχει τεκμήριο (πάνω από 14 ίππους και εργοστασιακή αξία πάνω από 50.000 ευρώ). Προϋπόθεση να ισχύουν αυτά είναι ο φορολογούμενος να εξακολουθεί να κατοικεί στην Ελλάδα.

Κλείνοντας θα πρέπει να παρατηρήσουμε πως τα τεκμήρια είναι ένα θέμα που θα απασχολεί πάντα όλους τους φορολογούμενους. Τα τεκμήρια αποτελούν βασικό μέσο φορολόγησης των πολιτών. Το Κράτος στην προσπάθειά του να ανακατανείμει δικαιότερα το εισόδημα επεμβαίνει συχνά στα τεκμήρια. Με αυτό τον τρόπο γίνεται όλο και πιο δύσκολο το έργο όσων επιθυμούν να φοροδιαφύγουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Σταματόπουλος Δημήτρης, Καραβοκύρης Αντώνης.**
Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
2. **Κοψιαύτης Ανδρέας.**
Ερμηνεία διατάξεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων
Τόμος Α'.
3. **Κοψιαύτης Ανδρέας.**
Ερμηνεία διατάξεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων
Τόμος Β'.
4. **Τότσης Χρήστος.**
Κώδικας φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
(Έκδοση 29^η ενημερωμένη και με το Ν.3091/2002).
5. **Μελάς Χρήστος.**
Δηλώστε Έξυπνα 2003.
6. **Μελάς Χρήστος.**
Δηλώστε Έξυπνα 2004.
7. **Μελισσαρόπουλος Κωνσταντίνος.**
Φορολογική Λογιστική.
8. **Εφημερίδες.**
«Σύμβουλος Επιχειρήσεων» φύλλο Νο 338,339,340.
«Το Βήμα» φύλλο Κυριακής 4 Απριλίου 2004.
9. **Internet.**
Site: www.e-oikonomia.gr.

